

อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์

ของ

ดวงพร จงไปรงกลาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์
ของ
ดวงพร จงไปรงกลาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มีนาคม 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

INFLUENCES OF SOCIAL WELFARE MANAGEMENT ON THE ELDERLY'S QUALITY
OF LIFE : THE CASE STUDY OF SI SONGKHRAM DISTRICT,
NAKHONPHANOM PROVINCE

By

TOUNG PON JONGPRONGKLANG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

March 2021

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
: กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์   ดวงพร จงไปรงกลาง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ ..... กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ ..... กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น ประธานที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบป้องกัน ทุกท่าน ที่กรุณา ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัย ได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ ท่านนายอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนผู้สูงอายุ ในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาศาสาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่เวที่ แต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ดวงพร จงไปรงกลาง

ชื่อเรื่อง	อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ผู้วิจัย	ดวงพร จงโปร่งกลาง
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล
ปริญญา	ร.บ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคม และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามปัจจัยส่วนบุคคล : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม 4) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 385 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$)
2. ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$)
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ

และจำนวนสมาชิกในครอบครัวในภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคม ส่วนสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\beta = .404$) สวัสดิการด้านรายได้ ($\beta = .083$) สวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\beta = .107$) สวัสดิการด้านนันทนาการ ($\beta = .285$) และสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\beta = .143$) มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .888 โดยสามารถทำนายอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 88.8

5. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมมี 2 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกาย และด้านจิตใจ โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับบริการตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน มีการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ มีชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุจัดกิจกรรมออกกำลังกายเพื่อผู้สูงอายุและจัดกิจกรรมที่ให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นต้น

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ สวัสดิการสังคม

TITLE	Influences of Social Welfare Management on the Elderly's Quality of Life: The Case Study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province
AUTHOR	Toungpon Jongprongklang
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Lamai Romyen Asst. Prof. Dr. Chardchai Udomkijmongkol
DEGREE	M.P.A. (Public Administration)
INSTITUTE	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2021

ABSTRACT

The purposes of this study included the following: 1) to investigate the level of social welfare management of the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, 2) to compare the quality of life of the elderly on the basis of their personal traits: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, 3) to examine the influences of social welfare management on the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, and 4) to explore and gain guidelines on developing the elderly's quality of life: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province. The samples consisted of 385 elderly who resided in Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province. A questionnaire with .97 reliability was adopted for collecting the data. Obtained by stratified random sampling, statistics employed for data analysis incorporated percentage, mean, standard deviation, and Multiple Linear Regression Analysis.

The study revealed these results:

1. The social welfare management for the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, as a whole, was at the high level ($\bar{X}=4.17$).

2. The quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, as a whole, was at the high level ($\bar{X} = 3.72$).

3. Analyzing the data to compare the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province on the basis of their personal traits—genders, ages, statuses, incomes, careers, membership of the elderly association/elderly school, and number of family members, it was found that the quality of life of the elderly significantly differed at .05 statistical level.

4. Analyzing the influences of social welfare management on the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, it was found that these welfare services/factors did not influence on managing the social welfare for the elderly: social stability, family, caregiver, and protection. However, the provision of medical care ($\beta = .404$), incomes ($\beta = .083$), residences ($\beta = .107$), recreations ($\beta = .285$), service creation and supportive networks ($\beta = .143$) significantly influenced on social welfare management for the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province at .05 statistical level with .888 prediction power. That is to say, altogether these factors could be used to correctly predict the efficiency or the influences of the social welfare management for the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province 88.8%.

5. Regarding the guidelines for developing the quality of life of the elderly: the case study of Si Songkhram District, Nakhon Phanom Province, two aspects – the physical and mental developments were suggested for improving the elderly's quality of life: health examination at the nearby hospitals should be provided for them; the elderly should be bestowed with knowledge of health care; the elderly's association or school for organizing the working out and relaxing activities to lessen tension should also be established, for instance.

Keywords: Quality of life, the elderly, social welfare

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	14
แนวคิดและทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคม	43
บริบทของอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	93
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	97
การเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	104
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	168
สรุปผลการวิจัย	168
อภิปรายผลผลการวิจัย	172
ข้อเสนอแนะการวิจัย	179
บรรณานุกรม	181
ภาคผนวก	190
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	191
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	209
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	212
ภาคผนวก ง ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	223
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	229
ภาคผนวก ฉ คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	231
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ	237
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและตัวแทน ผู้สูงอายุเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา.....	240
ประวัติย่อของผู้วิจัย	246

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	94
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	107
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม รายงาน.....	109
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้าน การรักษาพยาบาล รายงาน	110
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านรายได้ รายงาน	111
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านที่พักอาศัย รายงาน	112
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านนันทนาการ รายงาน	113
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านความมั่นคง ทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง รายงาน	114
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านการสร้าง บริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน รายงาน	115
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ ศรีสงครามจังหวัดนครพนม รายงาน	116
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา อำเภอศรีสงครามจังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย รายงาน	117

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงครามจังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ รายชื่อ	118
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รายชื่อ	119
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม รายชื่อ	120
15 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ.....	121
16 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ.....	122
17 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ(LSD).....	123
18 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	124
19 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD).....	125
20 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัด นครพนมในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD).....	126

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัด นครพนมในด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	127
22 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ	128
23 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	129
24 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	130
25 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	131
26 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	132
27 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	133
28 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลรายได้	144

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
29 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	135
30 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	136
31 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ	137
32 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	138
33 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	139
34 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	140
35 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	141

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
36 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	142
37 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการเป็นสมาชิกชมรม ผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ	143
38 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการเป็น สมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ(LSD)	144
39 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการเป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	145
40 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ (LSD)	146
41 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ (LSD)	147

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
42 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	148
43 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว	149
44 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	150
45 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	151
46 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	152
47 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	153

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
48 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)	154
49 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	155
50 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	158
51 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	159
52 จำนวนและร้อยละประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	161

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
2 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีพลัง.....	28
3 แบบจำลองความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์	35

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์เทคโนโลยีใหม่ ๆ การดูแลสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงการบริโภคอาหารที่ถูกต้องครบถ้วนตามวัยของผู้สูงอายุ จากการศึกษาสถิติของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 พบว่าจำนวนของผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทั้งหมด 11,136,059 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 66,558,935 คน คิดเป็นร้อยละ 16.73 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศไทย (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) ซึ่งมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุในปีพ.ศ. 2561 มีทั้งหมด 10,666,803 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 66,413,979 คน คิดเป็นร้อยละ 16.06 (กรมการปกครอง, 2561) และมีแนวโน้มว่าในอนาคตจะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปี จนกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ คือ มีสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20 ในปี 2564 และจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดเมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 28 ในปี 2574 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2560) การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการออกมารองรับ เพื่อที่จะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นแสดงให้เห็นถึงภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกรมกิจการผู้สูงอายุ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทยที่จะต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม ดูแลผู้สูงอายุในประเทศของตน โดยการจัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติงาน จัดทำโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ การจัดระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อจัดสรรให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐไม่เพียงแต่ส่งเสริมระบบสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ แต่ยังส่งเสริมให้ผู้สูงอายุหันมาดูแลตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเอง

ซึ่งมีการบูรณาการด้านการดำเนินงานเพื่อผู้สูงอายุ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การจ้างงานผู้สูงอายุ การส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ ความต้องการที่จะได้รับการดูแลในด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต จึงต้องมีการจัดระบบสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มสังคมที่อยู่รอบข้างและบุคคลรอบข้าง เพื่อตอบสนองให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

ระบบสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเสียชีวิตอาจกล่าวได้ว่าเป็นวงจรชีวิต (Life Cycle) ของคนในสังคมแต่ละคนต้องได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการศึกษา บริการด้านที่อยู่อาศัยในอดีตการดูแลคุ้มครองสมาชิกของสังคมเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัว ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่สำคัญต่อการสร้างระบบความมั่นคงของมนุษย์และสังคมระบบการดูแลสมาชิกในครอบครัวจึงขึ้นอยู่กับระดับเศรษฐกิจฐานะของครอบครัวนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไรแต่ถ้าครอบครัวใดไม่สามารถทำหน้าที่เบื้องต้นได้ระบบสนับสนุนทางสังคม ร่องลงมาคือระบบเครือญาติ ระบบเพื่อนบ้าน ระบบชุมชนก็จะทำหน้าที่ให้การดูแลสังเคราะห์แบบชั่วคราวในขณะที่องค์กรภาครัฐจะเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบก็ต่อเมื่อระบบสนับสนุนทางสังคมที่ใกล้ชิดของบุคคลนั้นไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้แล้ว (ระพีพรรณ คำหอม, 2557, หน้า 1)

สำหรับการจัดบริการสังคมให้กับผู้สูงอายุในประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ซึ่งหนึ่งในนโยบายทั้ง 11 ข้อ ข้อที่ 3 คือ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสในการเข้าถึงนโยบายของรัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานทำหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลภายในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาลที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัวรวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557, หน้า 5)

จากการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จากวรรณกรรมการดูแลผู้สูงอายุบทเรียนจากเมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น โดยเพ็ญณี กันตะวงษ์แฉะ และ

ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์ (2562, หน้า11-14) พบว่า ทุกประเทศได้เผชิญกับปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างรวดเร็วจึงส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม แนวนโยบายที่มีต่อผู้สูงอายุในปี 1998 United Nation ได้คาดการณ์นโยบายที่จะรองรับสังคมผู้สูงอายุว่าควรสัมพันธ์กับประเด็นดังนี้ 1) สุขภาพและภาวะโภชนาการ 2) คุ้มครองการบริโภคของผู้สูงอายุ 3) บ้านพักอาศัยและสิ่งแวดล้อม 4) ครอบครัว 5) สวัสดิการสังคม 6) รายได้ที่มั่นคงและการมีงานทำ และ 7) การศึกษา ซึ่งทุกประเทศต่างให้ความสำคัญกับการให้ผู้สูงอายุได้อยู่ในบ้าน

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยในประเทศไทยของ ชลธิชา กรรเจียก (2557, หน้า 87-93) ที่ได้ศึกษากรอบแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมดูแลสุขภาพอนามัย เป็นประจำทุกเดือน ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับปัจจัย 4 ในด้านที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้รับการซ่อมแซมบ้านและได้รับเบี้ยยังชีพ ในด้านนันทนาการมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุมีกิจกรรมกลุ่มทุกเดือน ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีกล้องวงจรปิด มีการติดตั้งถังดับเพลิง ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยนั้น การดำเนินนโยบายและการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้มีความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยังเป็นภารกิจหนึ่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับการถ่ายทอดมาจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (เดิมเป็นกรมประชาสงเคราะห์) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีเทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นกลไกในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้นได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จัดระบบการบริการด้านสาธารณสุขไว้หลายด้าน โดยเฉพาะในมาตรา 16 (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2552, ออนไลน์)

อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นพื้นที่ชนบทโดยมีจำนวนประชากร ผู้สูงอายุถึง 9,947 คน สำนักงานทะเบียนอำเภอศรีสงคราม (สำนักงานทะเบียนอำเภอศรีสงคราม, 2563) ประชากรในอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบไปด้วยชุมชนหลายเผ่า ซึ่งอพยพย้ายมารวมตัวกัน เช่น ไทยลาว ไทญ้อ แสก โส้ และผู้ไท ลักษณะการตั้งถิ่นฐานจึงมักตั้งตำบลหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ไม่กระจัดกระจายกัน และอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญ ๆ ซึ่งรวมเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำสงคราม มีวัฒนธรรมต่าง ๆ ผสมผสานกันไปตามกาลเวลา (สำนักงานพัฒนาสังคมอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม, 2559, ออนไลน์) ผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม ซึ่งเป็นพื้นที่ชนบท ส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลักทำนาได้ทั้งนาปีและนาปรัง เลี้ยงโค-กระบือ กรีดยางพารา และมีอาชีพเสริม คือ ทอผ้าคราม ทอเสื่อกก จักสาน หาปลาตามแหล่งน้ำ เป็นต้น โดยผู้สูงอายุจะมีวิถีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันมาก แต่จะแตกต่างกันไปในด้านสภาพครอบครัว เช่น ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยายและการที่ผู้สูงอายุอยู่ตัวคนเดียว คุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ รายได้ อาชีพ และการได้รับสวัสดิการสังคม ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการด้านรายได้ สวัสดิการด้านที่พักอาศัย สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เป็นที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ตำบล และส่งผลต่อกรณีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ผู้สูงอายุบางส่วนที่ประสบปัญหาทางด้านสุขภาพ รายได้ สภาพความเป็นอยู่หรือการไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลทั้งร่างกายและจิตใจเนื่องจากครอบครัว บุตรหลานขาดความเอาใจใส่และไม่ค่อยเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการได้รับสิทธิสวัสดิการของตนเอง ความรู้ในการดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุบางส่วนมักจะถูกทอดทิ้งให้อยู่บ้านเพียงลำพังเนื่องจากสมาชิกในครอบครัว ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เป็นต้น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2562, ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นและการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคม รวมไปถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เห็นถึงความสำคัญของระบบสวัสดิการสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เพื่อพัฒนารูปแบบ แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ

รวมถึงการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในปัจจุบัน

คำถามของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับใด
2. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลหรือไม่
3. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมหรือไม่
4. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามปัจจัยส่วนบุคคล : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล

2. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุและระดับคุณภาพชีวิต
ของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพ
ชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
4. ได้ทราบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้กำหนด
ขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำนวน 9,947 คน สำนักทะเบียนอำเภอศรีสงคราม (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์
ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำนวน 385 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 127
อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 45)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม และสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ดังนี้

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

2.1.1.1 เพศ

2.1.1.2 อายุ

2.1.1.3 สถานภาพ

2.1.1.4 รายได้ต่อเดือน

2.1.1.5 อาชีพ

2.1.1.6 เป็นสมาชิกชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ

2.1.1.7 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

2.1.2 การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, 2548, หน้า 29-32) ประกอบด้วย

2.1.2.1 สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล

2.1.2.2 สวัสดิการด้านรายได้

2.1.2.3 สวัสดิการด้านที่พักอาศัย

2.1.2.4 สวัสดิการด้านนันทนาการ

2.1.2.5 สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง

2.1.2.6 สวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตามแนวคิดของ สุวัฒน์ มหัตถินรัตน์กุล (2545) ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านสุขภาพกาย

2.2.2 ด้านจิตใจ

2.2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

2.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

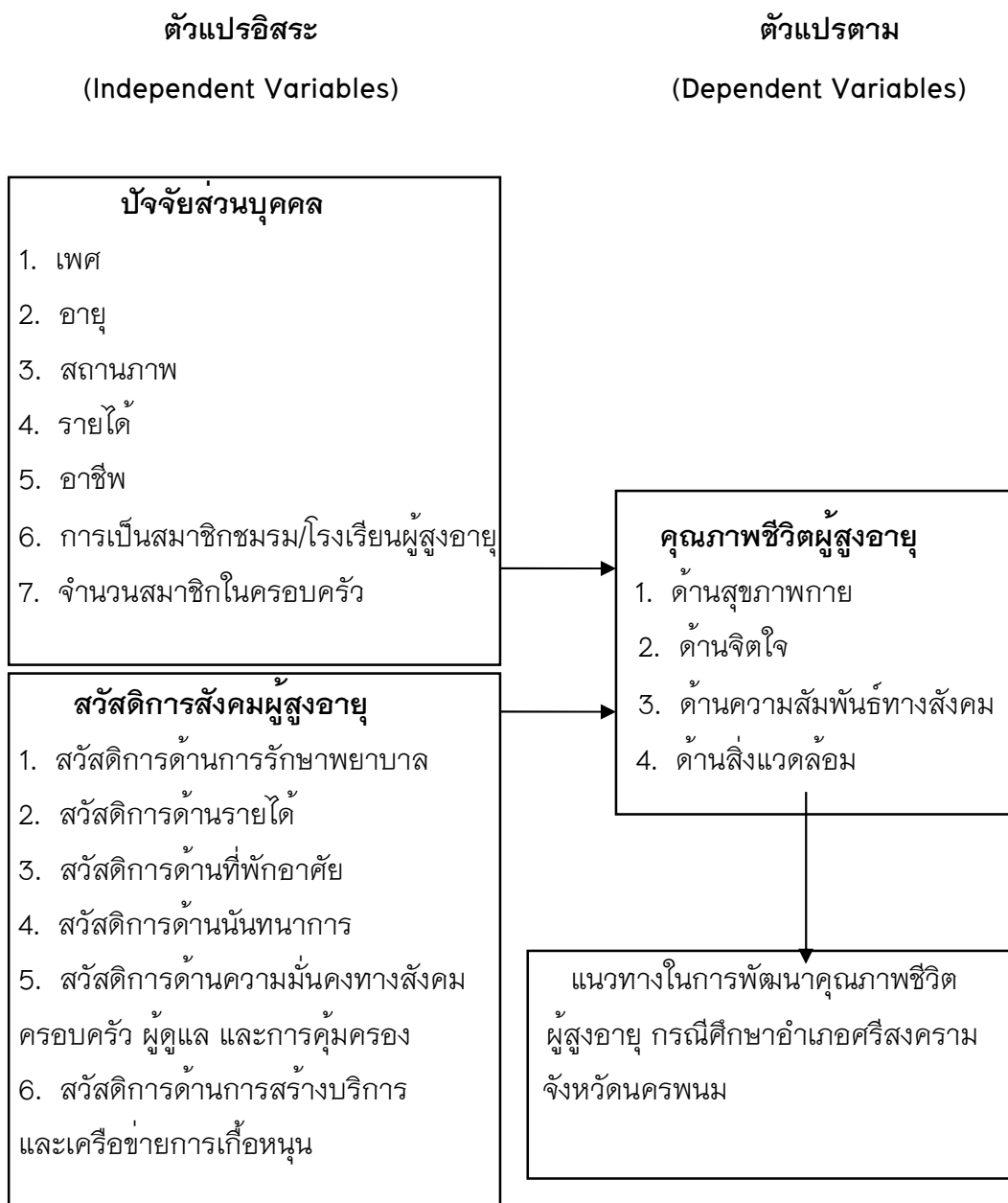
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

4. ขอบเขตด้านเวลา

ช่วงเวลาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม และวิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านการจัดสวัสดิการสังคมและผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญของมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มาเป็นตัวแปรอิสระด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2548, หน้า 29-32) กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สำหรับตัวแปรตาม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อ บัณฑิตภาษาไทย (สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล, 2545, หน้า 1-2) นำมาประยุกต์และบูรณาการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิตยาคัพทเฉพาะ

1. ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และการรับรู้ต่าง ๆ เสื่อมถอยลง มีพลังกำลังที่ลดลง เกิดการเคลื่อนไหวที่ช้า ส่งผลให้ครอบครัวหรือผู้ดูแลต้องให้ความช่วยเหลือและคอยดูแลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ควรได้รับความช่วยเหลือตามความเหมาะสมจากหน่วยงานภาครัฐ และเป็นผู้มีสัญชาติไทย และอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

2. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบไปด้วย

2.1. เพศ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศของกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

2.2. อายุ หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี 3) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี และ 4) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

2.3. สถานภาพ หมายถึง สถานภาพการสมรสของประชากรกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) โสด 2) สมรส 3) หม้าย และ 4) หย่าร้าง

2.4. รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของกลุ่มประชากรตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) ไม่เกิน 1,000 บาท 2) รายได้ 1,001-5,000 บาท 3) รายได้ 5,001-10,000 บาท 4) รายได้ 10,001-15,000 บาท และ 5) รายได้มากกว่า 15,000 บาท

2.5. อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักในปัจจุบันของประชากรกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรกร 2) ค้าขาย 3) รับจ้างทั่วไป และ 4) ข้าราชการบำนาญ

2.6. การเป็นสมาชิกชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ รวมไปถึงกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ที่หน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนจัดขึ้นเพื่อผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และ 2) เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ

2.7. จำนวนสมาชิกครอบครัว หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ด้วยกันในปัจจุบันรวมไปถึงผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) พักอาศัย

อยู่คนเดียว 2) มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน 3) มีจำนวนสมาชิก 5-8 คน และ
4) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 9 คนขึ้นไป

3. สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ หมายถึง การได้รับสวัสดิการสังคม จากสถาบัน
ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมไปถึงครอบครัว สังคม ชุมชน เป็นการดำเนินการเพื่อมีแนว
ทางการป้องกัน การพัฒนาการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม หรือการดำเนินการ
เพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อตอบสนองให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นธรรม
โดยหลักการในการจัดสวัสดิการสังคมต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมและศักดิ์ศรีของ
ความเป็นมนุษย์ สวัสดิการสังคมแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

3.1 สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล หมายถึง การให้บริการต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้สูงอายุที่ส่งเสริมสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้
ให้คำแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องให้กับผู้สูงอายุและการอำนวยความสะดวก
ให้ผู้สูงอายุได้รับการตรวจสุขภาพที่บ้าน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล
ใกล้บ้าน

3.2 สวัสดิการด้านรายได้ หมายถึง เกณฑ์การจัดบริการและ
การสงเคราะห์ของผู้สูงอายุในด้านรายได้ เบี้ยยังชีพ ค่าครองชีพ รวมไปถึง การส่งเสริม
ด้านอาชีพ เป็นต้น

3.3 สวัสดิการด้านที่พักอาศัย หมายถึง การจัดบริการและ
การสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ในด้านการให้บริการด้านที่พักอาศัย การได้รับเครื่องนุ่งห่ม

3.4 สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายถึง การจัดบริการและ
การสงเคราะห์ผู้สูงอายุในด้านกิจกรรมนันทนาการเพื่อสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกาย
และจิตใจ เช่น เข้าร่วมกิจกรรมชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ ทัศนศึกษา เข้าร่วมพบปะสังสรรค์
ของผู้สูงอายุการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ

3.5 สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและ
การคุ้มครอง หมายถึง ผู้สูงอายุ ได้รับการด้านสังคม เกี่ยวกับศูนย์บริการสังคม
การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย ตลอดจนการคุ้มครองผู้สูงอายุด้านกฎหมาย
สิทธิและสวัสดิการเพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่า
ของตนเอง มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพตนเอง เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
มีการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น

3.6 สวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน หมายถึง ผู้สูงอายุ ได้รับบริการและการสงเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐ ในการสร้างอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ การสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ และการจัดให้มีศูนย์บริการชุมชน อเนกประสงค์แก่ผู้สูงอายุ ได้รับบริการการเยี่ยมบ้านโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

4. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิต การมีความสุข การรับรู้ถึงสถานะของตนในการดำรงชีวิตประจำวันในสังคมอย่างมีเป้าหมาย มีความคาดหวังของตนเอง รวมไปถึงการได้รับความพึงพอใจในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รวมไปถึงด้านสิ่งแวดล้อมของการดำเนินชีวิตประจำวันในผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านสุขภาพกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดของร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตนเอง การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

4.2 ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

4.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณ

ได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัย และมีความมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการสุขภาพและสังคม สงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

5. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม หมายถึง ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาจากผลการวิจัยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเมื่อพบว่าระดับคุณภาพชีวิตสูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านใดที่อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ผู้วิจัยจะนำมาหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ การสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจและประมวลผลประเด็นสำคัญในการแสดงถึง ระบบสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเสนอผลการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
2. แนวคิดและทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคม
3. บริบทของอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

ทรัพย์สิน พันธุ์ศรี (2558, หน้า 17) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่เสื่อมถอยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ในทำนองเดียวกัน นุชลี เฉิดสมบุรณ์ (2558, หน้า 10) ที่ได้กล่าวว่า ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายไปตามธรรมชาติ มีจิตใจ การรับรู้ และเรียนรู้ที่ถดถอยลง มีกำลังลดลง เริ่มเชื่องช้า เช่นเดียวกับ พิชญวดี ภูแฮมณีเรื่องกานต์ (2561, หน้า 9) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจไปในทางที่เสื่อมลง มีบทบาททางสังคมและกิจกรรมทางอาชีพที่ลดลง ในทำนองเดียวกัน สากล ภูลศิริกุล (2562, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังขารร่างกายไปในทางที่เสื่อมโทรม แต่จะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในชีวิตเป็นผู้ที่มีคุณค่าของสังคมสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และการรับรู้ต่าง ๆ เสื่อมถอยลง มีพลังกำลังที่ลดลง เกิดการเคลื่อนไหวที่ช้า ส่งผลให้ครอบครัวหรือผู้ดูแลต้องให้ความช่วยเหลือและคอยดูแลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ควรได้รับความช่วยเหลือตามความเหมาะสมจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย

จากการศึกษาสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ประชากรทั้งหมดในประเทศไทยทุกช่วงวัยที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านประมาณ 66 ล้านคน และเมื่อนับรวมกับคนต่างชาตินี่ไม่ใช่สัญชาติไทยและไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอีกประมาณ 3 ล้านคน รวมแล้วมีประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยรวมทั้งหมดประมาณ 69 ล้านคน ในจำนวนคนไทยและคนต่างด้าวที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน 66 ล้านคนนั้นมีผู้สูงอายุหรือผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถึง 11.7 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 17.6 ของประชากรทั้งหมดประชากร 15-59 ปี มีทั้งหมด 43.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.4 ประชากรที่มีอายุ 0-14 ปี มีทั้งหมด 11.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 17 ในปี พ.ศ. 2561 สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยโดยแยกออกในแต่ละภาค โดยศึกษาจากสัดส่วนของประชากรในพื้นที่ทั้งหมด พบผู้สูงอายุในอัตราร้อยละ 20 ขึ้นไปของประชากร คือ เกณฑ์ที่บ่งชี้ว่าสังคมนั้นได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้วอย่างเต็มตัวในการศึกษาข้อมูลซึ่งเรียงจากพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุมากไปยังพื้นที่ ที่มีผู้สูงอายุน้อย (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561, หน้า 33)

ภาคเหนือเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้วโดยมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 21.2 และมีผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.6 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้สูงอายุมากที่สุดถึง 3.5 ล้านคน ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.9 และผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.1 ภาคตะวันตกมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 18.6 และมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.5 ภาคกลางมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.9 และมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 2.4 ภาคใต้มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 14.5 และมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 2.0 ภาคตะวันออกมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 13.3 และมีผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไปร้อยละ 1.6

ในเขตปริมณฑล มีผู้สูงอายุร้อยละ 13.3 และมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 1.4 และ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 13.1 และมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปถึง 114,000 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2562, หน้า 31-35)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ในสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่าภาคเหนือได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์โดยมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 21.2 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ตามลำดับ

สาเหตุที่ทำให้สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีจำเพิ่มมากขึ้น

การเกิดที่น้อยลงและอายุที่ยืนยาวขึ้น

ด้วยอัตราการเกิดที่น้อยลงและอายุที่ยืนยาวขึ้นทำให้ประชากรสูงวัยเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการมีเทคโนโลยีต่าง ๆ ทางการแพทย์ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ป่วยให้หายจากโรคร้ายต่าง ๆ และประชาชนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น มีการวางแผนการมีครอบครัว การมีบุตรที่ลดน้อยลงกว่าแต่ก่อน ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของประชากรช้ำลง ส่งผลให้ที่ผ่านมา มีอัตราผู้สูงอายุมากขึ้นและแต่ละปีการที่คนไทยมีลูกกันน้อยลง และมีอายุยืนยาวขึ้น ทำให้ประชากรไทยมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมีอัตราเพิ่มประชากรช้ำมากเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 1 ต่อปี โครงสร้างอายุของประชากรได้เปลี่ยนไปอย่างมาก จากประชากรเยาว์วัยที่มีเด็กมากกลายเป็นประชากรสูงวัยที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเวลา 20 ปีที่ผ่านมาประชากรไทยมีอายุสูงขึ้นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุเพียง ร้อยละ 8 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.), 2543 อ้างถึงใน กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561, หน้า 34) สัดส่วนผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2561 และคาดการณ์ได้ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ในปี พ.ศ. 2581 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.), 2562 อ้างถึงใน กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561, หน้า 34) จำนวนเด็กเกิดในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป ผู้หญิงรุ่นใหม่ แต่งงานและมีลูกน้อยลง คู่แต่งงานมีความต้องการมีลูกน้อยลงและที่สำคัญ คือ ผู้หญิงไทยในวัยมีบุตรลดจำนวนลงอันเป็นผลมาจากการเกิดที่ลดลงอย่างมากในระยะเวลา 30-40 ปี ที่ผ่านมา จำนวนเด็กที่เกิดน้อยลงอย่างมากในวันนี้และวันข้างหน้า จะยิ่งคิดให้จำนวนสตรีในวัยมีบุตรลดลงอย่างมากในอนาคต และคนไทยมีอายุยืนยาวขึ้น เมื่อ 40-50

ปีก่อน อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทยยืนยาวไม่ถึง 60 ปี ปัจจุบันอายุคาดเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นถึง 77 ปี และจะยืนยาวขึ้นถึง 80 ปีในอีก 20 ปีข้างหน้า เมื่อ 50 ปีก่อน คนไทยมีอายุคาดเฉลี่ยประมาณ 59 ปี ในปี พ.ศ. 2561 อายุคาดเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 77 ปี โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงจะมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงกว่าผู้ชาย ข้อมูลเกี่ยวกับความยืนยาวของชีวิตประชากรไทยแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงกว่าผู้ชายตลอดมา ในปี พ.ศ. 2561 ประมาณว่าผู้หญิงไทยมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 80 ปี ซึ่งสูงกว่าอายุคาดเฉลี่ยของผู้ชาย (73 ปี) ถึง 7 ปี

ประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมสูงอายุมาเป็นที่ตั้งตั้งแต่ปี 2548 และกำลังจะกลายเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ภายในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ในรอบครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ผู้สูงอายุได้เพิ่มจำนวนขึ้นเกือบ 7 เท่าตัวในปี พ.ศ. 2513 ประเทศไทยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพียง 1.7 ล้านคน ประชากรสูงอายุได้เพิ่มจำนวนเป็น 4 ล้านคนในปี พ.ศ. 2533 และเพิ่มเป็น 11.2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2561 อีก 20 ปี ข้างหน้า ในปี พ.ศ. 2581 ประชากรสูงอายุไทยจะเพิ่มจำนวนขึ้นอีกเกือบเท่าตัว คือเป็น 20 ล้านคน และผู้สูงอายุวัยปลายหรือผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเกือบสิบเท่าตัวในรอบปีที่ผ่านมา ตั้งแต่มีจำนวนเพียง 1 แสน 4 หมื่นคนในปี พ.ศ. 2513 เพิ่มขึ้นปาก 1 ล้าน 3 แสนคนในปี พ.ศ. 2561 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562, หน้า 35-38)

จากการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างอายุ ของประชากรไทยประเทศไทยนั้น ในปี พ.ศ. 2561 มีเด็กจำนวน 11 ล้านคน แรงงานอายุ 15-59 ปี จำนวน 43 ล้านคน ผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12 ล้านคน จากนั้นในอีก 20 ปี ข้างหน้า ซึ่งเป็นปี พ.ศ. 2581 จำนวนเด็กจะลดลงเหลือเพียง 9 ล้านคน คนในวัยแรงงานจะลดลงเหลือ 37 ล้านคน ส่วนจำนวนผู้สูงอายุจะมีเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าตัวเป็น 20 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากร ทั้งหมดขณะนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรไทยได้ก่อให้เกิดผลกระทบในหลาย ๆ ด้านต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยแล้ว และนับจากวันนี้เป็นต้นไป ผลกระทบเหล่านี้ ก็จะมีทวีความรุนแรงมากขึ้นและเห็นได้ชัดเจนขึ้น เมื่อประชากรวัยเด็กลดลง จะส่งผลต่อการยุบและควบรวมของโรงเรียน เนื่องจากมีเด็กนักเรียนน้อยลง ประชากรวัยทำงานจะลดลงส่งผลให้ต้องมุ่งเน้นคุณภาพ แรงงาน เช่น การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การใช้เทคโนโลยี เครื่องจักรกล การนำเข้าแรงงานบางประเภท และการขยายอายุการทำงานของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการจัดระบบสวัสดิการ และการประกันสังคมแก่ผู้สูงอายุ

การบริการทางด้าน สุขภาพอนามัยและการดูแลผู้สูงอายุ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562, หน้า 39)

เหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงวิกฤติที่จะเกิดขึ้นในสังคมประเทศไทย ในการก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายต่าง ๆ เพื่อมารองรับสถานการณ์สังคมของผู้สูงอายุ จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทยนั้น ได้มีเสนอแนะเชิงนโยบายที่ผ่านมามีเกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2562, หน้า 119-123)

1. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุอยู่ในที่อยู่อาศัยที่ช่วยส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
  - 1.1 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุคงอยู่ในที่อยู่อาศัยเดิมในครอบครัวชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่ตนคุ้นชินโดยปรับปรุงสถานที่และสิ่งก่อสร้างทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
  - 1.2 สนับสนุนคนในครอบครัวที่ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ เช่น ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ
  - 1.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วม ในการสร้างกลไกเฝ้าระวังและดูแลผู้สูงอายุ เช่น มีระบบอาสาสมัครเยี่ยมบ้าน ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุกลางวัน
  - 1.4 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชน ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม และจัดบริการสาธารณะโดยเฉพาะการขนส่งสาธารณะที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตนอกรับของผู้สูงอายุ
  - 1.5 ยกกระดับมาตรฐานของที่อยู่อาศัย ไม่ว่าจะดำเนินการโดยรัฐหรือเอกชนสำหรับผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องไปอยู่ในที่อยู่อาศัยใหม่
2. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรี
  - 2.1 สร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้สูงอายุในการปกป้องตนเองจากภัยรอบด้าน ด้วยการให้ข่าวสารความรู้ รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือ/กลไก/เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยและมีศักดิ์ศรี
  - 2.2 ลด “วัยาคติ” หรือแนวความคิดเชิงลบต่อผู้สูงอายุในหมู่ประชากรทุกเพศทุกวัย
  - 2.3 สนับสนุนให้กลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุมีบทบาทและความเข้มแข็ง

2.4 ให้ทุกหน่วยงาน ครอบครั้ว และสถาบันการศึกษา มีส่วนร่วมรณรงค์ให้ประชาชนมีค่านิยมเอื้ออาทร เห็นคุณค่า และแสดงความกตัญญูทวดเวทื่อผู้สูงอายุ

3. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

3.1 ส่งเสริมให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุ

3.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และวางแผนการออมเงินและใช้จ่ายอย่างประหยัดเพื่อเป็นเงินออมไว้ใช้จ่ายยามชรภาพ

3.3 สนับสนุนให้กองทุนการออมแห่งชาติมีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดี

3.4 มุ่งพัฒนาระบบบำนาญให้ครอบคลุมผู้สูงอายุอย่างถ้วนหน้า รวมทั้งปรับปรุงระบบเบี้ยยังชีพให้เหมาะสมกับค่าครองชีพ/ ภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้น

4. จัดทำแผนช่วยเหลือผู้สูงอายุเมื่อเกิดภัยพิบัติ

4.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกระดับรวมผู้สูงอายุไว้เป็นกลุ่มเป้าหมายในแผนการป้องกัน/รับมือภัยพิบัติ

4.2 จัดทำ “คู่มือรับมือภัยพิบัติ” ที่ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผู้สูงอายุเป็นพิเศษเมื่อเกิดภัยพิบัติ

4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับมือภัยพิบัติจะต้องมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุในพื้นที่ซึ่งควรมีรายละเอียดเรื่องตำแหน่งที่อยู่ สถานะทางสุขภาพและผู้ที่สามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉิน ข้อมูลเหล่านี้ต้องปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการซักซ้อมแผนปฏิบัติการช่วยเหลือผู้สูงอายุตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม

4.5 ให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้สูงอายุในการเตรียมความพร้อม การดูแลตนเองและการฟื้นฟูหากเกิดภัยพิบัติ

5. ด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุไทย

5.1 พัฒนาระบบบริการสุขภาพแบบไร้รอยต่อเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการโดยจัดรถโดยสารรับส่งผู้สูงอายุ

5.2 เพิ่มประสิทธิผลของการดูแลผู้สูงอายุนอกสถานพยาบาล โดยเฉพาะการดูแลระยะยาวที่บ้านและชุมชน

5.3 ส่งเสริมการใช้ยาอย่างเหมาะสมในผู้สูงอายุเพื่อลดผลข้างเคียงจากยา

5.4 เพิ่มประสิทธิผลการส่งเสริมสุขภาพ/ป้องกันโรคโดยเฉพาะอย่างยิ่งเบาหวาน ความดันเลือดสูง การหกล้ม และสุขภาพจิต

5.5 ส่งเสริมการออกกำลังกายและกิจกรรมทางสังคมด้วยการยกระดับระบบขนส่งโดยสารการเข้าถึงพื้นที่สีเขียว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและระบบบริการปฐมภูมิการเข้าถึงพื้นที่สีเขียว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและระบบบริการปฐมภูมิ

5.6 พัฒนาระบบสารสนเทศให้สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงได้แม่นยำตรงและทันสมัย

5.7 จัดระบบบริการสาธารณสุขให้เอื้อต่อการให้บริการผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชน เช่น ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพและระบบการดูแลระยะกลางในชุมชน

5.8 ส่งเสริมให้นักศึกษาแพทย์ทุกสาขาวิชา พยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพอนามัยอื่น ๆ ให้มีความรู้ด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ

5.9 ส่งเสริมให้ประชาชนเริ่มสร้างและดูแลสุขภาพของตนตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี

5.10 กำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของนโยบายและแผนที่ใช้ประโยชน์ได้จริงเชื่อถือได้ เป็นไปได้ที่จะรวบรวม และมีความสอดคล้องระหว่างดัชนีกับเป้าหมาย

ด้วยสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยที่กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุนั้น ได้ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามามีบทบาทในการจัดสวัสดิการเพื่อส่งเสริม ป้องกัน มีชีวิตที่ยืนยาว และสนับสนุนให้การช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จากการทบทวนวรรณกรรมของประทีป ทับอัตรานนท์ กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีที่อธิบายถึงการสูงอายุนั้นอาจแบ่งได้เป็น 3 ทฤษฎี (ประทีป ทับอัตรานนท์, 2562, หน้า 6-9) ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา ได้อธิบายถึง กระบวนการทางสรีรวิทยาและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของอวัยวะต่าง ๆ ของทั้งการสูญเสียความสามารถในการ

ด้านทานโรค พบว่า ในทุกระดับของชีววิทยาดังแต่เซลล์ เนื้อเยื่อ วัฏวะ ระบบอวัยวะ จะต้องมีการเสื่อมและการตายเกิดขึ้น

2. ทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้สูงอายุนั้นเป็นการพัฒนาและปรับตัวเกี่ยวกับสติปัญญา ความนึกคิด ความจำ และการรับรู้แรงจูงใจ รวมทั้งสังคมที่อยู่อาศัย และประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคลจะผลักดันให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกันไป และมนุษย์จะมีช่วงการเปลี่ยนแปลง คือ ช่วงต่อของชีวิต ซึ่งล้วนแต่เป็นภาวะวิกฤต การที่บุคคลสามารถผ่านช่วงวิกฤตในชีวิตแต่ละระยะได้ดีเพียงใด ก็ส่งผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพในอนาคต คือ การเป็นผู้สูงอายุด้วย

3. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสถานะทางสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาในแต่ละบุคคล และสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการปรับตัว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าถ้าสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะทำให้สถานะของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ทฤษฎีทางสังคมแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีไร้อาระผูกพัน อธิบายว่าการละทิ้งบทบาททางสังคมซึ่งจะเป็นผลดีต่อทั้งสองฝ่าย คือ ได้ให้คนในวัยหนุ่มสาวที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ สำหรับผู้สูงอายุเองก็จะได้เตรียมตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการต่อเนื่องและหลีกเลี่ยงไม่ได้ และความแตกต่างในบุคลิกภาพไม่ใช่สิ่งที่สำคัญ

2. ทฤษฎีกิจกรรม กล่าวถึงการมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคม และความพึงพอใจในชีวิต เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นสถานะทางสังคมจะลดลง บทบาทเก่าจะถูกถอดถอนตัวออกไป ดังนั้นผู้สูงอายุควรมีกิจกรรมต่อเนื่องจากวัยที่ผ่านมาควรพอใจในการร่วมกิจกรรมสนใจ และร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุสุขภาพดี ทั้งใจและกาย กิจกรรมจึงมีความสำคัญต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

3. ทฤษฎีความต่อเนื่อง ได้มาจากการนำทฤษฎีไร้อาระผูกพันและทฤษฎีกิจกรรมมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปใหม่เป็นทฤษฎีความต่อเนื่องที่สามารถอธิบายชีวิตที่แท้จริงของผู้สูงอายุได้ คือ การที่ผู้สูงอายุจะมีความสุขในบั้นปลายชีวิตได้นั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและรูปแบบการดำเนินชีวิตเดิมของผู้สูงอายุ เช่น ผู้สูงอายุที่เคยมีบทบาทในสังคมจะมีความสุขเมื่อได้ร่วมกิจกรรมในวัยหนุ่มสาวและผู้สูงอายุที่ไม่ชอบการเข้าร่วมสังคมมาก่อนก็จะมีสุขในการแยกตัวเองในวัยสูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ จากทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่กล่าวข้างต้น ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงมีดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและหน้าที่ของทุกระบบในร่างกายตามธรรมชาติ จากวัยมีชีพจากการเป็นโรค การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของผู้สูงอายุนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางด้านพันธุกรรม โภชนาการ การพักผ่อน การออกกำลังกาย และสิ่งแวดล้อมเป็นการเปลี่ยนแปลงในช่วงสุดท้ายของชีวิตที่มีลักษณะการพัฒนากลับไปในทางตรงกันข้ามกับวัยเด็ก ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทางเสื่อมมากกว่าในด้านการเสริมสร้าง การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระบบผิวหนัง ระบบประสาท ระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ ระบบการไหลเวียนของโลหิต ระบบการหายใจและระบบทางเดินอาหาร

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ มักจะมีผลการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสังคมด้วย เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาการออกจากงานต้องสูญเสียอำนาจ บทบาทหน้าที่ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเครียด ถ้าไม่สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ เมื่อมีวัยสูงขึ้นพฤติกรรมของผู้สูงอายุจะเปลี่ยนแปลงไป เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้หลงลืม สับสนได้ง่าย ในวัยนี้จะต้องพบกับการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ในช่วงชีวิต คือ การขาดคู่ชีวิตซึ่งเป็นผลทำให้ภาวะจิตใจของผู้สูงอายุได้รับการกระทบกระเทือน การอยู่โดยขาดคู่คิดจะทำให้จิตใจหดหู่และเพื่อนฝูงวัยเดียวกันก็มักจะล้มหายตายจากไป ส่วนที่เหลือก็ขาดการติดต่อเนื่องจากสุขภาพไม่เอื้ออำนวย จึงต้องอยู่แบบเหงา ซึ่งภาวะแบบนี้ผู้สูงอายุจะท้อแท้ มักมีอาการฉุนเฉียว โกรธง่าย สิ้นหวัง และอาจจะเป็นเหตุให้การทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกายอ่อนแอลงอีกได้

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยและอารมณ์ออกมาคล้ายคลึงกัน ได้แก่

- 1.1 สนใจตนเองมากเป็นพิเศษ
- 1.2 แสวงจน ใจน้อย ทิฐิ มีความรู้สึกไวต่อคำพูด และเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่แสดงออกโดยการไม่พูด เงียบเฉย
- 1.3 สนใจกับบุคคลในทางที่จะต้องเอาใจตน
- 1.4 รำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีตและชอบเปรียบเทียบเสมอ
- 1.5 มีความวิตกกังวล ทุกข์ร้อน ห่วงใยบุตรหลานและครอบครัวมาก

1.6 กลั้วถูกทอดทิ้ง ว้าเหว่

จากทฤษฎีผู้สูงอายุข้างต้น ทั้งทฤษฎีทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านด้วยกัน คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายจะมีลักษณะไปในทางเสื่อมมากกว่าการเสริมสร้าง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และการปรับตัวและมักจะมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และสังคมด้วย ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม จะมีลักษณะที่ผู้สูงอายุไม่สามารถแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้มีผลทำให้รู้สึกขาดคุณค่า ขาดความภาคภูมิใจในตัวเอง ความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

บังอร ธรรมศิริ (2549, อ้างถึงใน ประทีป ทัฬหีตานนท์, 2562, หน้า 9) กล่าวว่า ความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปบ้าง ดังนั้นควรที่จะทำความเข้าใจพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแล ซึ่งครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยทั่วไปความต้องการของผู้สูงอายุ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล และต้องการการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
2. ความต้องการทางด้านจิตใจ ผู้สูงอายุต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย
3. ความต้องการทางด้านสังคม ผู้สูงอายุยังต้องการมีกิจกรรมทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การรวมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น
4. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมและทำบุญ รวมทั้งเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วย

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

จากการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์, 2562, หน้า 11-14) แสดงให้เห็นว่าให้เห็นว่าทุกประเทศต่างเผชิญกับปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่ผู้สูงอายุ

อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและ
 แนวนโยบายที่มีต่อผู้สูงอายุในปี 1998 United Nation คาดการณ์นโยบายว่าควรสัมพันธ์
 กับประเด็นดังนี้ 1) สุขภาพและภาวะโภชนาการ 2) คุ้มครองการบริโภคของผู้สูงอายุ
 3) บ้านพักอาศัยและสิ่งแวดล้อม 4) ครอบครัว 5) สวัสดิการสังคม 6) รายได้ที่มั่นคง
 และการมีงานทำ และ 7) การศึกษา ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญกับปรัชญาที่ให้
 ผู้สูงอายุได้อยู่ในบ้าน ในชุมชนของตน “Ageing in place” ซึ่งเห็นได้จากนโยบายของ
 ประเทศนิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และฮ่องกง

ดังนั้นรัฐจึงควรมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับประเด็นหลักดังกล่าวในการ
 ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็น ควรได้รับการดำเนินการในลักษณะองค์รวม
 ดังต่อไปนี้

1) นโยบายด้านสุขภาพและภาวะโภชนาการผู้สูงอายุโดยผู้ที่เกี่ยวข้องและ
 รับผิดชอบไม่ควรอยู่ในแวดวงขององค์กรด้านการแพทย์และพยาบาลเท่านั้น แต่ควรเป็น
 การสร้างความตระหนักให้กับสังคมในทุกภาคส่วนและทุกวัยรวมถึงผู้สูงอายุเมื่อสังคม
 โดยรวมให้มีความรู้และตระหนักร่วมกัน การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในประเด็นนี้
 ก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายด้านการดำรงสุขภาพของผู้สูงอายุ ลดค่าใช้จ่ายในการ
 รักษาพยาบาลและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่เป็นภาระต่อผู้อื่น

2) ในประเด็นการคุ้มครองการบริโภคผู้สูงอายุก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้อง
 ได้รับความสนใจและเฝ้าระวังรองรับขับเคลื่อนเพื่อให้การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้
 อย่างเป็นรูปธรรม ดังเช่นในประเทศสิงคโปร์ที่จัดตั้งระบบสาธารณสุขบริโภคและการให้บริการ
 ที่เหมาะสมที่รัฐจัดบริการ “Multi-service center” และให้บริการในลักษณะ One-stop
 centers

3) ประเด็นบ้านพักอาศัยและสิ่งแวดล้อมในหลายประเทศมีนโยบาย
 ที่ชัดเจนด้านนี้ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และฮ่องกง ที่รัฐได้จัดโครงการปรับปรุง
 บ้านพักอาศัยให้กับผู้สูงอายุ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนของตนเอง โดยไม่ต้อง
 เคลื่อนย้ายไปปรับตัวในชุมชนใหม่ ซึ่งชุมชนจัดบริการที่หลากหลายด้านสุขภาพ มีโครงการ
 ที่ยืมเงินเพื่อสร้างบ้านให้กับผู้สูงอายุ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้ขยาย
 ออกไปให้ครอบคลุมถึงการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในชุมชน เพื่อรองรับผู้สูงอายุ
 หากดำเนินการอย่างมีโครงสร้างชุมชนและสิ่งแวดล้อมเดิมที่ผู้สูงอายุอยู่มากก็จะเป็นแหล่ง
 ที่อยู่ซึ่งช่วยให้เกิดความสุขกับผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

4) ครอบครัวยุโรป ในประเทศญี่ปุ่นนั้นได้มีนโยบายตั้งใจให้บุตรหลานดูแลผู้สูงอายุโดยสามารถพาผู้สูงอายุไปทำงานได้ ดังนั้นโครงการรณรงค์ให้ความรู้การดูแลผู้สูงอายุจึงเป็นอีกยุทธศาสตร์หนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพ

5) สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า ทุกประเทศมีการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุครอบคลุมในเรื่องกฎหมายและนโยบายคุ้มครองผู้สูงอายุ ในประเทศสิงคโปร์ ได้เกิดความร่วมมือของหลายฝ่ายจัดตั้งเป็นกลุ่มคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ เป็นการให้บริการที่มีเป้าหมายในการบูรณาการทางสังคม ในประเทศนิวซีแลนด์ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีทัศนคติทางบวก ผ่านกระบวนการ (1) เสริมพลังอำนาจผู้สูงอายุให้เลือกทำงานในงานที่ตนเองมีความสนใจ มีความสุขมีสุขภาพดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี (2) เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชน (3) สะท้อนทัศนคติทางบวกต่อผู้สูงอายุ (4) ยอมรับการเข้าสู่วัยชรา ว่าเป็นวงจรชีวิตปกติ (5) สร้างวัฒนธรรมการยอมรับและเข้าใจผู้สูงอายุ (6) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ และจากการศึกษาพบว่าในหลายประเทศ ได้ตั้งใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดระบบดูแลผู้สูงอายุมากขึ้นเกือบทุกประเทศมีนโยบายจัดสรรเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุรายเดือน

6) การมีรายได้ที่มั่นคงและมีงานทำ จากการศึกษ พบว่า บางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์และนิวซีแลนด์ ได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านทรัพยากรบุคคลในภาครัฐที่สนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุ

7) การศึกษา เป็นประเด็นแรก คือ การให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการเตรียมตัวเข้าสู่วัยชราเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

จะเห็นได้ว่า ในหลายประเทศ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีแนวคิดนโยบายเพื่อที่จะจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่มั่นคง ได้รับการดูแลจากครอบครัว มีการส่งเสริมให้ครอบครัวหันมาสนใจในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น มีการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่ออกมาในรูปแบบของกฎหมายเพื่อคุ้มครอง ดูแลผู้สูงอายุซึ่งเป็นช่วงวัยในบั้นปลายของชีวิต ให้มีความสุขรู้สึกปลอดภัยในการใช้ชีวิตในสังคม

วัยสูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing)

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มาตรการในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเพื่อให้มีชีวิตที่ยืนยาว ควรได้รับประสบการณ์ในทางบวก ควรได้รับโอกาสในการดูแลสุขภาพ ควรมีส่วนร่วมในสังคมและมีความมั่นคงในชีวิต องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้นำคำว่าผู้สูงอายุที่มีพลังมาใช้ โดยนิยามว่า เป็นกระบวนการเข้าสู่ภาวะสูงวัยที่มีโอกาสสูงสุดด้านการได้รับการดูแลสุขภาพ การมีส่วนร่วมในสังคม และการมีความมั่นคงในชีวิต เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุรายบุคคล ความตระหนักด้านการมีพลังจะเปิดโอกาสให้บุคคลตระหนักถึงศักยภาพและความสมบูรณ์ทางกาย ทางสังคม และสมอง ตลอดช่วงอายุขัย โดยสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมตามความต้องการและศักยภาพของตนเองเดียวกัน เมื่อกลุ่มผู้สูงอายุต้องการ การดูแลหลักประกันความมั่นคงก็ควรได้รับการตอบสนอง เป็นต้น (เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนธ และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์, 2562, หน้า 14-15)

จากนิยามของ คำว่า ผู้สูงอายุที่มีพลัง สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการในการเข้าสู่วัยสูงอายุ มีโอกาสในการได้รับการดูแลและสุขภาพทางกาย ใจ มีส่วนร่วมในสังคมและมีความมั่นคงในชีวิต และเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงการมีพลัง มองเห็นศักยภาพของตน และได้รับการดูแลความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น

แนวทางการขับเคลื่อนผู้สูงอายุที่มีพลัง

ผู้สูงอายุที่มีพลัง อยู่บนพื้นฐานสำคัญของสิทธิมนุษยชนตามกรอบหลักการขององค์การสหประชาชาติ (UN) นั่นคือ หลักการเป็นอิสระ การมีส่วนร่วม ความมีศักดิ์ศรี การได้รับการดูแล และการเติมเต็มชีวิตของตนเอง โดยยุทธศาสตร์จะเปลี่ยนเป้าหมายจากการพิจารณาจากฐานความต้องการ เป็นการพิจารณาจากสิทธิขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเสมอภาคของโอกาส และการได้รับการปฏิบัติต่อในทุกด้านของชีวิต เมื่ออย่างเข้าสู่ชีวิตที่อายุมากขึ้นซึ่งรวมไปถึงการได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมด้านอื่น ๆ ในการใช้ชีวิตในชุมชน เช่น นโยบายและโครงการส่งเสริมผู้สูงอายุอย่างมีพลังครอบคลุมทั้งบุคคลและกลุ่มผู้สูงอายุ เมื่อการดูแลและด้านสุขภาพ ตลาดแรงงาน การจ้างงาน เป็นต้น

โครงการและนโยบายด้านผู้สูงอายุที่มีพลัง ควรต้องให้ความสนใจกับการส่งเสริมและสร้างความสมดุลระหว่างความรับผิดชอบด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ

การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรของผู้สูงอายุและการสร้างการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างช่วงวัย ทั้งบุคคลและครอบครัวต้องวางแผนและเตรียมการเข้าสู่การสูงวัยและพยายามที่จะนำแนวทางการปฏิบัติในเรื่องของการดูแลสุขภาพที่ดีมาสู่ตนเองในทุกช่วงชีวิต ในขณะที่เดียวกันสิ่งแวดล้อมโดยรอบก็ควรเป็นตัวเลือกที่ดีต่อสุขภาพและง่ายต่อการปฏิบัติ

ขณะเดียวกันก็มีเหตุผลทางเศรษฐกิจ ที่จะผลักดันนโยบายและโครงการที่จะส่งเสริมการเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีพลัง ในแง่ของการเพิ่มโอกาสที่จะส่งเสริมการเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีพลัง ในแง่ของการเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมและการลดค่าใช้จ่ายในการดูแล นั่นก็คือ เมื่อผู้สูงอายุสุขภาพดีก็จะสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง แนวโน้มในปัจจุบันต่อการเกษียณอายุของประเทศอุตสาหกรรมที่มีนโยบายด้านการเกษียณอายุที่กำหนดจะต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีประชากรที่เข้าสู่วัยสูงอายุที่สุขภาพดี มีพลังและกำลังในการทำงานซึ่งการทำงานต่อของบุคคลผู้สูงอายุเหล่านี้ นั่นก็คือ หากบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุและมีสุขภาพดีจะทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพได้

วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตอยู่ของคนเราไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มประชาชนมักจะเป็นตัวกำหนดการเข้าสู่วัยสูงอายุของเราเพราะปัจจัยวัฒนธรรมจะมีอิทธิพลต่อความตระหนักและระมัดระวังในเรื่องอื่น ๆ ที่จะทำให้บุคคลเป็นผู้สูงอายุที่มีพลัง ประเพณีและวัฒนธรรมหล่อหลอมความคิดของตนในสังคมให้มองผู้สูงอายุและกระบวนการเข้าสู่วัยสูงอายุในสังคมที่มีความคิดว่า การเจ็บป่วยเป็นเรื่องปกติของการเข้าสู่วัยชรา ดังนั้นการป้องกันการเจ็บป่วยจึงถูกมองข้ามไป ในสังคมเอเชียนิยมการอยู่ลักษณะครอบครัวขยาย โดยมีสมาชิกและช่วงวัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ขณะเดียวกันลักษณะของพฤติกรรมบริการด้านสุขภาพก็อาจได้รับอิทธิพลจากลักษณะครอบครัวไปด้วย

สรุปได้ว่า แนวทางการขับเคลื่อนผู้สูงอายุที่มีพลังนั้น คือ การเตรียมความพร้อมของสังคมเพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยการปรับสมดุลในการสร้างความรับผิดชอบให้ผู้สูงอายุได้ดูแลตนเอง มีสุขภาพที่แข็งแรงส่งผลให้มีศักยภาพสามารถเป็นแรงงานเพื่อส่งเสริมในด้านเศรษฐกิจ รับผิดชอบต่อตนเองได้ เป็นต้น

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่มีพลัง

สังคมผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Aging Society) ประกอบด้วย ผู้สูงอายุที่มีความสุขอย่างยั่งยืน มีระบบทางการแพทย์ขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพที่มีหลักประกันในชีวิต ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง

ผู้สูงอายุมีการออมไว้ใช้ยามเกษียณอย่างเพียงพอ มีการสร้างตลาดนวัตกรรมการผู้สูงอายุ มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความปลอดภัยและมีระบบสวัสดิการเพื่อสังคมอย่างเป็นระบบเพื่อผู้สูงอายุมีความมั่นคง มีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุเต็มใจเข้าร่วม

ภาพประกอบ 2 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีพลัง
ที่มา : เพ็ญณี กันทะวงษ์ แนรอนท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์ (2562)

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดช่วงชีวิตเป็นการให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลงผ่านช่วงชีวิตเพื่อเสริมสุขภาพ การมีส่วนร่วมสร้างมั่นคงของชีวิตในช่วงต่าง ๆ เช่น คนที่ถูกจ้างงานที่มีความตระหนักและระมัดระวังตลอดช่วงผู้ใหญ่จะมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินในช่วงวัยสูงอายุ นอกจากนี้การได้รับการบริการด้านการแพทย์ที่มีคุณภาพคือ ว่าเป็นความสำคัญช่วงอายุ เพศสภาพก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจในแง่ที่ว่าในบทบาทสังคมผู้หญิงมีสถานะด้อยกว่าผู้ชาย เพราะผู้หญิงถูกจัดให้เป็นผู้ดูแลครอบครัว ทำให้ผู้ชายได้อาหารและการโภชนาการที่ดีกว่า มีการศึกษาที่เหมาะสม มีการทำงานที่ดี และได้รับการบริการสุขภาพ ซึ่งอาจนำไปสู่ความยากจน และสุขภาพที่ไม่ดีของผู้หญิงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ผู้หญิงในบางสังคมถูกบีบให้ออกจากงานมาทำหน้าที่ดูแลครอบครัวที่มีเด็กและคนชรา ส่วนผู้ชายอาจใช้ชีวิตที่เสี่ยงต่อการมีสุขภาพที่ดี เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ใช้สารเสพติดและทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการได้รับการเจ็บป่วย (เพ็ญณี กันทะวงษ์ แนรอนท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์, 2562, หน้า 18-20)

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับสุขภาพและการจัดระบบบริการสังคม

ในการส่งเสริมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีพลังระบบการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งที่จะต้องผลักดันตลอดช่วงชีวิตโดยเน้นการส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรคและการเข้าถึงบริการสุขภาพเบื้องต้นและการดูแลสุขภาพระยะยาว โดยที่สุขภาพและบริการทางสังคมต้องได้รับการบูรณาการประสานงานกัน โดยมีประสิทธิภาพด้านต้นทุนและผลลัพธ์ โดยการให้บริการต่าง ๆ ต้องไม่แบ่งช่วงอายุ ทุกช่วงวัยต้องได้รับการอย่างสมศักดิ์ศรี และได้รับการนับถือ การให้บริการทางสุขภาพและการบริการสาธารณสุขที่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องเป็นความมุ่งมั่นในการลดภาวะพิการช่วยเหลือตนเองไม่ได้ โดยมียุทธศาสตร์การป้องกันโรคในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่ได้รายละเอียด 500-1000 บาท ต่อกรณี โดยที่ค่าวัคซีนมีราคาสูงมาก ดังนั้นการดูแลจึงควรปรับเปลี่ยนจากการรักษา แต่เป็นการดูแลป้องกันในลักษณะการประสานงานในลักษณะองค์รวมเพื่อดูแลสุขภาพ

ประเทศตะวันตกให้ความสำคัญกับการให้บริการผู้สูงอายุโดยดูแลรักษาด้วยยาที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นความร่วมมือของทุกฝ่ายนับแต่รัฐบาล บุคลากรทางการแพทย์ อุตสาหกรรมการผลิตยา การรักษาแพทย์ทางเลือกและองค์กรที่ดูแลผู้สูงอายุ

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด ด้านพฤติกรรมโดยการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพที่ดีมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการดูแลตนเองตลอดชีวิตมีความสำคัญมาก ความเชื่อที่ว่าสายเกินไปกว่าที่จะเริ่มสนใจดูแลสุขภาพของตนเองน่าจะเป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายมีภาวะโภชนาการที่ดีไม่สูบบุหรี่ ไม่เสพสารเสพติดและใช้ยาอย่างระมัดระวัง เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ไม่เกิดโรคภัย มีชีวิตยืนยาวอย่างมีคุณภาพ

ความตระหนักด้านภาวะจิตใจที่สำคัญส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี โดยความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าตนสามารถดูแลตนเองและสามารถรับผิดชอบชีวิตตนเองได้ การยอมรับหรือเตรียมรับภาวะการณที่เปลี่ยนแปลงในชีวิตเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการปรับตัวของผู้สูงอายุ

สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถือได้ว่าเป็นความตระหนักที่ผู้สูงอายุควรได้รับ ซึ่งไม่เพียงแต่สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตนเอง แต่รวมไปถึงสภาพเพื่อนบ้าน แหล่งที่อยู่ของสมาชิกในครอบครัว การรับรู้ถึงสถานบริการต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุได้สภาพแวดล้อมที่ไม่มั่นคงและมีความขัดแย้งนำมาซึ่งความอ่อนแอของสภาพจิตใจและนำไปสู่ความเจ็บป่วยไม่สมบูรณ์ของร่างกายได้ (เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนรท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์, 2562, หน้า 20-21)

ปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดด้านภาวะทางสุขภาพ

การสนับสนุนทางสังคม โอกาสการศึกษาหาความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวางแผนชีวิตและการได้รับการดูแลให้ปลอดภัยจากการกดดันเข้มแข็งหรือถูกทำร้าย เป็นปัจจัยสำคัญด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งเสริมสุขภาพ การมีส่วนร่วมและความรู้สึกมั่นคงของผู้สูงอายุ ความเหงา การต้องแยกตัวอยู่คนเดียว การไม่รู้หนังสือ การต้องอยู่ในสภาพการณ์ของความขัดแย้ง เป็นปัจจัยที่นำผู้สูงอายุสู่ความเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยและพิการ

ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดี การยุติความสัมพันธ์ลักษณะที่ขัดแย้งที่เป็นสาเหตุหลักของความเครียด ขณะเดียวกันสนับสนุนและปฏิสัมพันธ์สังคมกับชุมชนเป็นแหล่งที่สร้างความเข้มแข็งทางอารมณ์ที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น ในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ผู้สูงอายุที่ขาดการติดต่อทางสังคมมักมีโอกาสมากถึง 1.5 เท่าที่จะตายในอีก 3 ปีข้างหน้าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยทั่วไปแล้วผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะสูญเสียสมาชิกในครอบครัวและเพื่อน อีกทั้งมีความเสี่ยงต่อความเหงาและการแยกตัวจากสังคม ซึ่งการแยกตัวออกจากสังคมและความเหงาจะเชื่อมโยงไปถึงความเสื่อมถอยของสุขภาพกาย สุขภาพจิตและความสุขในชีวิต ในสังคมทั่วไปผู้ชายมีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะเช่นนี้มากกว่าผู้หญิง แต่วัฒนธรรมผู้หญิงหมายถึงเป็นผู้สูงอายุจะถูกกีดกันออกจากสังคมกระแสหลักหรือถูกตัดออกจากชุมชน

สิ่งที่ผู้บริหารและองค์กรต่าง ๆ รวมถึงผู้ให้บริการด้านสุขภาพสังคมในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ สามารถช่วยได้โดยการจัดตั้งเครือข่ายทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มสังคมที่คุ้นเคยดั้งเดิมและกลุ่มสังคมในชุมชนที่ดำเนินการโดยผู้สูงอายุที่ใช้ระบบอาสาสมัคร การให้ความช่วยเหลือในชุมชนบ้านใกล้เรือนเคียง การเยี่ยมเยียนติดตาม การจัดกลุ่มผู้ให้การดูแล การจัดโครงการสมาชิกตามช่วงอายุและการออกให้บริการเยี่ยมเยียนในชุมชน

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดด้านเศรษฐกิจ ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีพลัง ได้แก่ ด้านรายได้ นโยบาย เกี่ยวกับผู้สูงอายุที่มีพลังควรต้องสอดแทรกนโยบายลดความยากจนให้กับทุกกลุ่มอายุเพราะขณะที่ประชาชนทุกกลุ่มมีความเสี่ยงต่อภาวะและความพิการ ผู้สูงอายุ ก็ยังเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงมาก

ทุกประเทศในโลก ครอบคลุมถือว่า เป็นหน่วยงานสังคมที่ดูแลผู้สูงอายุ ที่ต้องการความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตามในสังคมที่มีวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันหลายช่วงวัย ในครอบครัวเริ่มลดลง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องพัฒนากลไกมาปกป้องดูแล ผู้สูงอายุที่ทำงานหารายได้ไม่ได้ อยู่คนเดียวและมีภาวะอ่อนแอ ในประเทศกำลังพัฒนา ผู้สูงอายุกลุ่มดังกล่าวจะได้รับการดูแลจากครอบครัวและเงินออมส่วนตัว เป็นต้น (เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนรท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์, 2562, หน้า 22-23)

แนวคิดและทฤษฎีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

คุณภาพชีวิตมีบทบาทสำคัญในแง่ความพอใจของมนุษย์ ซึ่งคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของมนุษย์และความสุข ดังนี้

ศิรินนท์ กิตติสุขสถิตและคณะ (2557, หน้า 11) คุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดี ความอยู่ดีมีสุข ประกอบด้วยลักษณะวิกฤติ 4 ประการ

1. ความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตโดยทั่วไปของบุคคล
2. ความสามารถด้านจิตใจในการประเมินชีวิตตนว่าพอใจหรือไม่หรือเป็นสุขหรือไม่
3. การยอมรับสภาพทางกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์ของบุคคล
4. การประเมินโดยบุคคลอื่น

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1978 อ้างอิงใน ศิรินนท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2557, หน้า 20) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้ ความรู้สึกของการอยู่อย่างพอใจมีความสุข ความพอใจต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลสำคัญต่อบุคคลนั้น ๆ ได้แก่ อาหารสุขภาพอนามัย โภชนาการ การศึกษา สิ่งแวดล้อม รายได้ ที่อยู่อาศัยและทรัพยากรโดยแบ่งประเด็นการศึกษาเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การศึกษาด้านภาวะวิสัย ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลที่สามารถนับได้หรือวัดได้ เช่น ข้อมูลทางประชากรและเศรษฐกิจ และการศึกษาด้านอัตวิสัย เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกและเจตคติในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวัดโดยใช้การตอบตามความรู้สึก ความนิยม ความคิดเห็นการตัดสินใจ และความเชื่อต่อสิ่งที่ถามในแบบสอบถาม องค์การยูเนสโก (UNESCO) ยังได้กล่าวว่า พื้นฐานคุณภาพชีวิตของประชากรดูได้จาก 1. รายได้ครอบครัวที่พอเพียงแก่การเลี้ยงชีพ 2. การมีงานทำ 3. การศึกษาและอัตราการรู้หนังสือของประชาชน 4. โอกาสในการมี

ส่วนร่วมทางการเมือง 5. การมีเอกราชของประเทศโดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาลอื่น

องค์การอนามัยโลก ได้กล่าวถึง คุณภาพชีวิตว่าความหมายที่หลากหลายแตกต่างกันตามบริบทของผู้ศึกษา กล่าวไว้ว่า ระดับผู้กำหนดนโยบายทางสังคม เช่น รัฐบาล คุณภาพชีวิตมีความหมายในด้านหลักประกันแก่ประชาชนในด้านการบริการหรือ การสังเคราะห์ทางสังคมด้านต่าง ๆ เช่น การให้บริการ ด้านสาธารณสุขูปโภคการช่วยเหลือ ด้านสิ่งของการยกระดับรายได้และการส่งเสริมประชากรทุกคนให้มีสิทธิเท่าเทียมกัน ในด้านต่าง ๆ (ปิยะวัฒน์ ตรีวิทยา, 2559, หน้า 172)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ความพึงพอใจ และสถานะของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมาย และความคาดหวังของตนเอง ภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคมและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการ และบริการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะทางการเมืองการปกครองในสังคมที่อาศัยอยู่และสามารถประเมินคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุวิสัย (Objective approach) และด้านจิตวิสัย (subjective approach) (The WHOQOL group, 1994 อ้างถึงใน วรรณภา กุมารจันทร์, 2543, หน้า 4)

ศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2552 อ้างถึงใน สัมพันธ์ พลภักดิ์, 2557, หน้า 33) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ความพึงพอใจ ความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพกายดี มีสุขภาพจิตดี มีอาหารการกินดี มีสิ่งของเครื่องใช้ตามความจำเป็นอยู่ในสังคม สิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความสุข

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) (สุเมธี สิ้นหยกแดง, 2552, หน้า 9) หมายถึง การมีปัจจัยพื้นฐานเบื้องต้นสำหรับการดำรงชีพของประชาชน เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชนและสังคมโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ 1) การมีสุขภาพดี 2) มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3) มีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต 4) มีครอบครัวที่สุขสบาย 5) มีการประกอบอาชีพและรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต 6) มีส่วนร่วมการพัฒนาความเป็นอยู่และการกำหนดชีวิตของตนเองและชุมชน 7) มีการพัฒนาจิตใจของตัวเองให้ดีขึ้น และ 8) มีจิตสำนึกและรวมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตของตน การมีความสุข การรับรู้ถึงสถานะของตนในการดำรงชีวิตประจำวันในสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ รวมไปถึงการได้รับความพึงพอใจในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รวมไปถึงด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy Needs)

จากการศึกษาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ในการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทฤษฎีของมาสโลว์ จะแสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ เข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยเฉพาะความต้องการที่เป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งหากมนุษย์ได้รับการตอบสนองในขั้นแรกก็จะมีความต้องการต่อไปในขั้นที่ 2 เป็นต้น (จตุพร ลิ้มมันจริง, 2554, หน้า 123-134)

ทฤษฎีของมาสโลว์เกี่ยวกับแรงจูงใจ มีดังนี้

1. การจูงใจมีผลกระทบต่อผลรวมทั้งหมดของตัวบุคคล (The whole person) เช่น สื่อต่าง ๆ กระตุ้นให้บุคคลสมัยนี้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมารับประทานอาหารตามใจปากหรือความชอบไปเป็นรับประทานอาหารที่มีคุณภาพ (ได้แก่ กินผักครึ่งหนึ่ง กินอย่างอื่นครึ่งหนึ่ง เพื่อป้องกันโรคอ้วน ซึ่งมีผลต่อร่างกาย การเคลื่อนไหวไม่กระฉับกระเฉง อาจทำให้เกิดโรคแทรกซ้อน และส่งผลต่อจิตใจไม่เบิกบาน หรือมีอาการเครียดได้)

2. การจูงใจเป็นสิ่งที่ซับซ้อนเสมอ นั่นคือ พฤติกรรมของบุคคลอาจจะเกิดจากแรงจูงใจหลายประการ เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่น อาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและฮอร์โมนในร่างกาย หรือความต้องการปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หรือความต้องการความรัก ความโดดเด่นในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

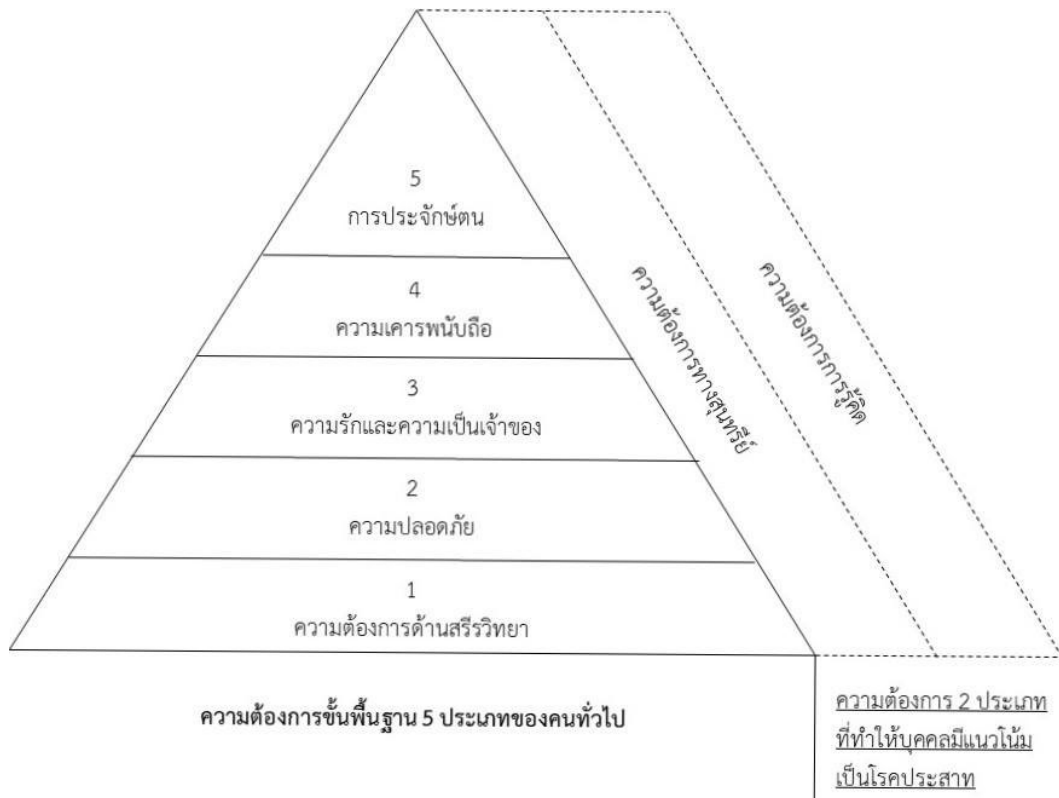
3. บุคคลจะถูกจูงใจด้วยความต้องการประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ ความต้องการประเภทหนึ่งที่ได้รับการสนองตอบแล้ว ความต้องการประเภทนี้จะสูญเสียบอำนาจการจูงใจ และจะเกิดความต้องการประเภทอื่นเข้ามาแทนที่ เช่น บุคคลที่หิวโหยจะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้อาหารมาดำรงชีวิต (ตัวอย่างในภาวะเกิดน้ำท่วม ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจะยื่นเข้าแถวเพื่อรับอาหารและน้ำที่มีผู้มาบริจาคให้แม้ว่าอากาศจะร้อนจัดหรือฝนตกก็ตาม เพื่อความอยู่รอดของตนและครอบครัวต่อไป)

แต่ในภาวะปกติที่บุคคลได้รับการสนองตอบความต้องการอาหารหรือทางสรีรวิทยา อย่างเพียงพอ บุคคลก็จะเกิดความต้องการในขั้นต่อไป เช่น ความต้องการบ้านพักอาศัย มิตรภาพ และการเคารพนับถือ

4. บุคคลทุกคนและทุกสถานที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs หรือ มาสโลว์ เรียกว่า “Conative Needs”) เหมือนกัน แม้ว่าบุคคลจะมี วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนก็ต้องการอาหารและที่พักอาศัย ความปลอดภัย ความรัก (หรือมิตรภาพ) ความเคารพนับถือ และการประจักษ์ตนเป็นธรรมดาสำหรับ ทุกเผ่าพันธุ์

5. ความต้องการพื้นฐานสามารถนำมาจัดเรียงเป็นลำดับขั้นได้และ มนุษย์ทุกคนเฝ้าดี ดังนั้นบุคคลสามารถสนองความต้องการขั้นสูงสุด คือ ความต้องการ ประจักษ์ตน ในเวลาใดเวลาหนึ่งของชีวิต

การเรียงลำดับความต้องการต่าง ๆ (Hierarchy of Needs) ของมาสโลว์ หมายความว่า จากรูปภาพสามเหลี่ยม ความต้องการระดับที่ต่ำกว่า (คือ ความต้องการ ทางร่างกาย) จะมีอำนาจเหนือกว่าความต้องการระดับที่สูงกว่า (คือ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการความเคารพนับถือ ความต้องการประจักษ์ตน ตามลำดับ) นั่นคือ ความต้องการระดับที่ต่ำกว่ามีอำนาจสูงกว่า และต้องได้รับการสนองตอบตามความพึงพอใจก่อน ความต้องการที่อยู่ในระดับสูงกว่า จึงจะกลายเป็นสิ่งจูงใจในลำดับถัดไป และต่อเนื่องไปจนบุคคลได้รับความพึงพอใจสูงสุด ขั้นที่ 5 ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ภาพประกอบ 3 แบบจำลองความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์
ที่มา : จตุพร ลิ้มมันจริง (2554)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need)
2. ความต้องการปลอดภัย (Safety Need)
3. ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ (Love and belongingness Needs)
4. ความต้องการความเคารพนับถือ (Esteem Needs)
5. ความต้องการประจักษ์ตน (Self-actualization Needs)

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจที่สุด ประกอบด้วย อาหาร น้ำ ออกซิเจน การรักษาอุณหภูมิของร่างกาย ความต้องการขับถ่าย ความต้องการมีกิจกรรมทางร่างกาย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น บุคคลที่หิวจะถูกรังใจให้แสวงหาอาหาร (โดยไม่ต้องการเพื่อนหรือต้องการความเคารพนับถือ)

ในสังคมที่ร่ำรวย บุคคลส่วนใหญ่ทำให้ความต้องการจากความหิวเป็นความต้องการของร่างกายซึ่งเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้จะเน้นในอาหารที่มีรสชาติ กลิ่นหรือ

องค์ประกอบของอาหารให้เป็นไปตามที่ต้องการ ซึ่งแตกต่างกับบุคคลที่หิวโหยอาจจะถูกรอบงำด้วยอาหารหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ทำให้สามารถประทังชีวิตให้รอดไปในแต่ละวันเท่านั้น

มาส์โลว์ ศึกษา พบว่า ความต้องการทางร่างกาย แตกต่างจากความ ต้องการพื้นฐานประเภทอื่น ๆ อยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการที่สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์แบบได้ หรือแม้แต่ความ พึงพอใจมากเกินไป เช่น ในขณะที่คนหนึ่งรับประทานอาหารอย่างเพียงพอ ดังนั้นอาหาร ก็สูญเสียอำนาจการจูงใจอย่างสมบูรณ์แบบ สำหรับบางคนที่ทานอาหารเมื่อใหญ่เสร็จแล้ว ความคิดเกี่ยวกับอาหารที่มากกว่านี้อาจจะทำให้บุคคลรู้สึกสะอิดสะเอียน ประการที่สอง โดยธรรมชาติ ความต้องการทางร่างกายจะกลับมาเกิดอีก (Recurring Nature) เช่น บุคคล ที่รับประทานอาหารอิ่มแล้วแต่เมื่อเวลาผ่านไปบุคคลจะเกิดความหิวและต้องการอาหาร หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ หรือการหายใจเอาออกซิเจนเข้าสู่ร่างกายก็จะมีอาการหายใจไปเรื่อย ๆ เช่นกัน

2. ความต้องการความปลอดภัย เมื่อความต้องการทางร่างกายของบุคคล ได้รับการตอบสนองอย่างพอใจและมีความสัมพันธ์กัน บุคคลจะถูกจูงใจด้วยความต้องการ ความปลอดภัยซึ่งประกอบด้วยความปลอดภัยทางร่างกาย ความอบอุ่นทางจิตใจ ความมั่นคง การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น การปกป้องและเสรีภาพจากแรงกดดันเกี่ยวกับการ คูกคามต่าง ๆ เช่น ความเจ็บป่วย ความกลัว ความวิตกกังวล อันตรายและการจลาจล ตลอดจนความต้องการกฎหมาย คำสั่ง และโครงสร้างที่แน่นอน

ความต้องการความปลอดภัยแตกต่างจากความต้องการทางร่างกาย คือ ความปลอดภัยไม่สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจมากเกินไป

ในสภาวะสังคมปกติ (ไม่ใช่ระหว่างสงคราม) ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในความต้องการความปลอดภัย จึงทำให้ความปลอดภัยอาจจะไม่สำคัญ ซึ่งตรงกันข้ามเด็กถูกจูงใจด้วยความต้องการความปลอดภัยบ่อยครั้งมากกว่าผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ดำรงชีวิตโดยมีการคุกคาม เช่น ความมีด สัตว์ต่าง ๆ คนแปลกหน้าและการลงโทษจากพ่อหรือแม่ ดังนั้นผู้ใหญ่ที่เป็นโรคประสาทจึงมักจะมีต้นเหตุมาจากการรักษาความหวาดกลัวหรือการลงโทษที่รุนแรงของพ่อหรือแม่ หรือครู หรือผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูมาจากวัยเด็ก

ถึงแม้ว่าวัยเด็กจะมีความต้องการทางด้านความปลอดภัยมากกว่าผู้ใหญ่ก็ตาม แต่สำหรับผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกันไม่ต่างกับเด็ก เช่น การกลัวการ

ถูกทอดทิ้ง กลัวบุตรหลานไม่เอาใจใส่ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิตเมื่อมีอาการเจ็บป่วย โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพัง ประกอบกับมีฐานะยากจน จึงมีความต้องการทางด้านความปลอดภัยมากกว่าผู้สูงอายุ ที่มีฐานะร่ำรวย มีบุตรหลานที่คอยให้การดูแลหรือสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของความต้องการในขั้นนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลต้องการที่จะได้รับความรักและความเป็นเจ้าของ โดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความต้องการเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว โรงเรียน สังคม ผู้สูงอายุต้องการมีมิตรภาพหรือความรักจากสังคมเพื่อน หรือบุตรหลาน โดยมีการพูดคุย มีการทำกิจกรรมร่วมกันตามเทศกาล การได้มีส่วนร่วมเสียสละและพัฒนาบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมที่ตนเป็นเข้าของให้คงอยู่และดีขึ้น ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีการปรับตัวที่ดีและมีสุขภาพจิตดี เป็นต้น

โดยปกติความต้องการความรักจะรุนแรงมากถ้าบุคคลได้รับความพึงพอใจเป็นบางส่วนหรือไม่เคยได้รับความรักด้วยการโอบกอดจากบุตรหลานหรือผู้ดูแล เมื่อผู้สูงอายุไม่ได้รับความรักต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน ๆ บุคคลจะยอมรับสภาพการขาดรักและลดค่าความสำคัญเกี่ยวกับความรักจากผู้อื่น (หรืออาจโยนหาความรักไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะแตกต่างกับผู้สูงอายุที่ได้รับความรักความอบอุ่นจากบุตรหลานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จะไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวเมื่อถูกปฏิเสธความรักหรือรู้สึกว่าการทำร้าย

4. ความต้องการความเคารพนับถือ เป็นการขยายของเขตจากการที่บุคคลได้รับความพึงพอใจเกี่ยวกับความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของบุคคลจะเกิดความต้องการความเคารพนับถือ เช่น ความเคารพนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นการได้รับการยกย่อง ว่าผู้สูงอายุนั้นมีความสามารถและมีความรู้ดี เป็นต้น (Maslow, 1970 อ้างถึงใน จตุพร ลิ้มมันจริง, 2554, หน้า 131-132) แบ่งความต้องการความเคารพนับถือเป็น 2 ระดับ คือ การมีชื่อเสียงและความเคารพนับถือตนเอง (Reputation and self-esteem)

การมีชื่อเสียงเป็นการรับรู้เกี่ยวกับเกียรติศักดิ์ การเป็นที่รู้จัก หรือข่าวลือที่ผู้สูงอายุคนหนึ่งประสบความสำเร็จในสายตาของผู้อื่น

ส่วนความเคารพนับถือตนเอง เป็นความรู้สึกของตนเองว่ามีคุณค่าและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ดังนั้นความเคารพนับถือจึงอยู่บนพื้นฐานของการมีชื่อเสียงเพราะความสามารถที่แท้จริง (ไม่ใช่เพียงความคิดเห็นที่ผู้อื่นตัดสิน) ความเคารพนับถือจึงเป็นความปรารถนาเพื่อสัมฤทธิ์ผลสำหรับความพอเพียง เพื่อความเชี่ยวชาญและความสามารถ เพื่อความเชื่อมั่นการเผชิญกับโลก เพื่ออิสรภาพและเสรีภาพ เมื่อบุคคลสามารถตอบสนองความต้องการความเคารพนับถือยอมแสดงว่าผู้สูงอายุนั้นยืนอยู่บนจุดเริ่มต้นของความต้องการประจักษ์ตน (Self-actualization) ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงที่สุดตามความคิดของมาสโลว์

ความเคารพนับถือตนเองจะทำได้ง่ายกว่าการมีชื่อเสียงเพราะขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ ผู้สูงอายุจะเคารพนับถือตนเองได้โดยการทำกิจกรรมหรือผลงานได้อย่างสำเร็จ บางครั้งหากผู้สูงอายุเกิดความล้มเหลว บุตรหลานควรให้ผู้สูงอายุได้เกิดแนวคิดต่าง ๆ และให้กำลังใจพร้อมกับให้ยอมรับกิจกรรมที่ตนทำ

ส่วนการมีชื่อเสียงหรือความต้องการเคารพนับถือจากผู้อื่นกระทำได้ง่าย (คนส่วนใหญ่ต้องการแบบนี้มากกว่า) จึงมีการแสดงพฤติกรรมทั้งในทางดีหรือไม่ดีเพื่อคนอื่นจะได้เคารพนับถือตน เช่น ผู้สูงอายุจะใช้อำนาจ บารมีของตน เพื่อให้ผู้อื่นยกย่องชมเชย แต่ผู้สูงอายุบางคนอาจใช้วัตถุสิ่งของ (คือเงินของขวัญ) มาแจกเพื่อต้องการให้ได้รับความชื่นชม การยกย่อง แต่ผู้สูงอายุบางคนจะสร้างความเคารพนับถือจากผู้อื่นได้ง่าย ๆ โดยอาศัยบารมีของเพื่อน ญาติพี่น้อง เพื่อได้รับรางวัล หรือตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจ

5. ความต้องการประจักษ์ตน (หรือความต้องการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง หรือความต้องการความจริงใจ ความซื่อตรงต่อตนเอง เป็นเป้าหมายสูงสุดของการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ ในขั้นนี้ผู้สูงอายุแต่ละคนจะพยายามค้นหาแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองด้วยการกระทำสิ่งต่าง ๆ (ที่บ้าน ที่วัด หน่วยงานต่าง ๆ หรือในสังคม) เพื่อพิสูจน์ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างแท้จริง ผู้สูงอายุที่มีความสามารถหรือศักยภาพจะนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเต็มที่และเหมาะสม จึงทำให้ผู้สูงอายุที่มีความพึงพอใจ มีความสุขและความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้สูงอายุบางคนพบแนวทางการดำรงชีวิตง่าย เพราะความพร้อมของผู้สูงอายุเองและความพร้อมของบุตรหลานที่คอยให้การสนับสนุน แต่ผู้สูงอายุบางคนเกิดมาในสภาพครอบครัวที่ยากจนและชุมชนที่อาศัยอยู่ มีความแออัดขาดความเจริญ หรือเต็มไปด้วยยาเสพติด การพนัน สถานเริงรมย์ ย่อมจะทำให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการในการรู้จักตนเองได้ยาก ดังนั้นบุตรหลานและองค์กร

รวมไปถึงผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุจะต้องมีบทบาทหน้าที่ซึ่งจะคอยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุทุกคนได้รับการตอบสนองในขั้นนี้ และเกิดความพึงพอใจให้สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

คุณลักษณะของคนที่มีความต้องการประจักษ์ตน มีดังนี้

1. มองโลกและรับรู้สถานการณ์ได้ตามความเป็นจริง
2. ยอมรับจุดเด่น จุดด้อยของตนเองและผู้อื่น
3. มีชีวิตชีวา และตอบสนองสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมชาติ
4. มีจุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์ในการทำงานด้วยความศรัทธาอย่าง

ต่อเนื่อง

5. เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระ ปราศจากการยึดเกาะอำนาจหรือบุคคลอื่น
6. ชอบความเป็นส่วนตัว และถือสันโดษ
7. รักชีวิต ชื่นชม และสนุกสนานกับชีวิต และประสบการณ์ใหม่
8. มีความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และรักเพื่อนมนุษย์
9. มีความสามารถพิเศษกว่ามนุษย์หลายคน
10. มีความใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทบางคนอย่างแนบแน่น
11. ให้คุณค่าความเป็นประชาธิปไตย
12. ให้คุณค่าของคุณธรรม
13. มีอารมณ์ขันที่ไม่ทำร้ายจิตใจผู้อื่น
14. ต่อต้านการคัดค้าน และการถูกกลั่นแกล้งวัฒนธรรม
15. มีความรู้สึกเต็มอิ่ม (Peak experiences)

นอกจากนี้มาสโลว์ ศึกษาพบว่ามนุษย์มีความต้องการประเภทอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ความต้องการพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนมีเหมือนกัน คือ ความต้องการทางสุนทรีย์ (Aesthetic Needs) ซึ่งมีอำนาจแยกจากความต้องการพื้นฐาน และแสดงการขัดขวางความต้องการพื้นฐานต่าง ๆ รวมทั้งปิดกั้นความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ เช่น ความรู้เรื่องผักที่ใส่ยาฆ่าแมลง ถ้ากินมาก ๆ จะเป็นอันตรายต่อร่างกายบุคคลบางคนจึงไม่กินผักหรือล้างซ้ำ ๆ จนผู้ที่พบเห็นอาจคิดว่าบุคคลนี้เป็นโรคประสาทได้ ความต้องการทั้ง 2 ประเภทจึงถูกเรียกว่า ความต้องการของคนที่เป็นโรคประสาท (Neurotic Needs) ในคนปกติทั่วไปความต้องการทางสุนทรีย์และความต้องการการรู้คิดจะเกิดแทรกในความต้องการขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ชั้น ในลักษณะที่ปานกลาง เช่น บุคคลที่ได้รับการตอบสนองความพึงพอใจถึงขั้น

ความต้องการประจักษ์ตน (แม้ไม่ใช่ศิลปินโดยตรง) แต่บุคคลนั้นอาจจะแสดงสิ่งประดิษฐ์หรือผลงานที่สร้างสรรค์ตามแนวทางที่บุคคลนั้นเป็นเจ้าของได้ ได้แก่ การจัดที่อยู่อาศัยด้วยเครื่องประดับสวยงาม เป็นต้น

ความต้องการทางสุนทรีย์ เป็นความต้องการที่ไม่เป็นสากล (ซึ่งแตกต่างกับความต้องการพื้นฐาน) ในทุก ๆ วัฒนธรรมจะพบว่ามีคนบางคนถูกจูงใจด้วยความต้องการประสบการณ์ทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดความเพลิดเพลิน ความสวยงาม และสุนทรีย์ศาสตร์ ตัวอย่างในประวัติศาสตร์ยุคที่มนุษย์อาศัยอยู่ในถ้ำก็มีการผลิตศิลปะ (ในรูปของการขีดเขียนหรือภาพตามผนังถ้ำ) เพื่อจุดมุ่งหมายเชิงศิลปะ (Art's sake) และปัจจุบันก็พบงานศิลปะที่ศิลปินสาขาต่าง ๆ สร้างขึ้นในลักษณะสวยงามหรือแปลกประหลาด เช่น วัตรองขุนจังหวัดลำปาง เป็นต้น

บุคคลที่มีความต้องการทางสุนทรีย์มาก ๆ มักจะมีความต้องการสภาพแวดล้อมที่สวยงามและเป็นระเบียบ และเมื่อความต้องการเหล่านี้ไม่ได้รับการตอบสนองต่อบุคคลอาจจะเกิดการเจ็บป่วย (คล้ายคลึงกับบุคคลที่เจ็บป่วยทางกาย เพราะขาดแคลนความต้องการพื้นฐาน) ในบางกรณีที่บุคคลที่โปรดปรานความงามมากกว่าน่ารังเกียจ เมื่อบุคคลเหล่านี้ถูกบังคับให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สกปรกและไม่มีระเบียบ บุคคลเหล่านี้ก็จะมีอาการเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตวิญญาณ หรือเป็นคนที่มีความโน้มของโรคประสาทได้

นอกจากนี้ ความต้องการต่าง ๆ มีลักษณะความเกี่ยวพัน (overlapping) เสมอ เช่น ความต้องการระเบียบและการมีสัดส่วนที่รับกัน (symmetry) อาจจะจัดเป็นความต้องการสุนทรีย์ แต่ผลของความต้องการสุนทรีย์เช่นนี้มีผลทำให้ความต้องการพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดความพึงพอใจ เช่น บ้านของผู้สูงอายุที่สร้างด้วยความสวยงามมีการตกแต่งบ้านให้เกิดความน่าอยู่ นอกจากนี้ยังสร้างบ้านตามแบบของวิศวกร มีการควบคุมการก่อสร้างที่ถูกต้อง ย่อมทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจทั้งด้านความปลอดภัย ความสวยงามได้สัดส่วนถูกต้อง และแสดงให้เห็นว่าผู้ที่พบเห็นผลงานของคนที่มีความประจักษ์ตนเองจะแสดงความคิดสร้างสรรค์ในแนวทางที่ผู้สูงอายุนั้นเป็นเจ้าของ

ความต้องการทางการรู้คิด ประกอบด้วยความปรารถนาเพื่อรู้ (Know) เพื่อหาคำตอบสิ่งลึกลับ เพื่อเข้าใจและเป็นความอยากรู้อยากเห็น (Maslow, 1970 อ้างถึงใน จตุพร ลิ้มมันจริง, 2554, หน้า 134-135) ถึงแม้ว่าความต้องการทางการรู้คิดกับความต้องการพื้นฐาน (Conative Needs) มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่ความต้องการ

ทางการรู้คิดแยกตัวออกต่างหากและเป็นความต้องการที่ไม่เป็นสากล เมื่อความต้องการทางการรู้คิดถูกขัดขวาง ความต้องการอื่น ๆ ทั้งหมดจะถูกคุกคามด้วย ดังนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อทำให้ความต้องการพื้นฐาน 5 ชั้น เกิดความพึงพอใจ เช่น ความรู้ที่ว่าอาหารนั้นปลอดภัยจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจทางด้านร่างกาย ความรู้เกี่ยวกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นทำให้บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการความรักและเกิดความพึงพอใจ ความรู้บางอย่างที่ได้เรียนรู้มาอาจจะสนองตอบความต้องการมีชื่อเสียง ในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขานั้น ๆ ในทางตรงข้ามบุคคลที่ไม่สามารถทำให้ความต้องการทางการรู้คิดพึงพอใจได้ บุคคลนั้นอาจจะกลายเป็นผู้ที่เจ็บป่วยทางด้านจิตใจ เช่น การไม่สนใจความรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงในสังคม ความไม่ซื่อสัตย์ เป็นการทำลายความสมบูรณ์ทางจิตใจที่ละเอียดอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน อาจทำให้บุคคลมีอาการเจ็บป่วย เช่น ผู้สูงอายุที่มีอาการหวาดระแวง (Paranoid) หรือการปฏิเสธความรู้หรือขับไล่ความอยาก رؤ้อยากเห็นออกไปหรือชอบดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้ความต้องการการรู้คิดอยู่ในลักษณะที่แยกออกมาตามลำดับ จึงแสดงออกมาในลักษณะว่าเป็นความต้องการที่สำคัญด้วยตัวของความรู้ เช่น ความต้องการที่จะรู้มากขึ้น เพื่อสร้างทฤษฎีหรือทดสอบสมมติฐาน หรือเพื่อค้นพบความพึงพอใจเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy Needs) มีความเชื่อมโยงถึงความต้องการของมนุษย์ทุกช่วงวัยในแต่ละลำดับขั้น ผู้สูงอายุที่มีความต้องการให้ชีวิตตนเองเกิดความผาสุก มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ก็ย่อมส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความต้องการตามลำดับขั้นตามแนวคิด ทฤษฎีของมาสโลว์ เช่น เมื่อผู้สูงอายุมีความพึงพอใจขั้นพื้นฐานนั้นคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัยแล้ว ก็ย่อมที่จะมีความต้องการเพื่อให้ตนได้มีบทบาททางสังคม มีเพื่อน มีชื่อเสียง มีคนคอยให้ความเคารพนับถือ เป็นต้น

แบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) (สุวัฒน์ มหัตถนิรันดร์กุล, 2545, หน้า 1-8)

เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย เป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของคำว่า คุณภาพชีวิต ซึ่งหมายถึงการประเมินค่าที่เป็นจิตพิสัย (Subjective) ซึ่งฝังแน่นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรม สังคม และสภาพแวดล้อม เพราะฉะนั้นนิยามของคุณภาพชีวิตจะเน้นไปที่การรับรู้ในเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้ตอบไม่ได้คาดหวังที่จะเป็นวิธีการที่จะวัดรายละเอียดของอาการ

โรคหรือสภาพต่าง ๆ แต่ถือเป็นการประเมินผลของโรค และวิธีการรักษาที่มีต่อคุณภาพชีวิต

คุณสมบัติของเครื่องวัด

เป็นเครื่องวัดที่พัฒนามาจากเครื่องวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก 100 ข้อ โดยทำการเลือกคำถามมาเพียง 1 ข้อ จากแต่ละหมวดใน 24 หมวด และรวมกับหมวดที่เป็นคุณภาพชีวิตและสุขภาพทั่วไปโดยรวมอีก 2 ข้อคำถามหลังจากนั้นคณะทำงานพัฒนาเครื่องวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย ได้ทบทวนและปรับปรุงภาษาในเครื่องมือ (WHOQOL-BREF) โดยผู้เชี่ยวชาญทางภาษาแล้วนำไปทดสอบความเข้าใจภาษาให้กับคนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นำมาปรับปรุงข้อที่เป็นปัญหาแล้วทดสอบซ้ำ ทำเช่นนี้อยู่ 3 รอบ

การศึกษาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.84 ค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ 0.65 โดยเทียบกับแบบวัด WHOQOL-100 ฉบับภาษาไทยที่ WHO ยอมรับอย่างเป็นทางการ โดยแบบวัดคุณภาพชีวิตมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเครื่องมือวัดการเปลี่ยนแปลงระดับคุณภาพชีวิต โดยใช้เป็นแบบวัดที่ผู้ตอบสามารถประเมินได้ด้วย ไม่จำกัดเพศ ในกรณีที่ไม่สามารถอ่านออก เขียนได้อาจใช้วิธีให้บุคคลอื่นอ่านให้ฟังและผู้ตอบแบบประเมินเป็นผู้เลือกคำตอบด้วยตนเอง

เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived Objective) และอัตวิสัย (Self-Report Subjective) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical Domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดของร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological Domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึง

ความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียด หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Social Relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัย และมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการสุขภาพและสังคม สงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคม

ความหมายของการจัดสวัสดิการสังคม

จากการศึกษาสวัสดิการสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่หน่วยงานภาครัฐได้จัดให้เพื่อประชาชนในทุกช่วงวัย ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย หากกล่าวถึงการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทยนั้น ประชาชนจะได้รับสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการด้านสุขภาพ สวัสดิการด้านสังคม สวัสดิการด้านรายได้ สวัสดิการด้านการส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ ทั้งนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมไว้ดังนี้

สวัสดิการสังคม (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม, 2546) หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึง

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ สังคมทุกระดับ

ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2546) สวัสดิการสังคม (Social Welfare) หมายถึงระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม และพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม (Fields of Social Welfare) ที่สำคัญมีด้วยกัน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษา (Education) 2) สุขภาพอนามัย (Health Care) 3) การประกันรายได้ (Income Maintenances) การมีงานทำและมีสวัสดิการแรงงาน 4) ที่อยู่อาศัย (Housing) 5) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความมั่นคงทางสังคม (Safety in Life and Property) 6) นันทนาการ (Recreation) 7) บริการทางสังคมของปัจเจกบุคคล (Personal Social Services) ทั้งนี้ระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสังคมทุกภาคส่วนในทุกระดับ ซึ่งระบบการจัดบริการสังคมที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชน (ชุมชนและประชาชน) ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพื้นฐานของประชาชนตามสิทธิที่ประชาชนพึงจะต้องได้รับ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

สรุปได้ว่า การจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง การจัดสวัสดิการสังคมเป็นการดำเนินการเพื่อมีแนวทางการป้องกัน การพัฒนาการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อตอบสนองให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยหลักการในการจัดสวัสดิการสังคม คือ การคำนึงถึงความเท่าเทียมและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

แนวคิดของสวัสดิการสังคม

ในระยะสองทศวรรษที่ผ่านมาจนปัจจุบัน มีผู้เรียบเรียงเอกสารและตำราทางวิชาการเกี่ยวกับนโยบายสังคม สวัสดิการสังคม เป็นจำนวนมาก นักวิชาการแต่ละท่านมีพื้นฐานแนวความคิดที่แตกต่างกัน การจำแนกทฤษฎี หรือแนวคิดเกี่ยวกับรัฐสวัสดิการ และสวัสดิการสังคมจึงมีอยู่อย่างแตกต่างกัน โดยทั่วไปเราจะพบทั้งนักวิชาการที่สนับสนุนและคัดค้านการจัดสวัสดิการในรูปแบบของ “รัฐสวัสดิการ” สำหรับในกลุ่มผู้ที่คัดค้านรัฐ

สวัสดิการ มักจะมีประเด็นพื้นฐานที่ใช้โต้แย้ง คือ สวัสดิการสังคมที่รัฐดำเนินการ จะมีผลกระทบต่อเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน ภาวะภาษีที่บุคคลต้องสมทบให้ทุน กองกลาง ตลอดจนอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจะเชิงข้อโต้แย้ง ทั้งนี้เพราะเชื่อว่า สวัสดิการสังคมจะเป็นอุปสรรคของการลงทุนเพื่อการเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรม (กิติพัฒน์ นนทบุรีมะดุลย์, 2554, หน้า 11)

ส่วนในกลุ่มที่สนับสนุนการดำเนินการสวัสดิการสังคมและรัฐสวัสดิการเท่าที่ ผ่านมาได้มีการทบทวนว่า เราจะสามารถนำความมั่นใจในระบบรัฐสวัสดิการที่เคยรุ่งโรจน์ กลับมาใหม่อีกครั้งได้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมให้ควบคู่ ไปกับระบอบการปกครองเสรีประชาธิปไตย ที่ถือว่าเป็นกระแสหลักของโลกาภิวัตน์ นับตั้งแต่ยุคสงครามเย็นได้สลายไปแล้ว ในสังคมที่เจริญไปด้วยอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ระบอบการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยได้รับการคาดหวังว่าต้องดำเนินควบคู่ไป กับการพัฒนาสวัสดิการสังคมอย่างเข้มแข็งและทั่วถึง (กิติพัฒน์ นนทบุรีมะดุลย์, 2554, หน้า 11)

อย่างไรก็ตาม สองทศวรรษที่ผ่านมา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม และรัฐสวัสดิการได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว แนวคิดทฤษฎีใหม่ ๆ เหล่านี้เรียกร้อง ให้นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องมาสนใจศึกษาพัฒนากันอย่างเอาจริงเอาจัง อาทิ แนวคิด เกี่ยวกับสิทธิของสตรีในสังคม ซึ่งมีงานวิจัย บทความตลอดจนกวีนิพนธ์ จำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าการจัดระบบสวัสดิการสังคมไม่ว่าในรูปแบบใด ย่อมมีผลกระทบต่อ ทั้งเชิงบวกและลบต่อสถานภาพและสวัสดิภาพของสตรีในสังคม นอกจากนั้นการที่กระแส โลกาภิวัตน์เน้นบริโภคนิยม (Consumerism) จนเป็นเหตุให้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมทางสังคมถูกทำลาย ก็เป็นสิ่งที่นักวิชาการสวัสดิการสังคมกำลังให้ความสนใจ มากยิ่งขึ้น แนวคิดทฤษฎีด้านสวัสดิการสังคมใหม่ ๆ ได้ก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีผลต่อ การจัดระบบสวัสดิการสังคมในประเทศต่าง ๆ อย่างแน่นอน (กิติพัฒน์ นนทบุรีมะดุลย์, 2554, หน้า 11)

แนวทางการจัดทำมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

จากการศึกษา แนวทางการจัดทำมาตรฐานการจัดบริการเพื่อสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ มาจากการประมวลและสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการจัดระบบสวัสดิการสังคม และการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุ และข้อกำหนด ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสรุปเป็นพื้นฐานแนวทางการ

จัดทำมาตรฐานการจัดบริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ โดยได้แบ่งเป็นประเภทมาตรฐานด้านต่าง ๆ รวมทั้ง 6 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548, หน้า 29-32) ดังนี้

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล

1.1 จัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ

1.2 บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน

1.3 บริการให้ความรู้ แนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูกต้องให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ เช่นการจัดโครงการฝึกอบรมให้ผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในครัวเรือน

1.4 บริการตรวจสุขภาพประจำปี

1.5 บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล

1.6 ออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาในโรงพยาบาล

คำรักษาพยาบาลในที่นี้หมายถึงเงินที่สถานพยาบาลเรียกเก็บในการรักษาพยาบาล

ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้สูงอายุด้านการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2535

1.7 การบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

1.8 บริการช่วยเหลือคำรักษาพยาบาล

1.9 การประกันสุขภาพ

1.10 บริการด้านกายภาพบำบัด

สรุปได้ว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล หมายถึง การให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้สูงอายุที่ส่งเสริมสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ ให้คำแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องให้กับผู้สูงอายุ และการอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุได้รับบริการตรวจสุขภาพที่บ้าน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบลใกล้บ้าน

2. มาตรฐานด้านรายได้

2.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่เพียงพอ

2.2 การส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน

2.3 การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน

2.4 การจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ

2.5 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.6 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.7 ให้ส่วนลดในรายการต่าง ๆ เช่น ค่าชื้อยา ค่าโดยสารรถสาธารณะ ค่าโรงแรม ภัตตาคาร กิจกรรมด้านการบันเทิง และสถานที่ราชการ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน อุทยานแห่งชาติ ฯลฯ

2.8 ให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านรายได้ คือ เกณฑ์การจัดบริการและการสงเคราะห์ของผู้สูงอายุในด้านรายได้ เบี้ยยังชีพ ค่าครองชีพ รวมไปถึงการส่งเสริมด้านอาชีพ เป็นต้น

3. มาตรฐานด้านที่พักอาศัย

3.1 บ้านพักคนชรา เป็นบริการที่พักรักษาที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือปัญหาอื่น ๆ อันเป็นเหตุจำเป็นที่ต้องแยกออกจากครอบครัว หรือผู้มีรายได้น้อย

3.2 สถานพยาบาลเป็นบริการที่พักรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาพยาบาลเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือต้องการการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

3.3 บ้านพักคนชราที่ต้องเสียค่าบริการส่วนหนึ่ง

3.4 บริการครอบครัวอุปการะ เป็นบริการที่จัดให้ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไร้ที่พึ่ง

3.5 การจัดที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่พักอาศัย คือ การจัดบริการและการสงเคราะห์ ผู้สูงอายุในการให้บริการด้านที่พักอาศัย การได้รับเครื่องนุ่งห่ม

4. มาตรฐานด้านนันทนาการ

4.1 การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

4.2 ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้การปรึกษาผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก เป็นต้น

4.3 สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การบริการตรวจสุขภาพ การเรียกอาชีพ การเรียกภาษา

การรับปรึกษาปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนลีลาศ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ

4.4 บริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์

4.5 การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน

กลุ่มเครือข่าย

4.6 การทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่
สรุป มาตรฐานด้านนันทนาการ คือ การจัดบริการและการส่งเสริมผู้สูงอายุ
ในด้านกิจกรรมนันทนาการเพื่อสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น เข้าร่วม
กิจกรรมชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ ทัศนศึกษา เข้าร่วมพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ การเข้า
ร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ

5. มาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบคลุม ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

5.1 โอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่าง
ต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม

5.2 การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุ
ในอาคาร สถานที่ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น

5.3 การส่งเสริมการจัดการศพตามประเพณี

5.4 จัดตั้งศูนย์บริการสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์ส่งเสริมราษฎรประจำ
หมู่บ้าน โดยมีลักษณะการให้บริการดังนี้

5.4.1 บริการภายในศูนย์ ได้แก่ บริการด้านสุขภาพอนามัย
กายภาพบำบัด สังคมสงเคราะห์ กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมความรู้ นันทนาการ
และกิจกรรมด้านศาสนา เป็นต้น

5.4.2 บริการหน่วยเคลื่อนที่ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน
โดยการออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา บริการด้านสุขภาพ
อนามัยและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

5.4.3 บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นบริการการช่วยเหลือผู้สูงอายุ
ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าโดยการรับเข้าบ้านพักในบ้านพักฉุกเฉินเป็นการ
ชั่วคราว

5.4.4 บริการด้านศาสนกิจ และบริการฌาปนกิจให้คนชราที่ไม่มี
ญาติ

5.4.5 จัดหาปณิกิจสงเคราะห์

5.4.6 ลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการีและไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท (ซึ่งขณะนี้กรมสรรพากรได้ดำเนินการในส่วนดังกล่าวแล้ว)

5.4.7 จัดให้มีกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ

5.4.8 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต

5.4.9 รณรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

5.4.10 ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ

5.4.11 ส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

5.4.12 บริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิและสวัสดิการ

5.4.13 การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

5.4.14 การให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ปัญหาครอบครัว

สรุปมาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง คือ การได้รับบริการด้านสังคม เกี่ยวกับศูนย์บริการสังคม การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย ตลอดจนการคุ้มครองผู้สูงอายุด้านกฎหมาย สิทธิและสวัสดิการเพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพตนเอง เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

จัดตั้งและพัฒนาบริการทางสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นการให้บริการบ้านและมีประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้

- 6.1 ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ
- 6.2 ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางคืน
- 6.3 บริการเยี่ยมบ้าน
- 6.4 ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
- 6.5 บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล
- 6.6 จัดตั้งระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล
- 6.7 จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
- 6.8 ให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลและผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล
- 6.9 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
- 6.10 บริการแม่บ้าน โดยการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำงานบ้านต่าง ๆ เช่น การจ่ายของ ทำความสะอาดบ้าน ประกอบอาหาร และช่วยเหลืออื่น ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสบายขึ้น

จากมาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ดังกล่าวข้างต้น อธิบายได้ว่า การได้รับบริการและการสงเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐ ในการสร้างอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ การสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ และการจัดให้มีศูนย์บริการชุมชนอเนกประสงค์แก่ผู้สูงอายุ ได้รับบริการการเยี่ยมบ้านโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดทำมาตรการจัดบริการเพื่อสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ทั้ง 6 ด้านเป็นส่วนหนึ่งในการจัดสวัสดิการทางสังคมที่ภาครัฐได้กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล เป็นการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าถึงการรับบริการด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีคุณภาพ มาตรฐานด้านรายได้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพียงพอต่อการใช้จ่าย การสนับสนุนเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ส่งเสริมด้านอาชีพให้กับผู้สูงอายุ มาตรฐานด้านที่พักอาศัย โดยรัฐจัดให้มีสถานที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุ เช่น มีบ้านพักคนชราให้ผู้สูงอายุที่ยากไร้พักอาศัย การจัดให้มีโครงการซ่อมแซมที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ มาตรฐานด้านนันทนาการ รัฐส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทางสังคม มีบทบาทในสังคม มาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบครัวยุคใหม่ ผู้ดูแล

และการคุ้มครอง โดยการจัดบริการทางภาครัฐ เอกชน มีสถานที่ที่คอยอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับผู้สูงอายุ มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เน้นการให้บริการทางสุขภาพ และสังคมเป็นการให้บริการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ มีอาสาสมัครคอยดูแลผู้สูงอายุถึงที่บ้าน สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายในการช่วยเหลือทางสังคม

การดำเนินการคุ้มครองผู้สูงอายุ

ด้วยองค์การสหประชาชาติได้มีการประชุมสมัชชาว่าด้วยผู้สูงอายุ ครั้งที่ 2 (The 2 world Assembly on Ageing) ที่กรุงแมดริด ราชอาณาจักรสเปน จึงก่อให้เกิดพันธกรณีระหว่างประเทศในเรื่องผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing) ที่กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาผู้สูงอายุ คือ (1) Older persons and development (2) Advancing health and well being into old age และ (3) Ensuring enabling and supportive environment ดังนั้นประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีจึงได้พัฒนาแนวคิดในการคุ้มครองผู้สูงอายุ และตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ทั้งกำหนดหน่วยงานเพื่อรองรับภารกิจเฉพาะในส่วนนี้และกำหนดภารกิจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2564 โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2542 เป็นวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ รัฐบาล องค์การเอกชน ประชาชน และสถาบันต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้สูงอายุซึ่งได้ทำประโยชน์ในฐานะ "ผู้ให้" แก่สังคมมาโดยตลอด จึงควรได้รับผลในฐานะ "ผู้รับ" จากสังคมด้วย ปฏิญญา ผู้สูงอายุไทยจึงเป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ ซึ่งได้กำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้ (กรมประชาสงเคราะห์, 2542)

1) ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และศักดิ์ศรีได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้และผู้พิการ ที่สูงอายุ

- 2) ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพรัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- 3) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย
- 4) ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า
- 5) ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแล จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม
- 6) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึ่งพาตนเองได้สามารถช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในสังคม เป็นแหล่งภูมิปัญญาของคนรุ่นหลัง มีการเข้าสังคม มีนันทนาการที่ดีและมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
- 7) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องกำหนด นโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย
- 8) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุเพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ์คุ้มครองสวัสดิภาพและ จัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ
- 9) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องรณรงค์ ปลุกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูกตเวทิตะ และเอื้ออาทรต่อกัน

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

จากการศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ที่ได้กำหนดให้มีแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อเป็นการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงเพื่อตอบสนององความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน

โดยมีคณะทำงานซึ่งได้แก่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในแต่ละจังหวัด ภายใต้หน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมไปถึงหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรสาธารณประโยชน์ที่ได้ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัตินี้

ความหมายของการจัดสวัสดิการสังคม ในมาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ กำหนดว่า “สวัสดิการสังคม” หมายความว่า ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัยที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

สำหรับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคม ได้กำหนดไว้ในมาตรา 5 ในพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ว่าในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม ให้คำนึงถึงเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 1) สาขาต่าง ๆ ที่จะดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ นันทนาการและกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น
- 2) ลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการ เช่น การส่งเสริม การพัฒนา การสงเคราะห์ การคุ้มครองสิทธิ การป้องกัน การแก้ไข และการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

ในการจัดสวัสดิการสังคมตามที่กล่าวมาข้างต้น ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมด้วย

3. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

เหตุผลในการประกาศใช้เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้กับบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย (ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ นครพนม, 2562)

สิทธิของผู้สูงอายุ

“การคุ้มครอง” การพิทักษ์สิทธิปกป้อง คุ้มครอง สงเคราะห์ และช่วยเหลือผู้สูงอายุ ให้ได้รับความมั่นคง ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

“การส่งเสริม” การเกื้อหนุนสถานภาพ บทบาท กิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่มากยิ่งขึ้น

“การสนับสนุน” การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานด้านการพัฒนาตนเอง การพัฒนาสังคมผู้สูงอายุในชุมชนเข้มแข็งและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

1. สิทธิทางการแพทย์และการสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขได้มีประกาศให้โรงพยาบาลของรัฐจัดบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขแก่ผู้สูงอายุ ด้วยความสะดวกและรวดเร็วเป็นกรณีพิเศษ ดังนี้

1) จัดให้มีช่องทางเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุแยกจากผู้รับบริการทั่วไปในแผนกผู้ป่วยนอก

2) กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ โดยปิดประกาศไว้ให้ชัดเจน และให้มีการประชุมสัมพันธ์ในระหว่างให้บริการด้วย

2. สิทธิทางการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

ต่อการดำเนินชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกำหนดให้บริการแก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

- บริการข้อมูลข่าวสาร
- บริการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ

- สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ
- ส่งเสริมให้หน่วยงานสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เพื่อผู้สูงอายุ

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่

ผู้สูงอายุ

- คุ้มครองการผลิตสื่อความรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้สูงอายุ

- จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับผู้สูงอายุในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง

อุดมศึกษา

– ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้
ด้านผู้สูงอายุ

3. สิทธิในการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

กระทรวงแรงงานได้มีประกาศกำหนดให้จัดบริการแก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

– ให้สำนักงานจัดหางานทุกแห่ง จัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการให้คำปรึกษา
แนะนำเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและบริการจัดหางานที่ตรงตามความต้องการ
ของผู้สูงอายุ

– จัดอบรมทักษะอาชีพหรือฝึกอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามอัธยาศัย

– จัดให้มีศูนย์กลางข้อมูลทางการอาชีพ และตำแหน่งงานสำหรับ
ผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ ณ สำนักงานจัดหางานทุกแห่ง

– จัดหาอาชีพที่เหมาะสมตามควรแก่สภาพให้แก่ผู้สูงอายุ

4. สิทธิได้รับการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการประกาศ
กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

1) ให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก และเยาวชน
ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทาง
การดำเนินงานด้านการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุในชุมชนให้สามารถ
ดำเนินการได้ด้วยตนเอง

2) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสังคมผู้สูงอายุในชุมชนเข้มแข็ง และสามารถดำเนินการได้ด้วย
ตนเอง

3) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายงานด้านการพัฒนาตนเอง
และการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุในชุมชนระดับตำบล อำเภอและจังหวัด

4) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสรรหาและจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุ
ผู้ที่มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่สังคม

5) ให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ จัดทำทะเบียนองค์กรผู้สูงอายุและองค์กรที่ทำงานด้านผู้สูงอายุ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานและสร้างเครือข่ายในทุกระดับ

5. สิทธิในการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ๆ

กระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและลักษณะของอาคารที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาด และ/หรือลิฟต์ ที่จอดรถ ไว้สำหรับผู้สูงอายุในสถานที่ ดังนี้

1) โรงพยาบาล สถานพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย อาคารที่ทำการของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรการของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย สถานศึกษา หอสมุดและพิพิธภัณฑ์สถานของรัฐ สถานีขนส่งมวลชน เช่น ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ สถานีรถ ท่าเทียบเรือ

2) สำนักงาน โรงแรม หอประชุม สนามกีฬา ศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า

กระทรวงวัฒนธรรมได้มีประกาศ กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

1) จัดให้มีมาตรฐานการให้บริการอำนวยความสะดวกและปลอดภัยในพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุ หอศิลป์ และการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

2) ลดอัตราค่าเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

3) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

4) รณรงค์ให้ประชาชนเน้นถึงความสำคัญ และตระหนักถึงการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุ หอศิลป์และการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

กระทรวงคมนาคมได้มีประกาศกำหนดให้การขนส่งสาธารณะในสังกัดกระทรวงคมนาคม จัดให้มีการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

1) อำนวยความสะดวก และความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสาธารณะ

2) รณรงค์ให้ประชาชนให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในการโดยสารยานพาหนะและขนส่งมวลชน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุในการจัดบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกสถานที่ท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ดังนี้

1) กำหนดมาตรฐาน บริการ อำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยว สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกายอื่น ๆ

2) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และลดอัตราค่าเข้าชม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมในสถานที่ท่องเที่ยว สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย

3) จัดให้มีบริการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมยามว่างและการพักผ่อนสำหรับผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง ส่งเสริม และการสนับสนุนการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในการบริการสาธารณะอื่น ๆ ดังนี้

1) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของจังหวัดและกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ดำเนินการ ดังนี้

- จัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้บริการผู้สูงอายุไว้เป็นสัดส่วน
- ให้บริการแก่ผู้สูงอายุเป็นลำดับต้น หรือเป็นกรณีพิเศษ
- จัดทำแผนผังช่องทางการให้บริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
- จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถเข็นนั่ง ไม่น้ำ ราว อุปกรณ์ในห้องน้ำ

ห้องน้ำ

- เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและประชาชน โดยให้ตระหนักถึงการอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ

- จัดโครงการ กิจกรรมเชิงรุกให้บริการผู้สูงอายุในพื้นที่ เช่น ออกหน่วยเคลื่อนที่

2) ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการดำเนินการเช่นเดียวกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และให้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานในการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุจัดกิจกรรมหรือประชุม

3) ให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สนับสนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เพื่อเป็นศูนย์เฝ้าระวังปัญหาของผู้สูงอายุ และครอบครัว

4) ให้การเคหะแห่งชาติ จัดสถานที่และให้มีอุปกรณ์สำหรับบริการผู้สูงอายุ ซึ่งอยู่อาศัยในพื้นที่ของชุมชนการเคหะแห่งชาติ

5) ให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลางในการประสานขอความร่วมมือองค์กรและประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ

6) ให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ยากจนและประสบปัญหาในการเดินทางมาขอรับบริการ รวมทั้งประสานการจัดหาพาหนะเดินทางนำผู้สูงอายุไปรับบริการหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

กระทรวงคมนาคมได้มีประกาศกำหนดให้การขนส่งสาธารณะในสังกัดกระทรวงคมนาคม ลดอัตราค่าโดยสารยานพาหนะให้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม

การรถไฟแห่งประเทศไทย ฝ่ายการเดินรถ ได้มีคำสั่งกำหนดการลดค่าโดยสารครึ่งราคาให้แก่ผู้โดยสารสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ดังนี้

- ลดราคาให้เฉพาะค่าโดยสาร คิดครึ่งราคาของอัตราปกติ ทุกชั้นตลอดทางทุกสาย ส่วนค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่ลดให้

- ช่วงลดราคา ลดให้เฉพาะช่วงระหว่างเดือน มิถุนายน ถึงเดือน กันยายน ของทุกปี

- ผู้มีสิทธิลดค่าโดยสารครึ่งราคาประเภทอื่นอยู่แล้ว ให้เลือกใช้สิทธิได้เพียงประเภทเดียว

7) สิทธิการได้รับยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้มีประกาศ กำหนดให้ผู้สูงอายุได้รับการยกเว้นค่าบริการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง

8) สิทธิในการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแก การทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีประกาศ

กำหนดการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแก การทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง และการให้คำแนะนำปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว ดังนี้

ผู้สูงอายุที่ถูกรังแก การทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

- ในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานงานให้นักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้การช่วยเหลือ

- ในจังหวัดอื่น ให้แจ้งอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานงานให้นักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้การช่วยเหลือ

1) กรณีถูกรังแก การทารุณกรรม

ก. ให้แยกผู้สูงอายุไปพักอาศัยในที่ปลอดภัย โดยสมัครใจ

ข. นำผู้สูงอายุไปตรวจสุขภาพกาย และจิตใจ

ค. สอบถามข้อเท็จจริง พฤติการณ์ของการถูกรังแก การทารุณกรรม

ง. แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด

จ. ถ้าการทารุณกรรมไม่ร้ายแรง ซึ่งเกิดจากการกระทำของคนในครอบครัวให้สำนักสังคมสงเคราะห์ให้คำแนะนำแก่ครอบครัว

ฉ. พิจารณาสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ

2) กรณีถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ก. ให้นำผู้สูงอายุไปพักอาศัยในสถานที่ปลอดภัยตามความเหมาะสม

ข. สอบถามข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ของการถูกแสวงหาประโยชน์ และกรณีจำเป็นให้ดำเนินการประสานงานเพื่อจัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย และจิตใจ

ค. ถ้าเป็นความผิดอาญาให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี

ง. พื้นฟูสภาพร่างกาย จิตใจ หรือฝึกอาชีพผู้สูงอายุ

จ. กรณีผู้สูงอายุประสงค์จะกลับไปอยู่กับครอบครัวให้เตรียม

ความพร้อมครอบครัว

3) กรณีผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง

ก. ในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้หน่วยงานรับเรื่องนำผู้สูงอายุ
ส่งบ้านพักฉุกเฉินของศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดงของกรุงเทพมหานคร
เพื่อหาข้อเท็จจริง สืบหาญาติหรือให้การช่วยเหลือแล้วแต่กรณี

ข. ในจังหวัดอื่น ให้หน่วยงานรับเรื่องนำผู้สูงอายุส่งสำนักงาน
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือบ้านพักเด็กและครอบครัวหรือบ้านพัก
ฉุกเฉิน เพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริง สืบหาญาติหรือให้การช่วยเหลือแล้วแต่กรณี

9) สิทธิในการให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี
ในทางแก้ไขปัญหาครอบครัว

กระทรวงยุติธรรมได้มีประกาศกำหนดให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ ดังนี้

1) ให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้ความช่วยเหลือกฎหมายและประสานงาน
สภาพนายความในการจัดหาทนายความว่าต่างแ่ต่างคดี

2) ประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการ
สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการว่าต่างแ่คดี

3) เผยแพร่และให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามที่กฎหมาย
กำหนดแก่ผู้สูงอายุ

10) สิทธิในการได้รับที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มตามความ
จำเป็นอย่างทั่วถึง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีประกาศ
กำหนดวิธีการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

1) ปัญหาเรื่องที่พักอาศัย ให้เข้ารับบริการในศูนย์บริการผู้สูงอายุ
หรือเข้าอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์คนชรา หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม

2) ปัญหาเรื่องอาหารและเครื่องนุ่งห่ม พิจารณาช่วยเหลือเป็นเงิน
และเครื่องนุ่งห่มตามความจำเป็นเหมาะสม

11) สิทธิที่จะได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ

กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการ
จ่ายเงินเพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับเงิน
สงเคราะห์ ดังนี้

- 1) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- 2) มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาด
ผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้
- 3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิ
ได้รับเงินสงเคราะห์ แจงให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดทราบ ในกรณีที่ผู้สูงอายุมีคุณสมบัติ
เบื้องต้น เหมือนกันให้พิจารณาผู้ที่เดือดร้อนกว่า หรือมีปัญหาซับซ้อนกว่า หรือเป็นผู้ที่อยู่ใน
ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ยากต่อการเข้าถึงบริการของรัฐ
- 4) ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ ตามขั้นบันได ดังนี้
  - ก. ผู้สูงอายุที่มีอายุอายุ 60-69 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ 600 บาท
ต่อเดือน
  - ข. ผู้สูงอายุที่มีอายุอายุ 70-79 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ 700 บาท
ต่อเดือน
  - ค. ผู้สูงอายุที่มีอายุอายุ 80-89 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ 800 บาท
ต่อเดือน
  - ง. ผู้สูงอายุที่มีอายุอายุ 90 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ 1,000 บาท
ต่อเดือน

12) สิทธิที่จะได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีโดยการ
ช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีรายละ 3,000 บาท

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีประกาศ
กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน
การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ดังนี้

การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีนั้น ผู้สูงอายุที่ตายต้อง
เข้าหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- 1) อายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- 2) สัญชาติไทย

3) ผู้สูงอายุที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เว้นแต่ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ แต่ยังไม่มียบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือยังไม่ได้ลงทะเบียนให้ผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอ หรือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือนายกเทศมนตรี หรือนายกองค้การบริหารส่วนตำบล หรือนายกเมืองพัทยา หรือประธานชุมชน เป็นผู้ออกหนังสือรับรอง ตามแบบที่อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุกำหนด การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีตามประกาศนี้ให้รวมถึงผู้สูงอายุซึ่งอยู่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์ สถานดูแล สถานคุ้มครอง หรือสถานใด ๆ ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจัดการศพตามประเพณีโดยมูลนิธิ สมาคมวัด มัสยิด โบสถ์

4. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2564

ฉบับปรับปรุงปี 2562

แผนดังกล่าวสืบเนื่องมาจากแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2544 ที่เป็นแผนระดับชาติฉบับแรกของประเทศไทยระยะ 20 ปี ที่จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตการพัฒนาผู้สูงอายุไทยในประเด็นสุขอนามัย การศึกษา ความมั่นคงทางสังคมและวัฒนธรรม และบริการสวัสดิการทางสังคม และแผนผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2560 นี้ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ และมีหลักประกันที่มั่นคง ขณะเดียวกันจะมุ่งส่งเสริมให้สังคมไทยตระหนักถึงผู้สูงอายุในฐานะบุคคลที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และเสริมสร้างคุณค่าของผู้สูงอายุให้ร่วมเป็นพลังในการพัฒนาสังคม (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2552, หน้า 29-35)

แผนที่ 2 นี้มีวิสัยทัศน์ว่า "ผู้สูงอายุเป็นหลักชัยของสังคม" กำหนดยุทธศาสตร์ 5 ประการ คือ

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงที่มีคุณภาพ แยกออกเป็น
  - 1.1) มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ
  - 1.2) มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 1.3) มาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่า และศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ แยกออกเป็น
  - 2.1 มาตรการการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น
  - 2.2 มาตรการการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ
  - 2.3 มาตรการการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ
  - 2.4 มาตรการการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
  - 2.5 มาตรการการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ
  - 2.6 มาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ แยกออกเป็น
  - 3.1 มาตรการการคุ้มครองด้านรายได้
  - 3.2 มาตรการการหลักประกันด้านสุขภาพ
  - 3.3 มาตรการการด้านครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง
  - 3.4 มาตรการการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน
4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริการจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุ อย่างบูรณาการ ระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ แยกออกเป็น
  - 4.1 มาตรการการการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุ อย่างบูรณาการระดับชาติ
  - 4.2 มาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ
5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ ด้านผู้สูงอายุ และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ แยกออกเป็น

5.1 มาตรการการสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ สำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

5.2 มาตรการการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

5.3 มาตรการการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีระบบฐานข้อมูลที่สำคัญด้านผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น

หลังจากมีการใช้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 แล้ว วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ร่วมกับกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประเมินผลการดำเนินการตามแผนดังกล่าว ในระยะที่ 3 (พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559) พบว่า แม้ว่าประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงอายุมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง และมีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติเป็นกรอบในการดำเนินงาน แต่งานด้านผู้สูงอายุยังไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร สรุปได้ดังนี้

1) เนื่องจากภารกิจสำคัญในการคุ้มครองผู้สูงอายุอยู่ในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อันเป็นหน่วยงานในการปกครองส่วนกลางของประเทศ และการประสานงานของกรมดังกล่าวกับหน่วยงานอื่นยังมีข้อจำกัด ดังนั้นการดำเนินการของหน่วยงานอื่นจึงยังไม่อาจบรรลุเป้าหมายตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

2) การจัดทำแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่นหรือจังหวัดยังไม่มีสาระสำคัญเชิงประจักษ์ที่สัมพันธ์กับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ จึงทำให้การขับเคลื่อนภารกิจในการคุ้มครองผู้สูงอายุไม่อาจเดินหน้าไปพร้อมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3) การดำเนินการตามภารกิจในการคุ้มครองผู้สูงอายุเป็นไปตามกรมกิจการผู้สูงอายุ ทั้งที่การดำเนินงานดังกล่าวต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป ทั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ก็มิได้มีมาตรการสำคัญที่กำหนดให้ หน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการร่วมกันในเชิงบูรณาการ

4) ปัญหาจากการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจไปสู่ท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ จึงส่งผลให้การทำงานของหน่วยงาน

ระดับท้องถิ่นเป็นการทำงานเชิงรับหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว โดยหน่วยงาน ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคเป็นผู้สั่งการ

5) การขาดการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่เชื่อมโยงข้อมูลทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น (Big Data) จึงส่งผลให้การปรับปรุง ติดตามและพัฒนางาน ตามแผนผู้สูงอายุเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ตอบสนองกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าภาครัฐ เอกชน มีบทบาทสำคัญ ในการเข้ามาดูแล คุ้มครองผู้สูงอายุ รวมไปถึงการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ผ่านทางระเบียบ ข้อกฎหมาย หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการรองรับ การให้บริการผู้สูงอายุ เช่น องค์กรปกครองท้องถิ่น มีหน้าที่จ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุ และเป็นส่วนหนึ่งในการให้บริการขั้นพื้นฐานโดยการออกเยี่ยมผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทาง สังคม เพื่อวางแผนให้การช่วยเหลือ เป็นต้น

บริบทของอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ประวัติความเป็นมาของอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

อำเภอศรีสงคราม เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม เป็นศูนย์กลางของ จังหวัดนครพนมตอนบน (สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอศรีสงคราม, 2559, ออนไลน์) โดยมีประวัติความเป็นมาดังต่อไปนี้

ความเป็นมาของอำเภอศรีสงคราม เดิมชื่อเมืองอากาศอำนวย (เริ่มปรากฏ หลักฐาน ในสมัยรัชกาลที่ 4) พ.ศ. 2396 สารตราเจ้าพระยาจักรี มาถึงอุปฮาด ราชวงศ์ ราชบุตร ท้าวเพี้ย เมืองนครพนม พระแก้วโกมลเรณูนคร พระอุทัยประเทศเจ้าเมือง รามราช หลวงเอกอาษา เจ้าเมืองอาทมาต ความว่า เนื่องจากพระยาสุนทรราชวงศาเจ้า เมืองยศสุนทร เมืองนครพนม ได้พาท้าวศรีสุราช ท้าวจันทนาม ท้าวนามโคตร ครอบครวั ท้าวติวชอยบ้านหอม ท้าวลงไปกรุงเทพ ฯ รับน้ำพิพัฒน์สัตยาและ เนื่องจากท้าวศรีสุราช ท้าวติวชอย ตั้งอยู่แขวงเมืองสกลนครไม่สมัครอยู่กับพระยาประเทศธานีเมืองสกลนคร ขอสมัครขึ้นต่อเมืองนครพนม พระสุนทรราชวงศา จึงให้ครอบครวัไปตั้งบ้านเรือนอยู่บ้าน ม่วงลำน้ำยามซึ่งตั้งอยู่ระหว่างเขตแดนเมืองไชยบุรี สกลนคร นครพนม มีจำนวนพระสงฆ์ สามเณร คนชรา 109 คน ท้าวเพี้ย 109 คน ฉกรรจ์ 246 คน รวม 464 คน รวมชายหญิง ไหญ่ น้อย เป็นคน 2,339 คน พระสุนทรราชวงศา จึงขอยกบ้านม่วงเป็นเมืองอากาศอำนวย ขอท้าวศรีสุราชเป็นเจ้าเมือง ท้าวชาบัณติตเป็นอัครฮาด ท้าวจันทนามเป็นอัครวงศ์

ท้าวนามโคตรเป็นนรบุตร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านม่วงเป็นเมืองอากาศ อำนวย และพระราชทานให้ท้าวศรีสุราชเป็นหลวงพลาณกุล ท้าวจันทนามเป็นราชวงศ์ ท้าวนามโคตรเป็นนรบุตร พร้อมทั้งเครื่องยศตามตำแหน่ง โปรดเกล้าฯ ให้มีสารถึงเมืองหนองหาร เมืองสกลนคร เมืองไชยบุรี ให้แบ่งเขตแดนให้เมืองอากาศอำนวย แล้วให้มีใบบอกกราชงานไปยังกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2400 พวกไทยโย้ย กรมการเมืองสกลนคร ได้แตกแยกออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งไปร้องสมัครขอเป็นเมืองขึ้นเมืองยโสธร มีนายจارقำเป็นหัวหน้า อีกพวกหนึ่งขอเป็นเมืองขึ้นกับเมืองนครพนมมีเพี้ยด้วงซอชยเป็นหัวหน้า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายจارقำเป็นหลวงประจักษ์ราชบุรุษรักษาเพี้ยด้วงซอชยเป็นหลวงพลาณกุล ยกบ้านม่วงน้ำยามเป็นเมืองอากาศอำนวย ขึ้นกับเมืองนครพนม หลวงพลาณกุลเป็นเจ้าเมือง พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งท้าวศรีสุราชเป็นเจ้าเมืองอากาศอำนวย

พ.ศ. 2404 ทางเมืองนครพนม ได้มีใบบอกไปยังกรุงเทพฯ ว่า หลวงพลาณกุลเจ้าเมืองอากาศอำนวย ได้ถึงแก่กรรม ณ วันเดือน 6 แรม 13 ค่ำ ปีระกา ตรีศก (7 พฤษภาคม 2404) ได้ให้อัครฮาด ท้าวเพี้ย เมืองอากาศอำนวย เอาศพหลวงพลาณกุลใส่หีบแล้วทำบุญให้ทานเป็นการกุศลทุกเพลฯ จนถึงวันเผาศพ ณ วันเดือน 7 ขึ้น 10 ค่ำ ปีระกา ตรีศก พ.ศ. 2406 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอัครฮาดเป็นหลวงพลาณกุล เจ้าเมืองอากาศอำนวย ท้าวศรีสุราชเป็นอัครฮาดเมืองอากาศอำนวยแทนตำแหน่งที่ว่าง

พ.ศ. 2456 มหาอำมาตย์โทพระยามหาอำมาตยาธิบดี รองเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย มาตรวจราชการเมืองสกลนคร ให้ยุบอำเภวาริชภูมิแล้วแบ่งท้องที่อำเภวาริชภูมิไปขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภอพรรณานิคม 3 ตำบล และยุบอำเภอกุสุมาลย์แล้วโอนท้องที่อำเภอกุสุมาลย์มาขึ้นกับอำเภอเมืองสกลนครและขึ้นกับอำเภอเมืองนครพนมด้วย นอกจากนี้ยังยุบอำเภออากาศอำนวยแล้วโอนท้องที่ไปขึ้นกับอำเภอวานรนิวาส แขวงเมืองสกลนคร และขึ้นกับอำเภอท่าอุเทน แขวงเมืองนครพนมด้วย

พ.ศ. 2459 ทางราชการได้เปลี่ยนคำว่า " เมือง " มาเป็นคำว่า " จังหวัด " ทั้งหมดในประเทศไทย คือ เมืองนครพนม ให้เรียกว่า "จังหวัดนครพนม" เรียกกรมทั้งแขวงว่า จังหวัด

พ.ศ. 2469 ได้มีประกาศตั้งกิ่งอากาศอำนวย อำเภอท่าอุเทน จ.นครพนม ยก 7 ตำบลมี นาหว้า บ้านข่า บ้านเสียว สามผง บ้านแวง นาทม บ้านแพง เป็นกิ่งอำเภอ

กิ่งอำเภออากาศอำนวย อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดยให้ที่ว่าการอำเภออยู่ที่บ้านสามผง

พ.ศ. 2471 ย้ายกิ่งอำเภออากาศอำนวย จากบ้านสามผงมาตั้งที่บ้านศรีเวินชัย เพราะบ้านสามผงในสมัยนั้นเป็นชุมชนที่หนาแน่นไม่ตรงตามผังเมืองที่จะสร้างขึ้นใหม่ และได้มีการขุดค้นพระพุทธรูปโบราณมากมายที่หมู่บ้านนี้

พ.ศ. 2475 ย้ายกิ่งอำเภออากาศอำนวย มาตั้งที่บ้านท่าบ่อ เนื่องจากบ้านศรีเวินชัย ไม่เหมาะแก่การตั้งอำเภอเนื่องจากไม่อยู่ที่ศูนย์กลางเดินทางไม่สะดวกต่างจากบ้านท่าบ่อมีเรือกลไฟจากแม่น้ำโขงบ้านไชยบุรี มาขึ้นที่ท่าบ่อ สมัยก่อนการเดินทางที่สะดวก คือ ทางน้ำ

พ.ศ. 2482 เปลี่ยนชื่อกิ่งอำเภออากาศอำนวย ตำบลบ้านเช่า อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เป็นกิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม ตำบลบ่อศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

พ.ศ. 2487 ย้ายกิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม จากบ้านท่าบ่อมาตั้งที่บ้านปากฉุน เนื่องจากบ้านท่าบ่อเกิดปัญหาน้ำท่วมบ่อยซ้ำซากจึงได้ย้ายมาตั้งที่ตำบลนาเดื่อ บ้านปากฉุน ในปัจจุบัน

พ.ศ. 2496 พระราชกฤษฎีกา กิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เรียกว่า อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

อำเภอต่าง ๆ ที่แยกออกจากอำเภอศรีสงคราม มีดังนี้

พ.ศ. 2491 แบ่งท้องที่ ตำบลบ้านแพง ตำบลหนองแวง ตำบลนาทม จากกิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ตั้งเป็นกิ่งอำเภอบ้านแพง และเป็นอำเภอบ้านแพง ในปี พ.ศ. 2499

พ.ศ. 2514 แบ่งท้องที่ ตำบลนาหว้า ตำบลนางัว ตำบลบ้านเสี้ยว ออกจากอำเภอศรีสงคราม เป็นกิ่งอำเภอนาหว้า อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมและเป็นอำเภอนาหว้า ในปี พ.ศ. 2522

พ.ศ. 2535 แบ่งท้องที่ ตำบลนาทม ตำบลดอนเตยและตำบลหนองซน ออกจากอำเภอบ้านแพง มาตั้งเป็นกิ่งอำเภอนาทม อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม และเป็นอำเภอนาทม ในปี พ.ศ. 2540 (ในอดีต ตำบลนาทมเคยเป็นตำบลขึ้นกับกิ่งบ่อศรีสงคราม)

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอศรีสงคราม ตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของจังหวัดนครพนม อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดนครพนม 67 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 711 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอนาทม อำเภอบ้านแพง และอำเภอท่าอุเทน
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอท่าอุเทน
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอโพนสวรรค์และอำเภอนาหว้า
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอนาหว้า และอำเภออากาศอำนวย

(จังหวัดสกลนคร)

วัฒนธรรม

ประชากรชาวอำเภอศรีสงคราม ประกอบด้วย กลุ่มชนหลายเผ่า ซึ่งอพยพ แยกย้ายมารวมตัวกัน เช่น ไทยลาว ไทญ้อ แสก โส้ และผู้ไท ลักษณะการตั้งถิ่นฐานจึงมักตั้งตำบลหมู่บ้านอยู่ใกล้เคียงกัน ไม่กระจัดกระจาย และอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญ ๆ ซึ่งรวมเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำสงคราม วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ผสมผสานกันไปตาม

กาลเวลา

สภาพภูมิศาสตร์

อำเภอศรีสงคราม มีเนื้อที่ประมาณ 671.317 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 419,573.12 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ลุ่ม สลับเนินสูงเป็นบางส่วน โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นทุ่งหญ้า ป่าละเมาะและป่าโปร่ง สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การเกษตร แต่ในฤดูฝนมักเกิดภาวะน้ำท่วม ในพื้นที่ลุ่มเสมอ เนื่องจากสภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ซึ่งคล้ายทะเลสาบเขมร มีลำน้ำสำคัญ ได้แก่ ลำน้ำสงคราม ลำน้ำอุ้น

สภาพเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และข้อมูลค่าการผลิตรวมของอำเภอศรีสงคราม อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง การเกษตรกรรมเป็นสาขาหลักของการผลิต การพาณิชย์ทั่วไปเป็นการพาณิชย์ในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประชากรในเขตเทศบาล 36,562 บาท/คน/ปี และนอกเขตเทศบาล 21,912 บาท/คน/ปี การเงินการธนาคาร มีธนาคารของรัฐ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีธนาคารพาณิชย์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย

อุตสาหกรรมและการพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง ได้แก่ บริษัทชั้นเทคกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 30 แห่ง ร้านค้าทั่วไป จำนวน 448 แห่ง ปั้มน้ำมัน จำนวน 6 แห่ง มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้า การแปรรูปอาหาร จากปลา ป.ซูปเปอร์สโตร์ เป็นต้น

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอศรีสงครามแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น

9 ตำบล 106 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ศรีสงคราม	(Si Songkhram)	มี 10 หมู่บ้าน
2. นาเดื่อ	(Na Duea)	มี 12 หมู่บ้าน
3. บ้านเอื้อง	(Ban Ueang)	มี 15 หมู่บ้าน
4. สามผง	(Sam Phong)	มี 16 หมู่บ้าน
5. ท่าบอสงคราม	(Tha Bo Songkhram)	มี 7 หมู่บ้าน
6. บ้านข่า	(Ban Kha)	มี 13 หมู่บ้าน
7. นาคำ	(Na Kham)	มี 16 หมู่บ้าน
8. โพนสว่าง	(Phon Sawang)	มี 10 หมู่บ้าน
9. หาดแพง	(Hat Phaeng)	มี 9 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอศรีสงครามประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ได้แก่

- เทศบาลตำบลศรีสงคราม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบล

ศรีสงคราม

- เทศบาลตำบลบ้านข่า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านข่าทั้งตำบล

- เทศบาลตำบลสามผง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสามผงทั้งตำบล

- เทศบาลตำบลนาคำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาคำทั้งตำบล

- เทศบาลตำบลหาดแพง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหาดแพงทั้งตำบล

- องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสงคราม ครอบคลุมพื้นที่ตำบล

ศรีสงคราม (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลศรีสงคราม)

- องค์การบริหารส่วนตำบลนาเตีอ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาเตีอ
ทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านเอื้อง
ทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าบ่อ
สงครามทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลโพนสว่าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโพนสว่าง
ทั้งตำบล

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสวัสดิการสังคม ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลการจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อตอบสนองต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมปัจจุบัน ได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวนผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับอัตราการเกิดที่ลดน้อยลง ผู้สูงอายุ เป็นช่วงวัยที่ต้องได้รับการดูแลและได้รับสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สวัสดิการด้านรายได้ สวัสดิการด้านที่พัก สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง สวัสดิการด้านการสร้างบริการและ เครือข่ายการเกื้อหนุน เป็นต้น อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนถึง 9,947 คน ซึ่งมีหน่วยงานที่คอยดูแลส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในอำเภอ ไม่ว่าจะเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 10 แห่ง สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครพนม รวมไปถึงโรงพยาบาลประจำอำเภอทั้งนี้ เพื่อตอบสนองให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการสังคม การช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริม และ ป้องกัน ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีความสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของ สวัสดิการสังคม ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการ เพื่อให้ทราบปัญหา แนวทางการแก้ไข ปัญหาและสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุต้องการได้รับในการจัดสวัสดิการสังคมของ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สิริลักษณ์ ชวาลา (2553, บทคัดย่อ) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมการดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลคลองขลุง โดยพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแผน ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการปฏิบัติงาน พบว่า 1) ด้านกำหนดนโยบายและแผน คือ ปัญหาในเรื่องของความชัดเจน ความครอบคลุมและความต่อเนื่องของการกำหนดนโยบายและแผน ซึ่งมาจากการขาดการบูรณาการร่วมกันหรือขาดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ แนวทางแก้ไข คือ ควรเน้นการประชาสัมพันธ์หรือทำหนังสือเชิญให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล 2) ด้านงบประมาณ สรุปในภาพรวมพบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ งบประมาณมีจำกัด และปัญหาการนำเงินไปใช้เพื่อการส่งเสริมในด้านสวัสดิการต่าง ๆ ยังไม่ครอบคลุมทุกด้านเท่าที่ควร ซึ่งมีแนวทางในการแก้ไข คือ เทศบาลควรมีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อดูแลผู้สูงอายุไว้ในแผนพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อรองรับสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกกลุ่มเป้าหมาย 3) ด้านบุคลากร จากการศึกษา พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือบุคลากรเพิ่งบรรจุใหม่ และโอนย้ายมาจากหน่วยงานอื่น ยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ แนวทางแก้ไข คือ เทศบาลควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเข้ารับการฝึกอบรมในด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาต่อ หรือศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดีในด้านการจัดสวัสดิการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ลำดับสุดท้าย คือ 4) ด้านการปฏิบัติงาน จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้สูงอายุในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้นน้อย ส่งผลให้บางโครงการที่เทศบาลจัดให้ไม่ตอบสนองหรือตรงต่อความต้องการ หรือแก้ไขปัญหาของผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง แนวทางแก้ไข คือ ควรเน้นการประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น และการอำนวยความสะดวกในเรื่องรถรับ-ส่งผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล

กล่าวโดยสรุปที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุสำหรับเทศบาลตำบลคลองขลุง เป็นการจัดสวัสดิการตามหน้าที่ที่ต้องทำมิได้เป็น

การจัดตามสิทธิที่ผู้สูงอายุควรจะได้รับ และผลจากการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลคลองขลุง ทั้ง 6 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีการดำเนินการเพียง 2 ด้านที่เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม คือ ด้านนันทนาการและด้านการตรวจสุขภาพรักษาพยาบาล ที่เหลือ 4 ด้านมีการดำเนินงานน้อยมากหรือแทบจะไม่ได้ดำเนินการ โดยเฉพาะด้านการสร้างความมั่นคงทางสังคม ไม่มีการดำเนินการใด ๆ เลย ทั้งนี้เป็นเพราะ สิทธิดังกล่าวยังมิได้มีการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องทำตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จึงอาจทำให้สิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า รัฐควรมีกฎเกณฑ์ในการบังคับใช้ให้มีการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุตามสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้รับ เพราะถ้าไม่มีการบังคับใช้ในหน่วยงานที่รับผิดชอบเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเห็นว่ามีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ

ลูชาดา ศรีจันทร์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลนาบอน อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางบอนได้มีการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ เพียง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ได้แก่ การบริการตรวจสุขภาพที่บ้าน บริการตรวจสุขภาพประจำปี บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล บริการทางการแพทย์ และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ 2) ด้านรายได้ ได้แก่ การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน 3) ด้านนันทนาการ ได้แก่ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ บริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์ การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชนคนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย การทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติและ ศาสนาสถานแหล่งท่องเที่ยว นอกสถานที่ 4) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ได้แก่ การเปิดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการสังคม การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณสุขอื่น การสงเคราะห์ การจัดงานศพตามประเพณี จัดฌาปนกิจสงเคราะห์ การรณรงค์ให้คนในครอบครัวและชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทยและผู้สูงอายุมากขึ้น มีการให้

ความรู้กับครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ และ 5) ด้านการสร้างบริการทางสังคมและ
 เครือข่ายการเกื้อหนุน ได้แก่ การบริการเยี่ยมบ้านจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ
 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันในชุมชนจัดให้มีอาสาสมัครดูแล
 ผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ส่วนแนวทาง
 ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลนาบอน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ
 ให้เทศบาลมีแนวทางการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) ด้านสุขภาพและ
 การรักษาพยาบาลโดยเทศบาลเน้นให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้มากกว่าปีละ 1 ครั้ง
 จัดสรรงบประมาณในการตรวจสุขภาพเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุทุกวันเสาร์ และเพิ่มความถี่
 ในการให้บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน เทศบาลจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล
 จัดรถรับส่งไปโรงพยาบาลทุกวันจัดหารถรับส่งต่อผู้ช่วยกรณีฉุกเฉินไปสถานพยาบาล
 และจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุให้เป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลต่อไป
 2) ด้านรายได้ โดยเทศบาลพยายามหาแนวทางจัดสวัสดิการด้านรายได้ ให้ผู้สูงอายุต่าง
 ทั่ว ซึ่งมาอาศัยในเขตเทศบาล 3) ด้านที่พักอาศัย ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีฐานะดีมีบ้าน
 เป็นของตนเอง จึงไม่มีความต้องการสวัสดิการด้านที่พักอาศัย 4) ด้านนันทนาการ
 โดยเทศบาลได้จัดสวัสดิการเน้นด้านจิตใจผู้สูงอายุให้มากที่สุด เช่น จัดกิจกรรม
 นันทนาการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้สูงอายุ จัดให้มีสโมสรผู้สูงอายุ หรือศูนย์บริการ
 ผู้สูงอายุพลัดถิ่นชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลให้จัดระเบียบอย่างถูกต้องตามระเบียบ
 ราชการ จัดตั้งศูนย์ออกกำลังกายในร่ม (ฟิตเนส) พร้อมอุปกรณ์ จัดทัศนศึกษาแหล่ง
 ธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม
 ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง โดยจัดทำคู่มือการรับบริการสวัสดิการผู้สูงอายุจาก
 เทศบาล จัดรถรับส่งฉุกเฉิน 24 ชั่วโมง จัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างเพื่อความปลอดภัยมากขึ้น
 จัดหาอุปกรณ์ให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ จัดทำคู่มือทางการดูแลผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในเรื่อง
 อาหาร การรักษาพยาบาล สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุให้มีความรู้มากขึ้น และ 6) การสร้าง
 บริการทางสังคม และเครือข่ายการเกื้อหนุน เช่น จัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านสุขภาพ
 มาบริการเยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง หรือจัดให้มีหมอ พยาบาล มาให้บริการเพื่อดูแล
 ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานดูแล และจัดผู้ดูแลแก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานดูแล
 โดยพิจารณาจากผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองหรือยากจนเป็นลำดับแรก

อุไรลักษณ์ หมดคง (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 4) ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย การศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งวิธีการศึกษาเชิงปริมาณ คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาคุณภาพชีวิตในระดับปานกลางโดยปัญหาคุณภาพชีวิตในด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครอุดรธานีโดยใช้การสนทนากลุ่มจากประชากรเป้าหมาย จำนวน 23 คน ประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 12 คน ผลการศึกษาได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจำนวน 2 แนวทาง 6 โครงการ คือ 1) แนวทางการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วยโครงการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตผู้สูงอายุ โครงการพัฒนาความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเนื่องในวันผู้สูงอายุแห่งชาติ 2) แนวทางการประเมินสุขภาพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย โครงการอาสาสมัครรวมใจผู้สูงวัยรักษสุขภาพ และโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบการดูแลสุขภาพพระยะยาว

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ผลการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกันทั้งวัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ มีค่าความเหมาะสมตั้งแต่ร้อยละ 90-100

ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาและพัฒนา ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ พบว่าผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีระดับคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้าน จิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสัมพันธภาพทางสังคม ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปัจจัยนำเข้าที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 3 ด้าน รวมตั้งแปรอิสระทั้งหมด 19 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านบุคคลของผู้สูงอายุ ประกอบด้วยตัวแปร เพศ อายุ จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ สถานภาพการสมรส อาชีพหลัก ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย 2) ด้านครอบครัวของผู้สูงอายุ ประกอบด้วยตัวแปร การเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นสมาชิกของกลุ่มตำแหน่งหรือสถานภาพในชุมชน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการได้รับข่าวสาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีทั้งสิ้น 5 ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ ซึ่งรวมกันอธิบายการแปรผันของระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้ร้อยละ 35.5 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมรองลงมา คือ การมีตำแหน่งในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรม ระดับการศึกษา และประเภทครอบครัว ตามลำดับ นั่นคือตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวม ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ตำแหน่งในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรม ประเภทครอบครัว และระดับการศึกษา ถ้ามีการพัฒนาปัจจัยดังกล่าวจะทำให้ผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น

3. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุความสัมพันธ์ระหว่างกันของ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) โครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต 4) วัตถุประสงค์โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และ 5) ตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผลการประเมินรูปแบบ ฯ พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .26) รองลงมา มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .33) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .41) ตามลำดับ

สายโสม วิสุทธิยานนท์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัด

สมุทรปราการ ทำกิจกรรมในบ้านอยู่ในระดับมาก และการทำกิจกรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการมีบทบาทต่อชุมชนและบทบาทในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ระดับของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาอยู่ในระดับที่ดี คิดเป็นร้อยละ 26.0 และอยู่ในระดับที่ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 26.0 และอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 โดยอธิบายเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านสุขภาพร่างกาย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสุขภาพโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมาอยู่ในระดับที่ดี คิดเป็นร้อยละ 7.8 และอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.3

2. ด้านจิตใจ พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านจิตใจโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาอยู่ในระดับที่ดี คิดเป็นร้อยละ 29.3 และอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.5

3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 34.5 และอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.8

4. ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 39.0 และอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ในส่วนของปัจจัย ด้านสถานภาพสมรส สภาพการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนตรนภา ลาสู (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่พักอาศัยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านรายได้อยู่ใน
ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง
โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกพึงพอใจกับ
การนอนหลับของท่าน ท่านนอนหลับได้อย่างปกติ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด คือ ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาท่านไม่ได้เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล อยู่ในระดับ
น้อย 2) ด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านไม่ได้มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของท่าน อยู่ในระดับ
มาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากครอบครัว
ญาติพี่น้อง อยู่ในระดับน้อยที่สุด 3) ด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านพึง
พอใจกับสภาพ บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เวลาที่ท่านอยู่บ้าน
ท่านรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ ไม่เครียด 4) ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม
งานประเพณี วัฒนธรรม หรืองานประจำปี ในหมู่บ้านและชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย
ที่สุด 5) ด้านความ มั่นคงทางสังคมและครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญ
ของชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ
ในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พังช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
พบว่า

2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านที่พักอาศัย

2.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ

2.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 จำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพสมรส พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีมีความแตกต่างกัน

สุมาลี วิเศษศิริ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสนธิ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านนั้นหนาการณ์ค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางที่เหมาะสม คือ ควรส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต การมีส่วนร่วมทางสังคม และการจัดสภาพแวดล้อมแก่ผู้สูงอายุทางด้านสาธารณสุข การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัว ชุมชน และผู้สูงอายุ ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุตามยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจในรูปแบบที่หลากหลาย การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการและการให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ

วรัทยา กุลเกลี้ยง (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุอยู่ในช่วง 60-69 ปีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

สถานภาพสมรส จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลักก่อนวัยเกษียณ รายได้หลักมาจากการประกอบอาชีพด้วยตนเองหรือคู่สมรส รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,000–5,000 บาท ระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตปัจจุบัน จาก 1–9 คะแนน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คะแนนระดับ 6 และผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต 9 ชั้น พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุอยู่ระหว่าง 60–69 ปี จะมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตน้อยกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป ส่วนผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตมากกว่าผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้สูงอายุที่มีรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพจะมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตน้อยกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001–10,000 และ 10,000–50,000 มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท และผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตโดยรวมปัจจุบันอยู่ในระดับมากจะมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตมากตามไปด้วย ปัจจัยด้านประชากรที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต 4 ด้าน พบว่า ผู้สูงอายุที่ศึกษาระดับมัธยม/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ-อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของผู้สูงอายุที่อยู่ระหว่าง 1,000–5,000 บาท และ 5,001–10,000 บาท จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และเป็นที่น่าแปลกใจว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้หลักจากบำนาญ บำนาญและอาชีพปัจจุบันจะมีคุณภาพชีวิตแยกว่่าผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้

เสมอ จัตุพล (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีการจัดการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และด้านที่มีการจัดการในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย 2) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านที่ต่ำสุด ได้แก่ ด้านร่างกาย 3) การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ การจะจัดสวัสดิการด้านนันทนาการกับคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย รองลงมาคือการจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยกับคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลกับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ 4) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องช่วยเหลือการรักษาพยาบาล มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้กับผู้สูงอายุ มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ จัดบริการครอบครัวอุปการะให้กับผู้สูงอายุ จัดให้มีสวนสุขภาพ มีลานออกกำลังกาย และคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ รวมไปถึงมีการจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและเครือข่ายผู้สูงอายุ

ชลธิชา กรรเจียก (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในด้านสุขภาพอนามัย ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมดูแลสุขภาพอนามัย เป็นประจำทุกเดือน ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับปัจจัย 4 ในด้านที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้รับการซ่อมแซมบ้าน และได้รับเบี้ยยังชีพในดำนันทนาการมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุมีกิจกรรมกลุ่มทุกเดือน ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีกล้องวงจรปิด มีการติดตั้งถังดับเพลิง ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ มีการฝึกอบรมอาชีพ มีกิจกรรมส่งเสริมเพื่อเติมความรู้ให้กับผู้สูงอายุการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านร่างกายผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์สมวัยในด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี ในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในด้านสิ่งแวดล้อมเทศบาลมีวิธีการกำจัดขยะที่ถูกต้อง มีสถานที่สำหรับพักผ่อน แนวทางในการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ควรจัดให้มีบริการเชิงรุกกับผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพสุขภาพที่เหมาะสมกับวัย ควรส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ควรจัดสถานที่ให้กับคนเร่ร่อน และคนจรจัดรวมทั้งผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ควรปรับปรุงกล้องวงจรปิดให้สามารถใช้งานได้ดี ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอตามความต้องการของผู้สูงอายุ

ศราวุฒิ จันทร์ขี้ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัด
สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงเจริญ
จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ
อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านให้บริการ
ด้านสุขภาพอนามัย รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็ง
ด้านองค์กรผู้สูงอายุ ด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านส่งเสริม
อาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ ตามลำดับ

2. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
นาเจริญ อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้ (1) ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย
ควรจัดให้มีโครงการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
จัดเจ้าหน้าที่ให้บริการจากเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเป็นประจำ สนับสนุนให้มีกิจกรรมการออก
กำลังกายภายในชุมชน จัดให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครในการให้ความรู้ด้านสุขภาพ
อนามัยการดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ โดยการจัดโครงการอบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน
สนับสนุนกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
(2) ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุ ควรสนับสนุน
ให้ผู้สูงอายุได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เยาวชน จัดตั้งศูนย์บริการสังคม
สำหรับผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชน สนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนิน
กิจกรรมตามความเหมาะสม จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน จัดทำประกาศเกียรติ
คุณลูกหลาน หรือผู้ดูแลผู้สูงอายุดีเด่นในชุมชน (3) ด้านส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของ
ผู้สูงอายุ ควรให้การสนับสนุนผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำในการประกอบอาชีพเสริม
จัดกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัวสำหรับจำหน่ายในชุมชนส่งเสริมการประกอบสัมมาอาชีพ
เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ จัดตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ จัดอบรม
อาชีพเสริมที่เหมาะสมตามความสนใจประสานงานกับวิทยาลัยสารพัดช่างเชิงวิทยากร
มาให้ความรู้ ส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์จากงานฝีมือของผู้สูงอายุ (4) ด้านการบริหาร
จัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจัดให้มีโครงการจัดสวัสดิการ ให้บริการเกี่ยวกับ
การให้ความรู้ คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่น ที่เกี่ยวข้องในทางกฎหมายแก่ผู้สูงอายุ
เชิญผู้สูงอายุเป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ตามความสนใจและความสามารถของ

ผู้สูงอายุ ประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ด้านสิทธิสำหรับผู้สูงอายุ ที่ควรได้รับ โดยการติดประกาศข้อมูลข่าวสารให้ทราบโดยทั่วกัน แจ้งข้อมูลข่าวสาร ทางวิทยุกระจายเสียงประจำชุมชน เป็นต้น

ภูมิวัฒน์ พรวนสุข (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในเขตจังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาพรวมของปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านครอบครัว และด้านการเงินและการงาน พบว่า อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย ควรมีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติได้จริงโดยจะต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ พร้อมทั้งมีบริการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างจริงจัง ควรมีการตั้งศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม หรือศูนย์ออกกำลังกายควรมีกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านรับฟังปัญหา และหาแนวทาง พร้อมทั้งตั้งงบประมาณไว้รองรับผู้สูงอายุในอนาคต ด้านสังคมควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ ควรมีการจัดสวัสดิการแจกสิ่งของที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้รวมกิจกรรมทางศาสนาและได้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ควรมีรถรับ-ส่ง ไปโรงพยาบาล เมื่อเจ็บป่วยควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง ด้านครอบครัว ควรจัดการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและตั้งศูนย์ที่พักพิงชั่วคราวของผู้สูงอายุ อย่างเหมาะสมและปลอดภัย และควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการในวันสำคัญของครอบครัวเพื่อสร้างสายสัมพันธ์ให้กับครอบครัวและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขจนถึงบั้นปลายชีวิต ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวในการดูแลและผู้สูงอายุอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ด้านการงานและการเงิน ควรสนับสนุนในด้านอาชีพ การหารายได้อย่างเหมาะสม ตามความถนัดของผู้สูงอายุ และให้มีส่วนร่วมปฏิบัติทุกขั้นตอน พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดอบรมเพิ่มความรู้และทักษะด้านอาชีพ และมีการบริการจัดการนำผลิตภัณฑ์กลุ่มออกจำหน่าย และจัดตั้งกองทุนและสวัสดิการกลุ่ม

นุชลี เนิตสมบูรณ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ต่างมีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ ที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นนั้น ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นมีข้อเสนอแนะว่าให้เพิ่ม ค่าครองชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีความคิดเห็นว่าค่าครองชีพที่ได้รับในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ รองลงมาคือ จัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตัวเองได้ จัดสวัสดิการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ เช่น จัดรถรับ-ส่ง ไว้บริการนำส่งผู้สูงอายุไปรับบริการจากสถานพยาบาล จัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมนันทนาการ ส่งเสริมการออกกำลังกาย และจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ และภูมิปัญญาของกลุ่มผู้สูงอายุ

อภิสิทธิ์พร วงษ์รัตน์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 385 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านนันทนาการ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านที่อยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านรายได้ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ อายุ และสถานภาพสมรส พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ 2) ด้านสุขภาพ และ 3) ด้านที่อยู่อาศัย

2.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านสุขภาพ

2.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านที่อยู่อาศัย

2.5 จำแนกตามคุณลักษณะด้านพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีรัมย์พร อุทัยฉาย (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสังคม และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี จำแนกตาม เพศ อายุและหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมซึ่งจำแนกตามเพศแล้วไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบล ลำพัญชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบลลำพัญชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบล ลำพัญชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมจำแนกตามหมู่บ้านแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบลลำพัญชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่หมู่บ้านแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบลลำพัญชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้าน

3. ข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลลำพัญชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ด้านร่างกาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอว่าควรช่วยเหลือดูแลด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานควรมีการให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุถึงบ้านหรือชุมชนใกล้บ้าน และควรส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดูแลตนเองได้ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านจิตใจ โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความจำดี มีสุขภาพจิตดี และควรส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความสุข มีความพึงพอใจในความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

จิรัชยา เคล้าดี และคณะ (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ซึ่งเมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ปัจจัยด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านจิตใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุทุกด้าน ได้แก่ 1) อายุ 2) เพศ 3) สถานภาพ

4) ความมีโรค/อาการป่วย 5) ความสามารถในการอ่านหนังสือ 6) ความสามารถในการเขียนหนังสือ 7) ระดับการศึกษา 8) การเป็นสมาชิกกลุ่มของชุมชน 9) แหล่งที่มาของรายได้ 10) รายได้ 11) ภาระหนี้สิน 12) เงินออม 13) การได้รับเบี้ยยังชีพ และ 14) บุคคลที่ผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่ด้วย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมัดเพาซี รูบามา และกฤษดา มงคลศรี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 65.1 มีอายุระหว่าง 60-65 ปีมากที่สุดร้อยละ 83.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุดร้อยละ 59.2 และร้อยละ 54.4 ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคม ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.90 ด้านความมั่นคงปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.87 และด้านความต้องการทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.63 ตามลำดับ

เจษฎา นกน้อย (2560, บทคัดย่อ) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลามีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง ขณะที่คุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง โดยในภาพรวมกิจกรรมทางศาสนา ความสุขในการดำเนินชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน การอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สะดวก และปลอดภัยแก่การใช้ชีวิต อาชีพหลักก่อนอายุ 60 ปี และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สามารถอธิบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาได้ร้อยละ 39.2

ฐิตินันท์ คำवाद (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่อิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไทย ที่อาศัยตามแนวชายแดนไทย-สหภาพเมียนมาร์ ตำบลวาเลย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อาศัยตามแนวชายแดนไทย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ สถานภาพคู่ ปัจจัยแรงสนับสนุนทางด้านอารมณ์ แรงสนับสนุนทางด้านการเงิน แรงสนับสนุนทางด้านสิ่งของ และความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน เป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และความถี่ในการรับบริการทางการแพทย์ เป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การแพทย์ (beta = 0.28) แรงสนับสนุนด้านสิ่งของ (beta = 0.21) ความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ (beta = 0.17) สถานภาพสมรส (beta = -0.29) และความถี่ในการรับบริการทางการแพทย์ (beta = -2.23) โดยรวมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 34.5

ชลธิชา จันทร์แจ่ม และคณะ (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลธาตุพนม ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ร้อยละ 38.5 มีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้สูงอายุที่มีบทบาทในชุมชนของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ร้อยละ 22.5 มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ร้อยละ 20.2 มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านสังคมผู้สูงอายุ ทั้งสัมพันธภาพในครอบครัว บทบาทในชุมชน และระบบการดูแลสุขภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ร้อยละ 81.2 ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p - value < 0.001)

โกศล สอดส่อง (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60-64 ปี สถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่/ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีบ้านพักเป็นของตนเองจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-5 คนและมีรายได้ต่อเดือน 1001-5,000 บาท

2. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาผลของแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย

3. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส

ระดับการศึกษา สถานที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุริยาวัธ งามภูธร (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของคุณภาพ การบริการต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนคือ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณภาพการบริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 4.21$) และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 4.14$)
2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามปัจจัยส่วนบุคคล ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนคือ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพ สมาชิกในครอบครัว และการมีผู้ดูแล
3. คุณภาพการบริการ ทั้ง 5 ประกอบด้วย ความเป็นรูปธรรมของ การบริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนคือ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัด สกลนครตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .555 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยตัวแปร ที่มีอิทธิพลและอธิบายความผันแปรคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้จากมากไปน้อยเรียงลำดับ ดังนี้ (1) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ (Bata = .336) (2) ความเป็นรูปธรรมของ การบริการ (Bata = .333) (3) การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ (Bata = .136) ยกเว้นตัวแปร ความเชื่อถือไว้วางใจการตรวจสอบความต้องการของผู้รับบริการ
4. แนวทางพัฒนาการบริการผู้สูงอายุมีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความ เป็นธรรมของบริการ 2) ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และ 3) การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนคือ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ควร มี การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้มารับบริการ จัดเตรียมสถานที่ มีการบริการน้ำดื่ม จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้สูงอายุ บริการ ด้วยความสุภาพดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการตามความต้องการของแต่ละบุคคล และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย และด้านสิ่งแวดล้อม โดยควรมีการบริการตรวจสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุทุกเดือน ส่งเสริม หรือจัดตั้งชมรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและเชิญชวนให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายทุกวัน ควร มี

ส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และส่งเสริมให้มีระบบสาธารณสุขโรคที่เพียงพอและสะดวกสบายแก่ผู้สูงอายุ

เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนรท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยและถอดบทเรียนเรื่องการดูแลผู้สูงอายุที่เรียนจากเมืองโกเบ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดที่ผู้สูงอายุเผชิญในปัจจุบัน แบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยพบว่าความมั่นคงของสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นปัญหาหลักที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญ ทั้งนี้ เพราะร่างกายของมนุษย์เป็นระบบที่เสื่อมสภาพ ด้วยการใช้งานที่ยาวนาน และอาจทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหากถูกทอดทิ้ง ด้วยอายุที่มากขึ้นทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ เช่น การสูญเสียความจำการไม่สามารถเคลื่อนไหวอวัยวะและการมองเห็นไม่ดี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นความผิดปกติที่สำคัญที่อาจทำให้คนสูงอายุเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว

2. ความสามารถทางการเงิน การมีความสามารถและความรู้ทางการเงิน ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเข้าสู่วัยสูงอายุ นั้น เป็นปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุที่ขาดการเตรียมความพร้อมด้านนี้เป็นอย่างยิ่ง ภาวะที่กินไม่เข้าคายไม่ออกทางการเงินนี้เป็นเรื่องที่พบเห็นได้เสมอในหมู่ผู้สูงอายุที่มีสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงรายได้ที่ไม่สูง การขาดความสามารถทางการเงินจะทำให้ผู้สูงอายุตกอยู่ในสภาวะที่ตึงเครียดและนำสู่ปัญหาอื่น เช่น ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิตอีกด้วย

แม้ว่าปัญหาด้านการจัดการและดูแลผู้สูงอายุจะทวีความรุนแรงและซับซ้อน แต่รัฐบาลในเมืองโกเบหลายแห่ง ก็ไม่ได้ลดละความพยายามและเริ่มมองหาแนวทางและรูปแบบในการพัฒนา และดูแลผู้สูงอายุให้เป็นระบบ เพื่อที่จะให้ผู้สูงอายุกลับมามีความมั่นคง มีชีวิตที่ยืนยาว สะดวกสบาย กลับสู่กระแสหลักของสังคมได้ เช่นเดียวกับเมืองโกเบประเทศญี่ปุ่น ที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสนับสนุนอาศัยรูปแบบการจัดการและดูแลผู้สูงอายุโดยการช่วยเหลือเกิดขึ้นด้วยคนในชุมชน นอกจากนี้ เมืองโกเบ จะมีการจัดการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนพร้อมทั้งการมีความรู้ความเข้าใจ การจัดการโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุมีเป้าหมายหลักที่จะให้คนในชุมชนช่วยเหลือตนเองได้ มีความรู้เพียงพอและส่งเสริมการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยคนในชุมชนกันเองด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้เมืองโกเบยังเน้นด้านการพัฒนาความรู้ของคนในชุมชนเพื่อดูแลด้านภัยพิบัติได้มีผลทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีแนวคิดในการวางแผนร่วมกันในการรวมดูแล ชุมชน มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

Suparna Saha, Sanghamitra Basu & Debapratim Pandit (2020, Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุชาวอินเดีย : กรณีศึกษาเมืองกัลกัตตาประเทศอินเดีย ผลการวิจัย พบว่า เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหลังทางสังคมและเศรษฐกิจต่อการรับรู้คุณภาพชีวิต การวิจัยนี้ได้ระบุปัจจัยที่ผู้สูงอายุชาวอินเดียที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน เชื่อมโยงกับคุณภาพชีวิตที่ผู้สูงอายุรับรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ 83 คน ในเมืองกัลกัตตาประเทศอินเดียเอกสารฉบับนี้ระบุถึง 58 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชาวอินเดีย ข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยในการกำหนดดัชนีสำหรับการวัดคุณภาพชีวิต ซึ่งจะช่วยในการจัดทำแผนนโยบายสำหรับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของชาวอินเดียได้

Stefanus Mendes Kiik & Muhammad Saleh Nuwa (2020, Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนและผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีสวัสดิการสังคม โดยใช้วิธีการศึกษาแบบภาคตัดขวางผู้เข้าร่วมได้รับการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สูงอายุในชุมชนและผู้สูงอายุมีสวัสดิการสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในแต่ละพื้นที่ได้รับการคัดเลือกโดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 163 คน โดยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนั้นได้รับการประเมินผ่าน WHOQOL-Bref ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญขึ้นอยู่กับที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยเฉลี่ยในชุมชนสูงกว่า (84.16) มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสวัสดิการสังคม (63.95) และ p -value < 0.001

สรุปผลการศึกษาของเราระบุว่าผู้สูงอายุในชุมชนมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่มีสวัสดิการสังคม

Asieh Moudi et al. (2020, Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่แต่งงานมีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการศึกษากับผู้สูงอายุ 200 คน ใน Qaen (จังหวัด Southern Khorasan) ประเทศอิหร่าน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้สูงอายุที่แต่งงาน และโสด 2 กลุ่ม กลุ่มละ 100 คน ข้อมูลประชากรและแบบสอบถามคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุโสดและกลุ่มผู้สูงอายุที่แต่งงานในคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

($P < 0.001$) การถดถอยเชิงเส้นแสดงให้เห็นว่าสถานภาพการสมรส ($P < 0.000$) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ($P < 0.001$) และการศึกษาระดับประถมศึกษา ($P < 0.0002$) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการแต่งงานและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างอายุ ($P < 0.000$)

Annisa Nur Fauziyah (2020, Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ผลตามบริบทของปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมสุขภาพร่างกายและจิตใจที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กลางเมืองชวา ประเทศอินโดนีเซีย การเพิ่มขึ้นของอายุขัยมีผลกระทบต่อจำนวนผู้สูงอายุ ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก 9.3% (2018) เป็น 15.8% (2035) การทำงานของร่างกายที่ลดลง ในผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อสุขภาพและยับยั้งกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้คุณภาพชีวิตลดลง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลตามบริบทของปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมสุขภาพร่างกายและจิตใจที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้นเมื่อแต่งงาน ($p < 0.001$) ทำงาน ($p < 0.001$) รายได้สูง ($p = 0.002$) รูปแบบการกินที่ดี ($p = 0.036$) การออกกำลังกายสูง ($p = 0.013$), เวลาว่างหลับที่เพียงพอ ($p < 0.001$), กิจกรรมทางเพศที่กระตือรือร้น ($p = 0.004$) และมักจะมีการดูแลสุขภาพแบบบูรณาการ ($p = 0.025$) การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการมีผลตามบริบทต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

Fabianne de Jesus Dias de Sousa (2020, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีต่อการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ในพื้นที่ภาคกลาง ประเทศโปรตุเกส โดยการศึกษาเชิงปริมาณ พรรณนาและวิเคราะห์โดยมีผู้สูงอายุจำนวน 164 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง เข้าร่วมที่ USF (หน่วยสุขภาพครอบครัว) ใน Coimbra โปรตุเกส ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น คำนวณโดยหน่วยสุขภาพและเพศ ใช้แบบทดสอบเพื่อวิเคราะห์เชิงอนุมานโดยมีระดับนัยสำคัญ 0.05 จากการศึกษา พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับคะแนนที่ดีที่สุดในด้านสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ด้านร่างกายมีคะแนนน้อยที่สุด ผลลัพธ์นี้สามารถขึ้นอยู่กับความรู้สึกซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระบบสุขภาพที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2549 ในประเทศโปรตุเกส

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมไปถึงการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยศึกษาปัจจัย
 ส่วนบุคคล 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรม/
 โรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกครอบครัว สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 6 ด้าน
 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548, หน้า 29-32) ได้แก่ ด้านการรักษาพยาบาล
 ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล
 และการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เป็นต้น และ
 คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทาง
 สังคม และด้านสิ่งแวดล้อม (สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, 2545, หน้า 2) ทั้งนี้เพื่อหาแนวทาง
 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอศรีสงคราม จำนวน 9,947 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอศรีสงคราม จำนวน 385 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973, p. 127 อ้างถึงใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 45) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 โดยมีวิธีการคำนวณจากสูตรดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n แทน จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (กำหนด $e = .05$)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร} \quad N &= 9,947 \\ n &= \frac{9,947}{1+9,947 (0.05)^2} \\ &= 384.64 \end{aligned}$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการคำนวณและกลุ่มตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน โดยการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละโซน แล้วทำการจับฉลากรายชื่อ ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ ให้ครบจำนวนตามที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยสามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างแยกตามตำบลในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ดังนี้

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	จำนวนคน		
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
ตำบลศรีสงคราม	571	235.22	235
ตำบลนาเดื่อ	1,111	294.11	294
ตำบลบ้านเอื้อง	1,598	319.92	320
ตำบลสามผง	1,433	312.71	313
ตำบลท่าบ่อสงคราม	807	267.44	267
ตำบลบ้านขา	1,228	301.72	302
ตำบลนาคำ	1,509	316.19	316
ตำบลโพนสว่าง	867	273.72	274
ตำบลหาดแพง	823	269.17	269
รวม	9,947	384.64	385

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ลักษณะในแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

แบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุถึงสวัสดิการสังคมที่ตนได้รับ ของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

(บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2553, หน้า 197-208)

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL-BREF) มาปรับใช้
ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมและด้าน
สิ่งแวดล้อม

การให้คะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 22 ข้อ
และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 2 ข้อ แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ให้ผู้ตอบเลือกตอบ

กลุ่มที่ 1 ข้อความทางลบ 2 ข้อ

กลุ่มที่ 2 ข้อความทางบวก 22 ข้อ

กลุ่มที่ 1 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้   ดังต่อไปนี้

ตอบ ไม่เลย   ให้ 5 คะแนน

ตอบ เล็กน้อย   ให้ 4 คะแนน

ตอบ ปานกลาง   ให้ 3 คะแนน

ตอบ มาก   ให้ 2 คะแนน

ตอบ มากที่สุด   ให้ 1 คะแนน

กลุ่มที่ 2 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบ ไม่เลย   ให้ 1 คะแนน

ตอบ เล็กน้อย   ให้ 2 คะแนน

ตอบ ปานกลาง   ให้ 3 คะแนน

ตอบ มาก   ให้ 4 คะแนน

ตอบ มากที่สุด   ให้ 5 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, หน้า 197-208)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์ และงานวิจัยเกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม
2. สร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยจากการศึกษา สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำคุณลักษณะส่วนบุคคล และสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม นำมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มากำหนดเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น
3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามของมาตรฐานการสังเคราะห์ผู้สูงอายุ 6 ด้าน ของมาตรฐานการสังเคราะห์ผู้สูงอายุ สาระสำคัญที่เน้นการพัฒนาผู้สูงอายุ 6 ด้าน มาตรฐานการสังเคราะห์ผู้สูงอายุ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2548, หน้า 29-32) ออกมาเป็นข้อคำถามแบบวัดระดับ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจปรับปรุงเนื้อหาให้มีความถูกต้อง
5. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ ค่า +1 หมายถึง ข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่าง

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัยแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบไปด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศรีต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล ตำแหน่ง คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 นางสุพิชฌาย์ สุวรรณเลิศ ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

5.5 นายภราดร ต้นศรี ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ เทศบาลตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

6. แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

7. ขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่รับรอง 080/2563

8. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Tryout) 30 คนในพื้นที่อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

9. หาค่าอำนาจจำแนก โดยค่าอำนาจจำแนกจะต้องอยู่ในเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 106)

10. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ในพื้นที่ตำบลนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (นพพร ณะชัยพันธ์, 2550, หน้า 19) จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของแบบสอบถาม
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน

$$s^2 = \frac{n(\sum X^2) - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงนายทะเบียนอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอรับข้อมูลแบบสอบถามคืนจากผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 385 ฉบับ หากผู้สูงอายุท่านใดที่ไม่สามารถอ่านแบบสอบถามได้ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลโดยการอ่านข้อคำถามให้ผู้สูงอายุตอบ
3. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำมาประมวลผล หากมีฉบับใดที่ไม่สมบูรณ์จะคัดออกและทำการเก็บเพิ่มให้ครบตามจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือในแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงและนำผลการวิจัยที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและเขียนข้อเสนอแนะ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อรวบรวมนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัยและทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยแยกสถิติออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย
  - 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
  - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
  - 1.4 ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบไปด้วย
  - 2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี (IOC)
  - 2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้วิธี Item-total correction โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของคอนนาค (นพพร ณะชัยพันธ์, 2550, หน้า 19)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษา อิทธิพลของสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบไปด้วย

3.1 ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ t-test ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร และใช้สถิติ F-test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Least significant difference (LSD)

3.2 การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล สวัสดิการด้านรายได้ สวัสดิการด้านที่พักอาศัย สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะ

พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อโนทัย ตรีวานิช, 2552, หน้า 72) (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 324)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91–1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71–0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31–0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01–0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

3.3 ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีหลายตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตอำเภอ

ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

จากผลการวิจัย ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในทุก ๆ ด้าน ถ้าพบว่าระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านใดที่อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ผู้วิจัยจะนำมาหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญจากความสมัครใจประกอบด้วย

1. นางสาวปิยวรรณ เสนคำ	นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติการ เทศบาลตำบลสามผง
2. นางสาวอรอุมา อังคะมาตย์	กาชาดอำเภอศรีสงคราม
3. นางสาวอุลัยวรรณ ชัยปิล	อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น ตำบลท่าบ่อสงคราม

4. ลิปโทฤทธิชัย ชาแสน ปฏิบัติงานเทศบาลตำบลบ้านข่า	เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน
5. นายเก่งศักดิ์ อู่ผ่า	ประธานชมรมผู้สูงอายุ
6. นายเหล็ก ถนอมสาท	ตัวแทนผู้สูงอายุ
7. นางล้วน นะคะจัด	ตัวแทนผู้สูงอายุ
8. นางพลศรี ดิยะบุตร	ตัวแทนผู้สูงอายุ
9. นางใสสะอาด หงส์ภักดี	ตัวแทนผู้สูงอายุ
10. นางพรพิมล จักรปัญญา	ตัวแทนผู้สูงอายุ

เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
ในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมจากผู้เชี่ยวชาญแล้วผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนาเพื่อสร้าง
แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคม
ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม”
ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม

จังหวัดนครพนม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบที (t-test)
ANOVA	แทน	การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of covariance)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of square)
MS	แทน	ความแปรปรวน (Mean of sum of Square)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R ^{2Adj}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว

B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
FAC ₁	แทน	สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล
FAC ₂	แทน	สวัสดิการด้านรายได้
FAC ₃	แทน	สวัสดิการด้านที่พักอาศัย
FAC ₄	แทน	สวัสดิการด้านนันทนาการ
FAC ₅	แทน	สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบคลุม ผู้ดูแล และการคุ้มครอง
FAC ₆	แทน	สวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน
TFAC	แทน	ผลรวมของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
QOL ₁	แทน	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพกาย
QOL ₂	แทน	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านจิตใจ
QOL ₃	แทน	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
QOL ₄	แทน	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อม
TQOL	แทน	ผลรวมของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนและมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์
Y	แทน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ได้จากสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
Z	แทน	ระดับการจัดสวัสดิการสังคมที่ได้จากสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 6 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพ

ชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 7 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้
อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว
รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=385)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	83	21.60
- หญิง	302	78.40
2. อายุ		
- 60-69 ปี	270	70.10
- 70-79 ปี	103	26.80
- 80-89 ปี	12	3.10
3. สถานภาพ		
- โสด	11	2.90
- สมรส	322	83.60
- หม้าย	48	12.50
- หย่าร้าง	4	1.00
4. รายได้ต่อเดือน		
- ไม่เกิน 1,000 บาท	210	54.50
- 1,001-5,000 บาท	164	42.60
- 5,001-10,000 บาท	11	2.90

ตาราง 2 (ต่อ)

(n=385)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
5. อาชีพ		
- เกษตรกร	287	74.50
- ค้าขาย	75	19.50
- รับจ้างทั่วไป	23	6.00
6. การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ		
- เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	322	83.60
- เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	59	15.40
- อื่น ๆ	4	1.00
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
- พักอาศัยอยู่คนเดียว	20	5.20
- มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	285	74.00
- มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน	80	20.80
รวม	385	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจำนวน 385 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 302 คิดเป็นร้อยละ 78.40 มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10 มีสถานภาพการสมรส คือ สมรส จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 ประกอบอาชีพเกษตรกรจำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 74.50 เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 322 คิดเป็นร้อยละ 83.60 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 74

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 3-9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมรายด้าน

(n=385)

ด้าน ที่	สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล	4.25	0.40	มาก
2	สวัสดิการด้านรายได้	3.82	0.49	มาก
3	สวัสดิการด้านที่พักอาศัย	4.44	0.61	มาก
4	สวัสดิการด้านนันทนาการ	4.15	0.45	มาก
5	สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง	4.18	0.43	มาก
6	สวัสดิการด้านการสร้างบริการ และเครือข่าย การเกื้อหนุน	4.20	0.44	มาก
รวม		4.17	0.37	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา คือ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\bar{X}=4.25$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สวัสดิการด้านรายได้ ($\bar{X}=3.82$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านการ
รักษาพยาบาล รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	เจ้าหน้าที่คอยให้บริการตรวจสุขภาพท่านถึงที่บ้าน	4.10	0.68	มาก
2	เจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ	4.23	0.67	มาก
3	ท่านได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ในโรงพยาบาลใกล้บ้าน	4.12	0.82	มาก
4	มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกทุกครั้งที่ท่านเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาล	4.23	0.78	มาก
5	ท่านได้รับการบริการรักษาฟรีทุกครั้งเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในโรงพยาบาล	4.59	0.71	มากที่สุด
	รวม	4.25	0.59	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับการบริการรักษาฟรีทุกครั้งเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในโรงพยาบาล ($\bar{X}=4.59$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพและมีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกทุกครั้งที่ท่านเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาล ($\bar{X}=4.23$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่คอยให้บริการตรวจสุขภาพท่านถึงที่บ้าน ($\bar{X}=4.10$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ :
 กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านรายได้ รายข้อ
 (n=385)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ท่านได้รับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	3.07	0.74	ปานกลาง
2	ท่านได้รับบริการฝึกอบรมอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน	3.96	0.67	มาก
3	ท่านได้รับความช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน ที่รัฐให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาสังคม	3.94	0.90	มาก
4	มีหน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ	4.31	0.82	มาก
	รวม	3.82	0.49	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีหน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.31$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านได้รับบริการฝึกอบรมอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ($\bar{X}=3.94$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ท่านได้รับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=3.07$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านที่พักอาศัย
รายชื่อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านได้รับความช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านพัก การเกิดเหตุภัยพิบัติ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น	4.37	0.76	มาก
2	ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือเป็นเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น	4.47	0.71	มาก
3	หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เข้าให้ความ ช่วยเหลือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะที่ท่านใช้ทำ กิจกรรม	4.46	0.80	มาก
รวม		4.44	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ =4.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเคยได้รับความ
ช่วยเหลือเป็นเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น
($\bar{X}$ =4.47) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เข้าให้ความ
ช่วยเหลือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะที่ท่านใช้ทำกิจกรรม ($\bar{X}$ =4.46) อยู่ในระดับมาก
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับความช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านพัก การเกิด
เหตุภัยพิบัติ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น ($\bar{X}$ =4.37) อยู่ในระดับมาก
ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านนันทนาการ
รายชื่อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ เป็นประจำ	4.49	0.74	มาก
2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ	4.25	0.87	มาก
3	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกับชุมชน เมื่อมีโอกาส	3.60	0.80	มาก
4	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ	4.26	0.77	มาก
	รวม	4.15	0.45	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ =4.15) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรม
ชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ เป็นประจำ ($\bar{X}$ =4.49) อยู่ในระดับ
มาก รองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ ($\bar{X}$ =4.26) ในระดับมาก
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกับชุมชน
เมื่อมีโอกาส ($\bar{X}$ =3.60) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านความมั่นคง
ทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้บริการข้อมูลข่าวสาร	4.45	0.72	มาก
2	มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ข้อมูลในด้านสิทธิ กฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมี ศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง	4.42	0.75	มาก
3	ท่านได้รับการบริการการออกเยี่ยมบ้านจากชุมชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ	3.71	0.73	มาก
4	หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีการดูแลความปลอดภัย ให้กับผู้สูงอายุ	4.13	0.72	มาก
5	ในชุมชนของท่านหรือหน่วยงานต่าง ๆ เปิดโอกาส ในการศึกษาเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ	4.10	0.70	มาก
6	หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกในการรับ บริการศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ	4.23	0.71	มาก
7	หน่วยงานภาครัฐให้โอกาสผู้สูงอายุในการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพตนเอง	4.21	0.78	มาก
	รวม	4.18	0.43	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และ
การคุ้มครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้บริการข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}=4.45$)
ในระดับมาก รองลงมา คือ มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ข้อมูลในด้านสิทธิ กฎหมายคุ้มครอง
ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ($\bar{X}=4.42$)

อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับการบริการการออกเยี่ยมบ้านจากชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X}=3.71$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านการสร้าง
บริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ในชุมชนของท่านมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คอยให้การช่วยเหลือท่าน	4.25	0.70	มาก
2	ในชุมชนของท่านมีการสนับสนุนสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ	4.07	0.74	มาก
3	หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ	3.95	0.80	มาก
4	ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับชุมชนและระดับอื่น ๆ	4.20	0.78	มาก
5	ในชุมชนของท่านมีศาลาอเนกประสงค์ในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ	4.52	0.74	มากที่สุด
	รวม	4.20	0.44	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ในชุมชนของท่านมีศาลาอเนกประสงค์ในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.52$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ในชุมชนของท่านมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คอยให้การช่วยเหลือท่าน ($\bar{X}=4.25$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ($\bar{X}=3.95$) ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 10-14

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมรายด้าน

(n=385)

ด้าน ที่	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านสุขภาพกาย	3.39	0.67	ปานกลาง
2	ด้านจิตใจ	3.71	0.75	มาก
3	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.95	0.83	มาก
4	ด้านสิ่งแวดล้อม	3.84	0.73	มาก
	รวม	3.72	0.71	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณา
รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.95$)
อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X} = 3.39$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ มากนักน้อยเพียงใด	2.02	0.59	น้อย
2	ท่านมีกำลังกายเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	3.49	1.03	ปานกลาง
3	ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากนักน้อยเพียงใด	3.64	0.96	มาก
4	ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน	3.84	1.01	มาก
5	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อย เพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน	3.40	0.98	ปานกลาง
6	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่ เคยทำมามากนักน้อยเพียงใด	3.58	0.87	มาก
7	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด	3.70	0.96	มาก
รวม		3.38	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกพอใจมาก
น้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก
รองลงมา คือ ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากนักน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับ
มาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง
ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 2.02$)
อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด	4.32	1.06	มาก
2	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด	3.41	0.92	ปานกลาง
3	ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง	4.12	1.05	มาก
4	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง	4.18	1.03	มาก
5	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน	2.09	0.73	น้อย
6	ท่านรู้สึกว่าชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยเพียงใด	4.16	1.06	มาก
รวม		3.71	0.75	มาก

จากตาราง 12 พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด ($\bar{X}=4.32$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง ($\bar{X}=4.18$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน ($\bar{X}=2.09$) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างไรที่ ผ่านมาแค่วัน	4.30	0.99	มาก
2	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่วัน	4.09	0.97	มาก
3	ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่วัน (ชีวิตทาง เพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้)	3.44	0.98	มาก
รวม		3.95	0.83	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}=3.95$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านพอใจต่อการผูก
มิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างไรที่ผ่านมาแค่วัน ($\bar{X}=4.30$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ
ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่วัน ($\bar{X}=4.09$) อยู่ในระดับมาก
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่วัน (ชีวิตทางเพศ
หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้)
($\bar{X}=3.44$) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม รายข้อ

(n=385)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านรู้สึกว่าคุณชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน	4.12	1.02	มาก
2	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด	3.78	0.98	มาก
3	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น	3.21	0.77	ปานกลาง
4	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด	3.88	0.89	มาก
5	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด	3.85	1.01	มาก
6	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด	3.94	1.01	มาก
7	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด	4.00	0.98	มาก
8	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด	3.95	1.00	มาก
	รวม	3.84	0.73	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกว่าคุณชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน ($\bar{X}=4.12$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด ($\bar{X}=4.00$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น คือ ($\bar{X}=3.21$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว รายละเอียดดังตาราง 15-51

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ

(n = 385)

ข้อ ที่	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t	Sig.
		ชาย (83คน)	หญิง (302คน)		
1	ด้านสุขภาพกาย	3.70	3.29	7.00	.000***
2	ด้านจิตใจ	4.02	3.63	6.02	.000***
3	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.38	3.83	7.76	.000***
4	ด้านสิ่งแวดล้อม	4.16	3.75	6.61	.000***
ภาพรวม		4.06	3.63	7.62	.000***

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ โดยใช้ค่าสถิติที่ทดสอบ คือ Independent sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และรายด้านทุกด้าน

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

(n=385)

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	28.829	2	14.414	37.746	.000***
	ภายในกลุ่ม	145.878	382	.382		
	รวม	174.707	384			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	36.544	2	18.272	38.147	.000***
	ภายในกลุ่ม	182.974	382	.479		
	รวม	219.518	384			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	36.822	2	18.411	30.859	.000***
	ภายในกลุ่ม	227.907	382	.597		
	รวม	264.729	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	28.403	2	14.201	30.543	.000***
	ภายในกลุ่ม	177.618	382	.465		
	รวม	206.061	384			
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	32.472	2	16.236	38.302	.000***
	รวม	161.930	382	.424		
	รวม	194.403	384			

จากตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี Least significant difference (LSD) รายละเอียด ดังตาราง 17- 21

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ
เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อายุ	$(\bar{X})$	60-69 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี
		3.54	2.93	3.60
60-69 ปี	3.54		0.61*	0.06
70-79 ปี	2.93			0.67*
80-89 ปี	3.60			

จากตาราง 17 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อายุ	$(\bar{X})$	60-69 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี
		3.89	3.20	4.05
60-69 ปี	3.89		0.69*	0.16
70-79 ปี	3.20			0.85*
80-89 ปี	4.05			

จากตาราง 18 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อายุ	$(\bar{X})$	60-69 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี
		4.12	3.44	4.36
60-69 ปี	4.12		0.68*	0.24
70-79 ปี	3.44			0.92*
80-89 ปี	4.36			

จากตาราง 19 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็น รายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อายุ	$(\bar{X})$	60-69 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี
		4.00	3.40	4.21
60-69 ปี	4.00		0.60*	0.21
70-79 ปี	3.40			0.81*
80-89 ปี	4.21			

จากตาราง 20 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็น รายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อายุ	$(\bar{X})$	60-69 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี
		3.89	3.24	4.06
60-69 ปี	3.89		0.65*	0.17
70-79 ปี	3.24			0.82*
80-89 ปี	4.06			

จากตาราง 21 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ

(n=385)

คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	3.736	3	1.245	2.775	.041*
	ภายในกลุ่ม	170.971	381	0.449		
	รวม	174.707	384			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	8.271	3	2.757	4.973	.002***
	ภายในกลุ่ม	211.247	381	0.554		
	รวม	219.518	384			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่างกลุ่ม	9.719	3	3.240	4.840	.003***
	ภายในกลุ่ม	255.010	381	0.669		
	รวม	264.729	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	7.057	3	2.352	4.505	.004***
	ภายในกลุ่ม	198.964	381	0.522		
	รวม	206.021	384			
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	6.892	3	2.297	4.668	.003***
	รวม	187.511	381	0.492		
	รวม	194.403	384			

จากตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ โดยการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ
ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี Least significant difference
(LSD) รายละเอียด ดังตาราง 23-27

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

สถานภาพ	$(\bar{X})$	โสด	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง
		3.70	3.40	3.17	3.71
โสด	3.70		0.30	0.53*	0.01
สมรส	3.40			0.23*	0.31
หม้าย	3.71				0.00
หย่าร้าง	3.71				

จากตาราง 23 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่สถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุสถานภาพหม้าย
- 2) ผู้สูงอายุสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย :

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

สถานภาพ	$(\bar{X})$	โสด	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง
		4.18	3.74	3.37	3.83
โสด	4.18		0.44	0.81*	0.35
สมรส	3.74			0.37*	0.09
หม้าย	3.37				0.46
หย่าร้าง	3.83				

จากตาราง 24 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่สถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุสถานภาพหม้าย
- 2) ผู้สูงอายุสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

สถานภาพ	$(\bar{X})$	โสด	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง
		4.54	3.98	3.61	4.00
โสด	4.54		0.56*	0.93*	0.54
สมรส	3.98			0.37*	0.02
หม้าย	3.61				0.39
หย่าร้าง	4.00				

จากตาราง 25 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่าคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่สถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุสถานภาพสมรส
- 2) ผู้สูงอายุสถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย
- 3) ผู้สูงอายุสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

สถานภาพ	$(\bar{X})$	โสด	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง
		4.29	3.87	3.54	4.41
โสด	4.29		0.42	0.75*	0.21
สมรส	3.87			0.33*	0.54
หม้าย	3.54				0.87
หย่าร้าง	4.41				

จากตาราง 26 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่สถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุสถานภาพหม้าย
- 2) ผู้สูงอายุสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

สถานภาพ	$(\bar{X})$	โสด	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง
		4.18	3.75	3.42	3.91
โสด	4.18		0.43*	0.76*	0.27
สมรส	3.75			0.33*	0.16
หม้าย	3.42				0.49
หย่าร้าง	3.91				

จากตาราง 27 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่สถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุสถานภาพสมรส
- 2) ผู้สูงอายุสถานภาพโสด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย
- 3) ผู้สูงอายุสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้

(n=385)

คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	2.639	2	1.320	2.930	.055
	ภายในกลุ่ม	172.068	382	.450		
	รวม	174.707	384			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.973	2	1.986	3.520	.031*
	ภายในกลุ่ม	215.546	382	.564		
	รวม	216.518	384			
ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.075	2	2.037	2.986	.052
	ภายในกลุ่ม	260.654	382	.682		
	รวม	264.729	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2.485	2	1.242	2.332	.099
	ภายในกลุ่ม	203.536	382	.533		
	รวม	206.021	384			
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	3.205	2	1.602	3.201	.042*
	รวม	191.198	382	.501		
	รวม	194.403	384			

จากตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ โดยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้
ในภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา
รายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน
คือ ด้านจิตใจ จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี Least significant
difference (LSD) รายละเอียด ดังตาราง 29-30

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

รายได้	$(\bar{X})$	ไม่เกิน 1,000	1,001-5,000	5,001-10,000
		บาท	บาท	บาท
		3.80	3.59	3.78
ไม่เกิน 1,000 บาท	3.80		0.21*	0.02
1,001-5,000 บาท	3.59			0.19
5,001-10,000 บาท	3.78			

จากตาราง 29 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีรายได้ 1,001-5,000 บาท

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

รายได้	$(\bar{X})$	ไม่เกิน 1,000	1,001-5,000	5,001-10,000
		บาท	บาท	บาท
		3.80	3.61	3.86
ไม่เกิน 1,000 บาท	3.80		0.19*	0.06
1,001-5,000 บาท	3.61			0.25
5,001-10,000 บาท	3.86			

จากตาราง 30 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีรายได้ 1,001-5,000 บาท

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ

(n=385)

คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	4.929	2	2.465	5.545	.004***
	ภายในกลุ่ม	169.778	382	.444		
	รวม	174.707	384			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	5.047	2	2.524	4.495	.012**
	ภายในกลุ่ม	214.471	382	.561		
	รวม	219.517	384			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่างกลุ่ม	6.062	2	3.031	4.476	.012**
	ภายในกลุ่ม	258.667	382	.677		
	รวม	264.729	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5.765	2	2.882	5.498	.004***
	ภายในกลุ่ม	200.256	382	.524		
	รวม	206.021	384			
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	5.371	2	2.685	5.427	.005***
	รวม	189.032	382	.495		
	รวม	194.403	384			

จากตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ โดยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ
ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี Least significant difference
(LSD) รายละเอียดดังตาราง 32-36

ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
		3.40	3.21	3.73
เกษตรกร	3.40		0.19*	0.33*
ค้าขาย	3.21			3.52*
รับจ้างทั่วไป	3.73			

จากตาราง 32 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย
- 2) ผู้สูงอายุที่มีเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
- 3) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
		3.74	3.51	3.99
เกษตรกร	3.74		0.23*	0.25
ค้าขาย	3.51			0.48*
รับจ้างทั่วไป	3.99			

จากตาราง 33 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย

2) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
		3.96	3.76	4.33
เกษตรกร	3.96		0.20	0.37*
ค้าขาย	3.76			0.57*
รับจ้างทั่วไป	4.33			

จากตาราง 34 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่าคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
		3.85	3.68	4.24
เกษตรกร	3.85		0.17	0.39*
ค้าขาย	3.68			0.56*
รับจ้างทั่วไป	4.24			

จากตาราง 35 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตาราง 36 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
		3.74	3.54	4.07
เกษตรกร	3.74		0.20*	0.33*
ค้าขาย	3.54			0.53*
รับจ้างทั่วไป	4.07			

จากตาราง 36 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย :
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
- 3) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ

(n=385)

คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	4.696	2	2.348	5.276	.005***
	ภายในกลุ่ม	170.011	382	.445		
	รวม	174.707	384			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.411	2	2.206	3.917	.021*
	ภายในกลุ่ม	215.107	382	.563		
	รวม	219.518	384			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่างกลุ่ม	5.328	2	2.664	3.923	.021*
	ภายในกลุ่ม	259.401	382	.679		
	รวม	264.729	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3.428	2	1.714	3.232	.041*
	ภายในกลุ่ม	202.593	382	.530		
	รวม	206.021	384			
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	4.389	2	2.195	4.412	.013**
	รวม	190.013	382	.497		
	รวม	194.403	384			

จากตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ

ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี Least significant difference (LSD) รายละเอียด ดังตาราง 38-42

ตาราง 38 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

การเป็นสมาชิกชมรม/ โรงเรียนผู้สูงอายุ	$(\bar{X})$	เป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ	เป็นสมาชิก โรงเรียนผู้สูงอายุ	อื่น ๆ
		3.43	3.17	2.78
เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	3.43		0.26*	0.65
เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	3.17			0.39
อื่น ๆ	2.78			

จากตาราง 38 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตาราง 39 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

การเป็นสมาชิกชมรม/ โรงเรียนผู้สูงอายุ	$(\bar{X})$	เป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ	เป็นสมาชิก โรงเรียนผู้สูงอายุ	อื่น ๆ
		3.76	3.50	3.16
เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	3.76		0.26*	0.60
เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	3.50			0.34
อื่น ๆ	3.16			

จากตาราง 39 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตาราง 40 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

การเป็นสมาชิกชมรม/ โรงเรียนผู้สูงอายุ	$(\bar{X})$	เป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ	เป็นสมาชิก โรงเรียนผู้สูงอายุ	อื่น ๆ
		3.99	3.75	3.16
เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	3.99		0.24*	0.83*
เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	3.75			0.59
อื่น ๆ	3.16			

จากตาราง 40 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ
- 2) ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากอื่น ๆ

ตาราง 41 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

การเป็นสมาชิกชมรม/ โรงเรียนผู้สูงอายุ	$(\bar{X})$	เป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ	เป็นสมาชิก โรงเรียนผู้สูงอายุ	อื่น ๆ
		3.88	3.65	3.43
เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	3.88		0.23*	0.45
เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	3.65			0.22
อื่น ๆ	3.43			

จากตาราง 41 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตาราง 42 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

การเป็นสมาชิกชมรม/ โรงเรียนผู้สูงอายุ	$(\bar{X})$	เป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ	เป็นสมาชิก โรงเรียนผู้สูงอายุ	อื่น ๆ
		3.76	3.52	3.13
เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	3.76		0.24*	0.63
เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	3.52			0.39
อื่น ๆ	3.13			

จากตาราง 42 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตาราง 43 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว
(n=385)

คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	9.920	2	4.960	11.498	.000***
	ภายในกลุ่ม	164.787	382	.431		
	รวม	174.707	384			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	14.460	2	7.230	13.468	.000***
	ภายในกลุ่ม	205.058	382	.537		
	รวม	219.518	384			
ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	15.838	2	7.919	12.154	.000***
	ภายในกลุ่ม	248.891	382	.652		
	รวม	264.729	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	16.038	2	8.19	16.124	.000***
	ภายในกลุ่ม	189.982	382	.497		
	รวม	206.021	384			
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	13.900	2	6.950	14.708	.000***
	รวม	180.502	382	.473		
	รวม	194.403	384			

จากตาราง 43 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิก
ในครอบครัว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัย
ส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง
เป็นรายคู่ด้วยวิธี Least significant difference (LSD) รายละเอียด ดังตาราง 44-48

ตาราง 44 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	$(\bar{X})$	พักอาศัยอยู่คนเดียว	มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน
		3.16	3.48	3.10
พักอาศัยอยู่คนเดียว	3.16		0.32*	0.06
มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	3.48			0.38*
มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน	3.10			

จากตาราง 44 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม

จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) ผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่คนเดียว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน

2) ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน

ตาราง 45 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	$(\bar{X})$	พักอาศัยอยู่คนเดียว	มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน
		3.48	3.83	3.36
พักอาศัยอยู่คนเดียว	3.48		0.35*	0.12
มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	3.83			0.47*
มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน	3.36			

จากตาราง 45 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านจิตใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่าคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) ผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่คนเดียว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน

2) ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน

ตาราง 46 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	$(\bar{X})$	พักอาศัยอยู่คนเดียว	มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน
		3.48	3.83	3.36
พักอาศัยอยู่คนเดียว	3.48		0.35	0.12
มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	3.83			0.47*
มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน	3.36			

จากตาราง 46 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน

ตาราง 47 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	$(\bar{X})$	พักอาศัยอยู่คนเดียว	มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน
		3.69	3.96	3.46
พักอาศัยอยู่คนเดียว	3.69		0.27	0.23
มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	3.96			0.50*
มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน	3.46			

จากตาราง 47 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน

ตาราง 48 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ (LSD)

(n = 385)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	$(\bar{X})$	พักอาศัยอยู่คนเดียว	มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน
		3.52	3.83	3.37
พักอาศัยอยู่คนเดียว	3.52		0.31*	0.15
มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน	3.83			0.46*
มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน	3.37			

จากตาราง 48 เมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านรวมทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) ผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่คนเดียว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน

2) ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม

จังหวัด นครพนม

ตาราง 49 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายกายเกื้อหนุน กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	FAC ₁	FAC ₂	FAC ₃	FAC ₄	FAC ₅	FAC ₆	TFAC	QOL ₁	QOL ₂	QOL ₃	QOL ₄	TQOL
Mean	3.94	3.70	4.44	3.95	4.18	4.04	4.17	3.38	3.71	3.95	3.84	3.72
S.D.	0.79	0.68	0.61	0.74	0.43	0.69	0.37	0.67	0.75	0.83	0.73	0.71
FAC ₁	1	.834**	.484**	.842**	.726**	.817**	.764**	.865**	.880**	.834**	.870**	.907**
FAC ₂		1	.479**	.844**	.691**	.803**	.756**	.802**	.816**	.789**	.826**	.850**
FAC ₃			1	.430**	.607**	.429**	.761**	.518**	.544**	.501**	.523	.547**
FAC ₄				1	.637**	.796**	.694**	.823**	.850**	.822**	.837**	.877**
FAC ₅					1	.730**	.875**	.698**	.718**	.659**	.723**	.736**
FAC ₆						1	.735**	.806**	.810**	.750**	.822**	.837**
TFAC							1	.722**	.721**	.668**	.715**	.743**

ตาราง 49 (ต่อ)

ตัวแปร	FAC ₁	FAC ₂	FAC ₃	FAC ₄	FAC ₅	FAC ₆	TFAC	QOL ₁	QOL ₂	QOL ₃	QOL ₄	TQOL
QOL ₁								1	.895**	.835**	.886**	.947**
QOL ₂									1	.869**	.898**	.962**
QOL ₃										1	.854**	.940**
QOL ₄											1	.954**
TQOL												1

จากตาราง 49 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TQOL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.743$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในแต่ละด้าน กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยเรียงจากค่าสูงไปหาต่ำ พบว่า

1. การจัดสวัสดิการสังคมด้านการรักษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.907$)
2. การจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.877$)
3. การจัดสวัสดิการสังคมด้านรายได้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.850$)
4. การจัดสวัสดิการสังคมด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.837$)
5. การจัดสวัสดิการสังคมด้านสวัสดิการความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.736$)
6. การจัดสวัสดิการสังคมด้านที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r=.547$)

ตาราง 50 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	B	Std.error	(β)	t	P-value
(Constant)	-.480	.127		-3.762	.000
สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล (FAC ₁)	.360	.034	.404	10.507	.000
สวัสดิการด้านรายได้ (FAC ₂)	.086	.038	.083	2.244	.025
สวัสดิการด้านที่พักอาศัย (FAC ₃)	.124	.025	.107	4.909	.000
สวัสดิการด้านนันทนาการ (FAC ₄)	.273	.035	.285	7.695	.000
สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง (FAC ₅)	.058	.048	.035	1.201	.230
สวัสดิการด้านการสร้างบริการและ เครือข่ายการเกื้อหนุน (FAC ₆)	.147	.036	.143	4.128	.000

Adjusted R² =.888, S.E.=.237 , Sig=.000***, F-Value=509.876

จากตารางที่ 50 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่าสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคม ส่วนสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\beta =.404$) สวัสดิการด้านรายได้ ($\beta =.083$) สวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\beta =.107$) สวัสดิการด้านนันทนาการ ($\beta =.285$) และสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\beta =.143$) มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .888 โดยสามารถทำนายอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 88.8 จากผลการวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = -0.480 + 0.360(\text{FAC}_1) + 0.086(\text{FAC}_2) + 0.124(\text{FAC}_3) + 0.273(\text{FAC}_4) + 0.058(\text{FAC}_5) + 0.147(X_6)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z = 0.404(\text{FAC}_1) + 0.083(\text{FAC}_2) + 0.107(\text{FAC}_3) + 0.285(\text{FAC}_4) + 0.035(\text{FAC}_5) + 0.143(\text{FAC}_6)$$

ตาราง 51 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการเป็นสมาชิกชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว	ยอมรับ

ตาราง 51 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
การจัดสวัสดิการสังคมด้านการรักษาพยาบาลมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ยอมรับ
การจัดสวัสดิการสังคมด้านรายได้มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ยอมรับ
การจัดสวัสดิการสังคมด้านที่พักอาศัยมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ยอมรับ
การจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ยอมรับ
การจัดสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ปฏิเสธ
การจัดสวัสดิการสังคมด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ยอมรับ

จากตาราง 51 ผลการทดสอบสมมติฐาน คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ยอมรับสมมติฐาน และสมมุติฐานการจัดสวัสดิการสังคมมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมด้านการรักษาพยาบาล การจัดสวัสดิการสังคมด้านรายได้ การจัดสวัสดิการสังคมด้านที่พักอาศัย การจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ และการจัดสวัสดิการสังคมด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ยอมรับสมมติฐาน ส่วนการจัดสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้สูงอายุ : อำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 52

ตาราง 52 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

(n=385)

ผู้ตอบ/ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวนคน (n=385)	ร้อยละ
- ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	118	30.65
- ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	267	69.35
รวม	385	100

จากตาราง 54 พบว่า ในจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 ส่วนที่เหลือจำนวน 267 คน เป็นผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด คิดเป็นร้อยละ 69.35

การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้สูงอายุ :

อำเภอศรีสงคราม สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. มีการเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เท่ากัน
2. ต้องการให้ชุมชนจัดกิจกรรมและให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วม
3. ควรเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มีความเพียงพอต่อค่าครองชีพ

โดยให้ผู้สูงอายุเฉลี่ยเดือนละ 3,000 – 3,500 บาท

4. มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คอยดูแลผู้สูงอายุติดเตียง
5. หน่วยงานภาครัฐคอยสอดส่องให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนให้การช่วยเหลือโดยการมอบเงินค่าครองชีพให้ใช้จ่าย

6. มีรถรับส่งคอยให้บริการผู้สูงอายุได้เข้าไปทำธุระที่อำเภอโดยไม่คิด

ค่าบริการ

**ตอนที่ 7 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม**

ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และตัวแทนผู้สูงอายุผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 ท่าน ได้พิจารณาเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านสุขภาพกาย อย่างไรก็ตาม ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น

“ผู้สูงอายุเป็นช่วงวัยที่มีความถดถอยทางสุขภาพร่างกาย ข้าพเจ้าคิดว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุควรได้รับบริการตรวจสุขภาพจากโรงพยาบาลแห่งรัฐใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกลเพื่อไปตรวจสุขภาพไกลถึงอำเภอ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดูแลสุขภาพ ให้ความรู้แก่บุตรหลานของผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องจากโรคร้ายที่ผู้สูงอายุเป็นอยู่”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ผู้สูงอายุควรได้รับบริการด้านสุขภาพอย่างครบทุกด้าน เช่น ให้ความรู้ด้านการป้องกันไม่ให้เกิดอาการเจ็บป่วย ให้ความรู้ผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างถูกวิธี รวมไปถึงส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ ด้วยปริมาณที่เพียงพอต่อร่างกายของผู้สูงอายุเอง”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“จากการที่ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชน การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้สุขภาพร่างกายที่แข็งแรงนั้น ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ มีความรู้ความเข้าใจ ในการดูแลสุขภาพของตนเอง การรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์ ลดการดื่มแอลกอฮอล์ ออกกำลังกายให้เหมาะสมกับโรคร้าย ของตนเองก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่แข็งแรงได้ นอกจากนี้ บุตรหลานควรคอยให้กำลังใจ คอยดูแลเอาใจใส่ พาผู้สูงอายุไปพบแพทย์ตามที่หมอนัด ทานยาตามที่หมอสั่ง”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ข้าพเจ้าเห็นว่า หน่วยงานภาครัฐควรมีการออกตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ
ถึงที่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางไปรักษาถึงโรงพยาบาล
ได้ มีระบบเทคโนโลยีที่คอยดูแลไม่ให้ผู้สูงอายุหกล้มในขณะที่อาศัยอยู่คนเดียว”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“กระผมคิดว่า ในแต่ละพื้นที่แต่ละตำบลมีโรงเรียนหรือชมรมผู้สูงอายุ
และควรมีการจัดกิจกรรมโรงเรียน หรือชมรมผู้สูงอายุทุกสัปดาห์ อย่างน้อยสัปดาห์ละ
1 ครั้ง มีกิจกรรมออกกำลังกาย ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่แข็งแรง จัดกิจกรรม
ให้ผู้สูงอายุได้พบปะเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ในการดูแลและสุขภาพ มีกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ
คอยพาออกกำลังกายเป็นประจำ มีหน่วยงานภาครัฐจัดบริการพาผู้สูงอายุไปหาหมอฟรี
ทุกครั้งตามที่หมอนัด”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“มีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลคอยอำนวยความสะดวกเวลาไปพบแพทย์
ใช้เวลาในการรอคุณหมอตรวจสุขภาพไม่นาน”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ในชุมชนมีการรวมกลุ่มสำหรับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรม
ร่วมกัน เช่นการออกกำลังกาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ ชุมชนส่งเสริม
ให้ผู้สูงอายุได้มีฝึกปลอดภัยไว้กินในครัวเรือน”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“โรงพยาบาลในชุมชนออกพื้นที่เยี่ยมผู้สูงอายุ และคอยส่งเสริม
ให้ผู้สูงอายุหันดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองอย่างถูกต้อง”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“มีเจ้าหน้าที่คอยออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ คอยให้คำแนะนำในการดูแล
สุขภาพ มีหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์แจกให้ผู้สูงอายุได้ใช้อย่างทั่วถึง”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านสุขภาพกาย สรุปได้ว่า หน่วยงานภาครัฐ
ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับบริการตรวจสุขภาพจากโรงพยาบาลใกล้บ้าน มีการให้
ความรู้แก่บุตรหลานหรือผู้ดูแลผู้สูงอายุ ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีการให้ความรู้แก่
ผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
ลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีหน่วยงานสาธารณสุข
คอยให้บริการตรวจสุขภาพถึงที่บ้าน มีระบบเทคโนโลยีที่คอยป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุหกล้ม
ในขณะที่อยู่คนเดียว ส่งเสริมให้พื้นที่แต่ละตำบลมีชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ คอยจัด
กิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
วิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านจิตใจ อย่างไรบ้าง ขอให้ท่านแสดง
ความคิดเห็น

“ในพื้นที่ชุมชน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกัน
โดยเป็นกิจกรรมที่ผ่อนคลาย เช่น จัดกิจกรรมที่มีการเล่นโดยผู้สูงอายุ ชุมชนให้
ความสำคัญในการส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้
ให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอด เพื่อเป็นการตระหนักในภูมิปัญญาและผู้สูงอายุที่ถ่ายทอด
เกิดคุณค่าต่อตนเอง”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ข้าพเจ้าคิดว่า ในพื้นที่ควรจัดบริการออกเยี่ยมผู้สูงอายุในพื้นที่
เพื่อประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่คนเดียว เจ็บป่วย
เรื้อรัง และมีภาวะพึ่งพิง รวมไปถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมเพื่อผ่อนคลาย
ความตึงเครียดที่เกิดจากชีวิตประจำวัน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“หน่วยงานโรงพยาบาลในชุมชน มีหน่วยคัดกรองเคลื่อนที่ลงชุมชน ประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในชุมชน ปัจจุบันผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา หากมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้เรื่องนี้จะทำให้ผู้สูงอายุคลายความกังวลลงไปได้”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันผู้สูงอายุ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เพื่อที่จะให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ส่งเสริมให้บุตรหลานได้ดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด มีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“การจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ออกมาพบปะพูดคุย กระทบจึงให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้าวัดฟังธรรมนอกเหนือจากวันพระ ช่วยทำให้จิตใจสงบสุข”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ทำบุญในชุมชน ทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน จะช่วยให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายความตึงเครียดได้”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“หน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเช่นกิจกรรมทำสมาธิ การละเล่นพื้นบ้าน”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ในชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมร้องเพลง ก็เป็นการผ่อนคลายให้ผู้สูงอายุมีจิตใจเบิกบานได้”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุรู้เท่าทันความคิดของตนเอง ในชุมชนมีโครงการเกี่ยวกับธรรมะ โดยมีพระอาจารย์คอยมาแสดงพระธรรมเทศนาให้ผู้สูงอายุฟังทุกสัปดาห์”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านจิตใจ สรุปได้ว่า ในชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การละเล่นพื้นบ้านของผู้สูงอายุ กิจกรรมร้องเพลงเข้าจังหวะ ชุมชนให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ถ่ายทอดให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้สืบทอด เพื่อเป็นการตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีหน่วยงานสาธารณสุขจัดบริการออกเยี่ยมผู้สูงอายุในพื้นที่เพื่อประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันผู้สูงอายุ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ มีชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุคอยจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มบทบาทให้กับผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในสังคม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้าวัดฟังธรรม เป็นต้น

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านอื่น ๆ ด้านใดบ้าง (ถ้ามีให้ระบุ) ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น

“ด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ เช่น จัดให้มีห้องน้ำในบ้านของผู้สูงอายุเป็นแบบชักโครก เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ ให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน พร้อมกับให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อม ข้าพเจ้าคิดว่า ผู้สูงอายุ ควรมียาได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน รัฐควรจัดสวัสดิการที่อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุได้รับบริการอย่างทั่วถึง เช่นผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสิทธิโครงการที่รัฐเปิดให้ลงทะเบียนได้อย่างทั่วถึง”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“ด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ เช่น จัดให้มีห้องน้ำในบ้านของผู้สูงอายุเป็นแบบชักโครก เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ ให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน พร้อมกับให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

“รัฐควรมีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้กับผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมกันอย่างน้อย เดือนละ 3,000 บาท จะเพียงพอต่อการดำรงชีพผู้สูงอายุ”

(ตัวแทนผู้สูงอายุคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านอื่น ๆ สรุปได้ว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการขั้นพื้นฐานของทางภาครัฐอย่างทั่วถึง มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 385 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจำนวน 385 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 302 คิดเป็นร้อยละ 78.40 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี มากที่สุด จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10 มีสถานภาพการสมรส คือ สมรส มากที่สุด จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 1,000 บาท มากที่สุด จำนวน 210 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.50 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 287 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.50 เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 322 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.60 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 74

2. ระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสวัสดิการด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในระดับมาก โดยสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับการบริการรักษาฟรี ทุกครั้งเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในโรงพยาบาล ($\bar{X} = 4.59$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา

คือ เจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ และมีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกทุกครั้งที่ท่านเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาล ($\bar{X} = 4.23$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่คอยให้บริการตรวจสุขภาพท่านถึงที่บ้าน ($\bar{X} = 4.10$) อยู่ในระดับมาก

สวัสดิการด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีหน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.31$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านได้รับการฝึกอบรมอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ($\bar{X} = 3.94$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ท่านได้รับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.07$) อยู่ในระดับปานกลาง

สวัสดิการด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือเป็นเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.47$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ให้ความช่วยเหลือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะที่ท่านใช้ทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.46$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับความช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านพัก การเกิดเหตุภัยพิบัติจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.37$) อยู่ในระดับมาก

สวัสดิการด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ เป็นประจำ ($\bar{X} = 4.49$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.26$) ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกับชุมชน เมื่อมีโอกาส ($\bar{X} = 3.60$) อยู่ในระดับมาก

สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้บริการข้อมูลข่าวสาร คือ ($\bar{X} = 4.45$) ในระดับมาก รองลงมา คือ มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ข้อมูลในด้านสิทธิ กฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุ อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ($\bar{X} = 4.42$) อยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับการบริการการออกเยี่ยมบ้านจากชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ คือ ($\bar{X} = 3.71$) อยู่ในระดับมาก

สวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ในชุมชนของท่านมีศาลาอเนกประสงค์ในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.52$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ในชุมชนของท่านมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คอยให้การช่วยเหลือท่าน ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.95$) ในระดับมาก

3. ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($\bar{X} = 3.95$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X} = 3.39$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านสุขภาพกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 2.02$) อยู่ในระดับน้อย

ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 4.32$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง ($\bar{X} = 4.18$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน ($\bar{X} = 2.09$) อยู่ในระดับน้อย

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน ($\bar{X} = 4.30$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านพอใจ

กับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่นั้น ($\bar{X} = 4.09$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่นั้น (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้) ($\bar{X} = 3.44$) อยู่ในระดับน้อย

ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน ($\bar{X} = 4.12$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 4.00$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น ($\bar{X} = 3.21$) อยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคม ส่วนสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\beta = .404$) สวัสดิการด้านรายได้ ($\beta = .083$) สวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\beta = .107$) สวัสดิการด้านนันทนาการ ($\beta = .285$) และสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\beta = .143$) มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .888 โดยสามารถทำนายอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 88.8

6. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านสุขภาพกาย สรุปได้ว่า หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับบริการตรวจสุขภาพจากโรงพยาบาลใกล้บ้าน มีการให้ความรู้แก่บุตรหลาน หรือผู้ดูแลผู้สูงอายุ ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการดูแล

สุขภาพของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ลดการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีหน่วยงานสาธารณสุขคอย ให้บริการตรวจสุขภาพถึงที่บ้าน มีระบบเทคโนโลยีที่คอยป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุหกล้ม ในขณะที่อยู่คนเดียว ส่งเสริมให้พื้นที่แต่ละตำบลมีชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ คอยจัด กิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านจิตใจ สรุปได้ว่า ในชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การละเล่นพื้นบ้านของผู้สูงอายุ กิจกรรมร้องเพลง เข้าจังหวะ ชุมชนให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ถ่ายทอด ให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้สืบทอด เพื่อเป็นการตระหนักในคุณค่าของตนเองมีหน่วยงาน สาธารณสุขจัดบริการออกเยี่ยมผู้สูงอายุในพื้นที่เพื่อประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันผู้สูงอายุ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ มีชมรมหรือโรงเรียน ผู้สูงอายุคอยจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มบทบาทให้กับผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในสังคม ส่งเสริม ให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้าวัดฟังธรรม เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านอื่น ๆ สรุปได้ว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการปรับปรุง สภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการ ขึ้นพื้นฐานของทางภาครัฐอย่างทั่วถึง มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เพียงพอต่อ การดำรงชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สวัสดิการด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ลาภู (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่พักอาศัยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านรายได้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี วิเศษศิริ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารายเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผลการวิจัย พบว่า แผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านนันทนาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}=3.95$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.84$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X}=3.39$) อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีระดับคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสัมพันธภาพทางสังคม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ลาภู (2556, บทคัดย่อ) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่พักอาศัยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ

ด้านรายได้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิวัฒน์พร อุทัยฉาย (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสังคม และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชยา เคล้าดี และคณะ (2560, บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ซึ่งเมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ปัจจัยด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านจิตใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามปัจจัยส่วนบุคคล ในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชลี เนิตสมบุรณ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินิทร์พร วงษ์รัตน์ (2558, บทคัดย่อ) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามปัจจัยส่วนบุคคลสามารถสรุปผลการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ 2) ด้านสุขภาพ และ 3) ด้านที่อยู่อาศัย ผลการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ

พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยาวัชร งามยงยุทธ (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของคุณภาพการบริการต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนคือ อำเภอดอกศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ แตกต่างกันไปจกปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอดอกศรีสุพรรณ จังหวัดนครพนม การจัดสวัสดิการสังคม พบว่าสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอดอกศรีสุพรรณ จังหวัดนครพนม ส่วนสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\beta = .404$) สวัสดิการด้านรายได้ ($\beta = .083$) สวัสดิการด้านที่พักอาศัย ($\beta = .107$) สวัสดิการด้านนันทนาการ ($\beta = .285$) และสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\beta = .143$) มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอดอกศรีสุพรรณ จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายโสม วิสุทธิยานนท์ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ ทำกิจกรรมในบ้านอยู่ในระดับมาก และการทำกิจกรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ มีบทบาทต่อชุมชนและบทบาทในครอบครัวอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี วิเศษศิริ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านนันทนาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างแผนยุทธศาสตร์การบริหาร

ท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางที่เหมาะสม คือ ควรส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต การมีส่วนร่วมทางสังคม และการจัดสภาพแวดล้อมแก่ผู้สูงอายุทางด้านสาธารณสุข การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัว ชุมชน และผู้สูงอายุ ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุตามยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจในรูปแบบที่หลากหลาย การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการและการให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสมอ จัตุพล (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีการจัดการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และด้านที่มีการจัดการในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย

5. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพกาย พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับบริการตรวจสุขภาพจากโรงพยาบาลใกล้บ้าน มีการให้ความรู้แก่บุตรหลานหรือผู้ดูแลและผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีหน่วยงานสาธารณสุขคอยให้บริการตรวจสุขภาพถึงที่บ้าน มีระบบเทคโนโลยีที่คอยป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุหกล้ม ในขณะที่อยู่คนเดียว ส่งเสริมให้พื้นที่แต่ละตำบลมีชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ คอยจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย และเป็นการให้ผู้สูงอายุได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง 2) ด้านจิตใจ พบว่า ในชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การละเล่นพื้นบ้านของผู้สูงอายุ กิจกรรมร้องเพลงเข้าจังหวะ ชุมชนให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้สืบทอด เพื่อเป็นการตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีหน่วยงานสาธารณสุขจัดบริการเยี่ยมผู้สูงอายุในพื้นที่เพื่อประเมินสุขภาพจิตของ

ผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันผู้สูงอายุ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ มีชมรมหรือโรงเรียนผู้สูงอายุคอยจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มบทบาทให้กับผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในสังคม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้าวัดฟังธรรม เป็นต้น 3) ด้านอื่น ๆ พบว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการขั้นพื้นฐานของทางภาครัฐอย่างทั่วถึง มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อูไรลักษณ์ หมดคง (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 2 แนวทาง 6 โครงการ คือ 1) แนวทางการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตผู้สูงอายุ โครงการพัฒนาความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเนื่องในวันผู้สูงอายุแห่งชาติ 2) แนวทางการประเมินสุขภาพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย โครงการอาสาสมัครร่วมใจผู้สูงวัยรักษ์สุขภาพ และโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบการดูแลสุขภาพพระเฒ่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี วิเศษศิริ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อ่าเภอสิวี จังหวัดชุมพร ผลการศึกษา พบว่า แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คือ ควรส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต การมีส่วนร่วมทางสังคม และการจัดสภาพแวดล้อมแก่ผู้สูงอายุทางด้านสาธารณสุข การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัว ชุมชน และผู้สูงอายุ ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุตามยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมการดูแลสุขภาพกายสุขภาพจิตใจในรูปแบบที่หลากหลาย การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการและการให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิวัฒน์ พรวนสุข (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การปกครองท้องถิ่น ในเขตจังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยควรมีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติได้จริงโดยจะต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการ

ของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุพร้อมทั้งมีบริการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างจริงจัง ควรมีการตั้งศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม หรือศูนย์ออกกำลังกายควรมีกุุ่มอาสาสมัครออกเยี่ยมบ้านรับฟังปัญหา และหาแนวทางพร้อมทั้งตั้งงบประมาณไว้รองรับผู้สูงอายุในอนาคต ด้านสังคม ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ ควรมีการจัดสวัสดิการแจกสิ่งของที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกิจกรรมทางศาสนาและได้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ควรมีรถรับ-ส่งไปโรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง ด้านครอบครัว ควรจัดการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและตั้งศูนย์ที่พักพิงชั่วคราวของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมและปลอดภัย และควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการในวันสำคัญของครอบครัวเพื่อสร้างสายสัมพันธ์ให้กับครอบครัวและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขจนถึงบั้นปลายชีวิต ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิสัมพันธ์ อุทัยฉาย (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ด้านร่างกาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอว่าควรช่วยเหลือดูแลด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานควรมีการให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุถึงบ้านหรือชุมชนใกล้เคียง และควรส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดูแลตนเองได้ส่วนข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านจิตใจ โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความจำดี มีสุขภาพจิตดี และควรส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความสุข มีความพึงพอใจในความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยารุช งามภูธร (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของคุณภาพการบริการต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพมค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อม โดยควรมีการบริการตรวจสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุทุกเดือน ส่งเสริมหรือจัดตั้งชมรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและเชิญชวน ให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายทุกวัน ควรมีส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และส่งเสริมให้มีระบบสาธารณสุขภาคที่เพียงพอและสะดวกสบายแก่ผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการสังคมด้านรายได้ และการจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ ควรให้ความสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคม ทั้ง 2 ด้าน โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการด้านรายได้ ควรมีการเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีการประกอบอาชีพและ การจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน มีการจัดกิจกรรมจากชมรมผู้สูงอายุ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นประจำ

1.2 หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านร่างกาย และจิตใจ โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีการจัดบริการออกตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ ถึงที่บ้านเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุ ให้ความรู้ให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ จัดบริการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ คอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุที่มารับบริการ ให้บริการรักษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เมื่อเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาลจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุผ่อนคลาย จากความตึงเครียด

1.3 จากผลการเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลหน่วยงานภาครัฐ ในอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรให้ความสำคัญในส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเพศหญิง ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสและหม้าย ผู้สูงอายุ ที่มีรายได้ 1,001-5,000 บาท ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกอื่น ๆ และ ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน

1.4 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรให้ความสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคม ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สวัสดิการด้านการ รักษาพยาบาล สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่าย การเกื้อหนุน สวัสดิการด้านที่พักอาศัย และสวัสดิการด้านรายได้ เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามลำดับ

1.5 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในอำเภอศรีสงคราม ควรส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุได้รับการด้านการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีรายได้

ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยการจัดฝึกอบรมอาชีพ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับช่วงวัย และมีการจัดกิจกรรมที่คอยสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญต่าง ๆ หรือกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม เพื่อหาแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.2 ควรทำการศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุต้องการสวัสดิการสังคมในด้านใดที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีแก่การดำรงชีพแก่ตนเอง

2.3 ควรมีการศึกษาถึงความต้องการของผู้สูงอายุในการได้รับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุแบบเชิงลึก เพื่อที่จะนำไปใช้ในการเสนอแนะแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐได้เห็นความสำคัญของจำนวนเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2561). *ข้อมูลระบบสถิติการลงทะเบียน กรมการปกครอง*. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *สถิติผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561). *สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2542). *ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). *มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2554). *แนวทางการรับลงทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. (2554). *นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกศล สอดส่อง. (2561). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มมร.” 6(1). 162-175.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2552). *แผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- จตุพร ลีมันจริง. (2554). *วิธีการสอนวิชาแนะแนว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรัชยา เคล้าดี และคณะ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. วารสารราชพฤกษ์, 15(1), มกราคม-เมษายน, 27-32.
- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา*. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย, 9(3), 94-105.

- ชลธิชา กรรเจียก. (2557). *การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานทั่วไป. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลธิชา จันทร์แจ่ม และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน
เขตตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการประชุม
วิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัย*, ครั้งที่ 13, 403–410.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ฐิตินันท์ คำवाद. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไทย ที่อาศัยตามแนว
ชายแดนไทย- สหภาพเมียนมาร์ ตำบลวาเลย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก*.
ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546). *บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับ
คนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แอดิชั่นเพรส
โปรดักส์ จำกัด.
- ทรัพย์สิน พันธุ์ศรี. (2558). *ทัศนะของบุคลากรท้องถิ่นต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
ตามมาตรา 11 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546: กรณีศึกษาจังหวัดบึงกาฬ*.
วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ธานีินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*.
พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนดีดี.
- ธิษัมพร อุทัยฉาย. (2559). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาด
อำเภอวังสามหมอจังหวัดอุดรธานี*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีระภักธา เอกผาชัยสวัสดิ์. (2555). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชน
เมืองเพชรบูรณ์*. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นพพร ณะชัยขันธุ์. (2550). *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

- นุชลี เฉิดสมบุญรณ์. (2558). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็นจังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์การบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ ร.ป.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนตรนภา ลาลู่. (2556). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร*. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บังอร ธรรมศิริ. (2549). *ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ*. *วารสารการเวก ฉบับนิทรรศการวันเจ้าฟ้าวิชาการ*, 47-56.
- บัณฑิตวิทยาลัย. (2562). *คู่มือการทำคุษุญ์นิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2562*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. (2553). *คู่มือการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- ประทีป ทับอัดตานนท์. (2562). *สิทธิของผู้สูงอายุในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ปิยะวัฒน์ ตริวิทยา. (2559). *กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต*. *วารสารเทคนิคการแพทย์ เชียงใหม่*, 49(2), 171-184.
- “พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 130 ก. หน้า 1. 31 ธันวาคม 2546.
- “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 100 ก. หน้า 12-20. 1 ตุลาคม 2546.
- “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 94ก. หน้า 6. 1 ตุลาคม 2546.
- พิชญวดี ภูแฮมณีเรืองกานต์. (2561). *ปัญหาพิเศษแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ชุมชนหนองคู อำเภอบ้านดุง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนรท และณรงค์ เกียรติคุณวงศ์. (2562). *การดูแลผู้สูงอายุ บทเรียนจากเมืองโกเบ*. ขอนแก่น: วิทยาลัยการเมืองการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภูมิดำเนิน พรวนสุข. (2558). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่. *บัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ*, 10(3), 77–87.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2559*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2561*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย. *ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2552 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562*. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 5 มีนาคม 2562.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณภา กุมารจันทร์. (2543). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรัทยา กุลเกลี้ยง. (2556). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. รายงานศึกษาอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2562). *อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <https://th.wikipedia.org/wiki>.
- ศราวุฒิ จันทรังษี. (2557). *การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี*. รายงานการค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ศรีเมือง พลังฤทธิ์. (2552). การเก็บรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพชีวิตของ
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารประชากรศาสตร์*,
25(1), 27.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ. (2557). *คุณภาพชีวิตการทำงานและความสุข*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. (2562). *รายงานการประชุม*
โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้กิจกรรม “ฟื้นฟูสัมพันธ์วัยสูงอายุ”.
นครพนม: ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.
- สัมพันธ์ พลภักดิ์. (2557). *การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรของ*
สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.
ปรัชญาคุษฎีบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์น
เอเซีย.
- สากล ภูลศิริกุล. (2562). *อนาคตภาพการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัด*
นครพนมในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2561-2570). ปริญญาคุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สายโลม วิสุทธียนนท์. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ*
ในเขตเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ. การค้นคว้าอิสระ
ปริญญาโทการศึกษาระดับบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2552) การจัดสวัสดิการสังคม
แก่ผู้สูงอายุของ อปท. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2563” จากเว็บไซต์
www.thaihealth.or.th.
- สำนักงานทะเบียนอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. (2563). *จำนวนประชากรผู้สูงอายุ*
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. นครพนม: สำนักงานทะเบียนอำเภอศรี
สงคราม.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. (2559). *ประวัติอำเภอ*
ศรีสงคราม. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์
<https://district.cdd.go.th/sisongkham/>.

- สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. (2561). *สังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช). (2562). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.
2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2543). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.
2543*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุ
เบกษา.
- สิริลักษณ์ ชวาลา. (2553). *การส่งเสริมคุณภาพของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลคลองขลุ
งจังหวัดกำแพงเพชร. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สุชาดา ศรีจันทร์. (2554). *การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลนาบอน อำเภอนา
บอน จังหวัดนครศรีธรรมราช. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สุมาลี วิเศษศิริ. (2556). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ ตามแผนยุทธศาสตร์การ
บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร. วารสาร
การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ครั้งที่ 10, 2687-2698*.
- สุเมธี สินหยกแดง. (2552). *คุณภาพชีวิตของเกษตรกรภายหลังการนำมาตรฐานสินค้า
เกษตรไปปรับใช้ศึกษาเฉพาะเกษตรกรอำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.
สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล. (2545). *เครื่องวัดคุณภาพชีวิตองค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับ
ภาษาไทย*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง.
- เสมอ จัดพล. (2556). *การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal, 6(3), 510-519*.

- หมัดฟาซี รุบามา และกฤษดา มงคลศรี. (2560). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อโนทัย ตริวานิช. (2552). *สถิติธุรกิจ*. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์ ขอนแก่นการพิมพ์.
- อภินทร์พร วงษ์รัตน์. (2558). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. ปรินญาจารย์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อุไรลักษณ์ หมดคง. (2555). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครอุดรธานี*. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์สุขภาพ: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Annisa Nur Fauziyah (2020, November 1). Contextual Effect of Integrated Health Post,Socioeconomic and Physical and Mental Health Determinants on the Quality of Life among Elderly in Klaten. Central Java. *Journal of Epidemiology and public health*.
- Asieh Moudi et al. (2020, February 28). Is the quality of life different in single and remarried elderly?. *Journal of Education and Health Promotion*.
- Fabianne de Jesus Dias de Sousa (2020, May 27–30) *Quality of life of the elderly in primary health care in the central region of Portugal*. STTI 5th Biennial European Conference.
- Maslow A.H. (1970) *Motivation and Personality (2nd ed)*. New York: Haroen and Willey and Sons.
- Stefanus Mendes Kiik & Muhammad Saleh Nuwa. (2020, November). *Quality of life of the elderly: a comparison between community–dwelling elderly and in social welfare insititutions*. pp.9–13.
- Suparna Saha, Sanghamitra Basu& Debapratim Pandit. (2020). *Identifying Factors Influencing Perceived Quality of Life (QoL) of Indian Elderly: Case Study of Kolkata, India*. India: Department of Planning and Architecture, National Institute of Technology, Rourkela, India.

The Whoqol Group. (1994). *Quality of life assessment instrument : International perspectives*. New York: Springer-verlag.

UNESCO. 1978. *Indicators of Environmental Quality and Quality of Life*. Paris: UNESCO.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). USA: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๒๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนโยธา ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ขาญชิตปรีชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็น
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและ
ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ชาติชัย อุดมกิมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ
เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินเครื่องมือการวิจัยที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยธรรม์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๒๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนโยธาตุงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินเครื่องมือการวิจัยที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๒๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๒๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินเครื่องมือการวิจัยที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๒๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสุพิชฌาย์ สุวรรณเลิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินเครื่องมือการวิจัยที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยคุณ)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๒๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายภราดร ต้นศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปรดกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินเครื่องมือการวิจัยที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปรดกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๒๔๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๓๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบยกเว้น จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอศรีสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๓๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางสาวปิยวรรณ เสนคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำ วิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมภิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขออนุมัติคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการ จัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางสาวอรุมา อังคะมาตย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๘๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๘๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางสาวอุลลัษรณ ชัยบิล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปรดกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปรดกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๒๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน สิบโทสุทธิชัย ขาแสน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมะเอ็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นางกนกศักดิ์ อุฬำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายเหล็ก ถนอมสาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมภิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางสาว นนทะจิตต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็น นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำ วิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการ จัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นางพุลศรี ตียะบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางใสสะอาด หงษ์ภักดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขออนุมัติคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ไปรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรบุญกรณ)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงโปร่งกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นางพรพิมล จักรปัญญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๑๘ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุตมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัด จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๘๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๐๐๐๘ ๗๐๓๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศรีต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล ตำแหน่ง คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. นางสุพิชฌาย์ สุวรรณเลิศ ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนชำนาญการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
5. นายภราดร ต้นศรี ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ เทศบาลตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

รายนามผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนผู้สูงอายุในการเสนอแนวทางการพัฒนา
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

1. นางสาวปิยวรรณ เสนคำ	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ เทศบาลตำบลสามผง
2. นางสาวอรอุมา อังคะมาตย์	กาชาดอำเภอศรีสงคราม
3. นางสาวอุทัยวรรณ ชัยปิล	อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น ตำบล ท่าบ่อสงคราม
4. สิบโทฤทธิชัย ชาแสน	เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน เทศบาลตำบลบ้านเช่า
5. นายเก่งศักดิ์ อุर्फ่า	ประธานชมรมผู้สูงอายุ
6. นายเหล็ก ถนอมสาท	ตัวแทนผู้สูงอายุ
7. นางสาวน นະคะจัต	ตัวแทนผู้สูงอายุ
8. นางพุลศรี ดิยะบุตร	ตัวแทนผู้สูงอายุ
9. นางใสสะอาด หงส์ภักดี	ตัวแทนผู้สูงอายุ
10. นางพรพิมล จักรปัญญา	ตัวแทนผู้สูงอายุ

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รหัสของแบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :

กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นเอกสารเกี่ยวกับอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบคำถามทุกข้ออย่างถูกต้อง ครบถ้วน หากมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามชุดนี้โปรดติดต่อข้าพเจ้า นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง หมายเลขโทรศัพท์ 080-0087031

นางสาวดวงพร จงไปรงกลาง

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 12

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่าน

1. เพศ

- 1.1 ชาย 1.2 หญิง

2. อายุ

- 2.1 60-69 ปี 2.2 70-79 ปี
 2.3 80-89 2.4 90 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพ

- 3.1 โสด 3.2 สมรส
 3.3 หม้าย 3.4 หย่าร้าง
 3.5 อื่น ๆ ระบุ .....

4. รายได้

- 4.1 ไม่เกิน 1,000 บาท 4.2 1,001 – 5,000 บาท
 4.3 5,001 – 10,000 บาท 4.4 รายได้ 10,001 – 15,000 บาท
 4.5 มากกว่า 15,000 บาท

5. อาชีพ

- 5.1 เกษตรกร 5.2 ค้าขาย
 5.3 รับจ้างทั่วไป 5.4 ข้าราชการบำนาญ
 5.5 อื่น ๆ ระบุ .....

6. เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหรือโรงเรียนผู้สูงอายุ

- 6.1 เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 6.2 เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ
 6.3 อื่น ๆ ระบุ .....

7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

- 7.1 พักอาศัยอยู่คนเดียว 7.2 มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน
 7.3 มีจำนวนสมาชิก 5-8 คน 7.4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว
9 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือกที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ในการพิจารณา

5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

สวัสดิการสังคม		ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1. สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล						
1.1	เจ้าหน้าที่คอยให้บริการตรวจสุขภาพท่านถึงที่บ้าน					
1.2	เจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ					
1.3	ท่านได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีในโรงพยาบาลใกล้บ้าน					
1.4	มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกทุกครั้งที่ท่านเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาล					
1.5	ท่านได้รับการบริการรักษาฟรีทุกครั้งเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในโรงพยาบาล					
2. สวัสดิการด้านรายได้						
2.1	เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ท่านได้รับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน					
2.2	ท่านได้รับการฝึกอบรมอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน					

สวัสดิการสังคม		ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
2. สวัสดิการด้านรายได้ (ต่อ)						
2.3	ท่านได้รับความช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน ที่รัฐให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา สังคม					
2.4	มีหน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมการประกอบ อาชีพในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ					
3. สวัสดิการด้านที่พักอาศัย						
3.1	ท่านได้รับความช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านพัก การเกิดเหตุภัยพิบัติ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น					
3.2	ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือเป็นเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น					
3.3	หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เข้าให้ความ ช่วยเหลือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะที่ท่านใช้ ทำกิจกรรม					
4. สวัสดิการด้านนันทนาการ						
4.1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ เป็นประจำ					
4.2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ					
4.3	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกับชุมชน เมื่อมีโอกาส					
4.4	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ					

สวัสดิการสังคม		ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
5. สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง						
5.1	มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้บริการข้อมูลข่าวสาร					
5.2	มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ข้อมูลในด้านสิทธิกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง					
5.3	ท่านได้รับการบริการการออกเยี่ยมบ้านจากชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ					
5.4	หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุ					
5.5	ในชุมชนของท่านหรือหน่วยงานต่าง ๆ เปิดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ					
5.6	หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกในการรับบริการศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ					
5.7	หน่วยงานภาครัฐให้โอกาสผู้สูงอายุในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเอง					
6. สวัสดิการด้านการสร้างบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน						
6.1	ในชุมชนของท่านมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุคอยให้การช่วยเหลือท่าน					
6.2	ในชุมชนของท่านมีการสนับสนุนสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ					
6.3	หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ					
6.4	ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับชุมชนและระดับอื่น ๆ					
6.5	ในชุมชนของท่านมีศาลาอเนกประสงค์ในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

คำชี้แจง : ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของท่าน ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาให้ท่านสำรวจตัวเอง และประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เหมาะสมและเป็นจริงกับท่านมากที่สุด โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ

ไม่เลย	หมายถึง	ท่านไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก หรือรู้สึกแย่มาก
เล็กน้อย	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นนาน ๆ ครั้ง รู้สึกเช่นนั้นเล็กน้อย รู้สึกไม่พอใจหรือรู้สึกแย่
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลาง ๆ หรือรู้สึกแยระดับกลาง ๆ
มาก	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ รู้สึกพอใจหรือรู้สึกดี
มากที่สุด	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกเช่นนั้นมากที่สุด หรือรู้สึกวามสมบูรณ์ รู้สึกพอใจมาก รู้สึกดี

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ		ระดับความคิดเห็น				
		ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านสุขภาพกาย						
1.1	การเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด					
1.2	ท่านมีกำลังกายเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)					
1.3	ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากนักน้อยเพียงใด					

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ		ระดับความคิดเห็น				
		ไม่ เลย	เล็ก น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1. ด้านสุขภาพกาย (ต่อ)						
1.4	ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน					
1.5	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน					
1.6	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด					
1.7	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด					
2. ด้านจิตใจ						
2.1	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบมีความหวัง) มากน้อยเพียงใด					
2.2	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด					
2.3	ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง					
2.4	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง					
2.5	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน					
2.6	ท่านรู้สึกว่าชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยเพียงใด					

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ		ระดับความคิดเห็น				
		ไม่ เลย	เล็ก น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม						
3.1	ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างที่ผ่านมาแค่ไหน					
3.2	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจาก เพื่อน ๆ แค่นั้น					
3.3	ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึก ทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีการทำให้พอ คลายลงได้)					
4. ด้านสิ่งแวดล้อม						
4.1	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัย ในแต่ละวัน					
4.2	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ มากน้อยเพียงใด					
4.3	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น					
4.4	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการ สาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด					
4.5	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิต แต่ละวันมากน้อยเพียงใด					
4.6	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมาก น้อยเพียงใด					

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ		ระดับความคิดเห็น				
		ไม่ เลย	เล็ก น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
4. ด้านสิ่งแวดล้อม (ต่อ)						
4.7	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมาก น้อยเพียงใด					
4.8	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน ของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อย เพียงใด					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมและแนวทางในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

1. ท่านมีข้อเสนอในการจัดสวัสดิการสังคมแบบใด ที่จะส่งผลให้คุณภาพชีวิต
ดีขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรื่อง อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ข้อที่	ระดับความสอดคล้อง IOC ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
สวัสดิการด้านการศึกษาพยาบาล								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
สวัสดิการด้านรายได้								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
สวัสดิการด้านที่พักอาศัย								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
สวัสดิการด้านนันทนาการ								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
สวัสดิการด้านการสร้างบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
ด้านสุขภาพกาย								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
5	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านจิตใจ								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	-1	1	3	0.6	ใช้ได้

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความสอดคล้อง IOC ของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
ดานลิ่งแวลลอม								
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

	แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น	แปลผล
1	สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	.781	ใช้ได้
	1.1 สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล	.776	ใช้ได้
	1.2 สวัสดิการด้านรายได้	.780	ใช้ได้
	1.3 สวัสดิการด้านที่พักอาศัย	.855	ใช้ได้
	1.4 สวัสดิการด้านนันทนาการ	.832	ใช้ได้
	1.5 สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง	.758	ใช้ได้
	1.6 สวัสดิการด้านการสร้างบริการ และ เครือข่ายการเกื้อหนุน	.800	ใช้ได้
2	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	.904	ใช้ได้
	2.1 ด้านสุขภาพกาย	.786	ใช้ได้
	2.2 ด้านจิตใจ	.801	ใช้ได้
	2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	.858	ใช้ได้
	2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม	.771	ใช้ได้
	ภาพรวมทั้งฉบับ	.976	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

เรื่อง อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :

กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล		
1	เจ้าหน้าที่คอยให้บริการตรวจสุขภาพท่านถึงที่บ้าน	.373
2	เจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ	.495
3	ท่านได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีในโรงพยาบาลใกล้บ้าน	.376
4	มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกทุกครั้งที่ท่านเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาล	.617
5	ท่านได้รับการบริการรักษาฟรีทุกครั้งเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในโรงพยาบาล	.644
สวัสดิการด้านรายได้		
1	เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ท่านได้รับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	.611
2	ท่านได้รับการฝึกอบรมอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน	.374
3	ท่านได้รับความช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน ที่รัฐให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาสังคม	.614
4	มีหน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ	.357

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
สวัสดิการด้านที่พักอาศัย		
1	ท่านได้รับความช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านพัก การเกิดเหตุภัยพิบัติ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น	.505
2	ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือเป็นเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น	.660
3	หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เข้าให้ความช่วยเหลือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะที่ท่านใช้ทำกิจกรรม	.713
สวัสดิการด้านนันทนาการ		
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชมรม/โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ เป็นประจำ	.455
2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ	.388
3	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกับชุมชน เมื่อมีโอกาส	.696
4	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ	.747
สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง		
1	มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้บริการข้อมูลข่าวสาร	.210
2	มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ข้อมูลในด้านสิทธิ กฎหมาย คุ้มครองผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง	.323
3	ท่านได้รับการการออกเยี่ยมบ้านจากชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ	.510
4	หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุ	.328
5	ในชุมชนของท่านหรือหน่วยงานต่าง ๆ เปิดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ	.496

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง (ต่อ)		
6	หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกในการรับบริการ ศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ	.489
7	หน่วยงานภาครัฐให้โอกาสผู้สูงอายุในการเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพตนเอง	.581
สวัสดิการด้านการสร้างบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน		
1	ในชุมชนของท่านมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คอยให้การ ช่วยเหลือท่าน	.509
2	ในชุมชนของท่านมีการสนับสนุนสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ	.703
3	หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ	.371
4	ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับชุมชนและระดับอื่น ๆ	.478
5	ในชุมชนของท่านมีศาลาอเนกประสงค์ในการทำกิจกรรมของ ผู้สูงอายุ	.492

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

	ประเด็น/ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
ด้านสุขภาพกาย		
1	การเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด	.583
2	ท่านมีกำลังกายเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	.236
3	ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากนักน้อยเพียงใด	.229
4	ท่านรู้สึกพอใจมากขึ้นแค่นั้นที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน	.630
5	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อยเพียงใด เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน	.581
6	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา มากน้อยเพียงใด	.356
7	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด	.579
ด้านจิตใจ		
1	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด	.394
2	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด	.747
3	ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง	.597
4	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง	.301
5	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บอยแค่นั้น	.471
6	ท่านรู้สึกว่าชีวิตท่านมีความหมายมากนักน้อยเพียงใด	.475

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม		
1	ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างที่ผ่านมา แค่ไหน	.657
2	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่ไหน	.701
3	ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการ ทำให้ผ่อนคลายลงได้)	.561
ด้านสิ่งแวดล้อม		
1	ท่านรู้สึกว่าการใช้ชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน	.433
2	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด	.394
3	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น	.215
4	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความ จำเป็นเพียงใด	.560
5	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อย เพียงใด	.458
6	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด	.540
7	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด	.286
8	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึง การคมนาคม) มากน้อยเพียงใด	.496

ภาคผนวก ช
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อศึกษา

อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :

กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

*****

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น.

สถานที่สัมภาษณ์.....

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านสุขภาพกาย อย่างไรบ้าง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านจิตใจ อย่างไรบ้าง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในด้านอื่น ๆ ด้านใดบ้าง
(ถ้ามีให้ระบุ) ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

*****

ภาคผนวก ช

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
และตัวแทนผู้สูงอายุเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางสาวปิยวรรณ เสนคำ
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ เทศบาลตำบลสามผง

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางสาวอรอุมา อังคะมาตย์
ตำแหน่ง กษัตริย์อำเภอดำเนินสะดวก

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางสาวอุลัษวรรณ ชัยปิล
ตำแหน่ง อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น ตำบลท่าบ่อสงคราม

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ สิทธิเทพธิชัย ชาแสน
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน เทศบาลตำบลบ้านเช่า

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นายเก่งศักดิ์ อุฬา ตำแหน่ง ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลสามผง

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นายเหล็ก ถนอมสาท ตัวแทนผู้สูงอายุ

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางล้วน นะคะจัต ตัวแทนผู้สูงอายุ

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางพุลศรี ดิยะบุตร ตัวแทนผู้สูงอายุ

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางใสสะอาด หงส์ภักดี ตัวแทนผู้สูงอายุ

ภาพประกอบ สัมภาษณ์ นางพรพิมล จักรปัญญา ตัวแทนผู้สูงอายุ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	ดวงพร จงโปร่งกลาง
วันเกิด	3 พฤษภาคม 2536
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 63/3 หมู่ที่ 5 บ้านหนองเหล็ก ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2547 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงอุดม อำเภอเมืองอุดรธานี
จังหวัดอุดรธานี
- พ.ศ. 2550 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร
อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- พ.ศ. 2554 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร
อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- พ.ศ. 2559 วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
(เกียรตินิยมอันดับ 1)
- พ.ศ. 2561 รัฐศาสตรบัณฑิต (รป.) สาขาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. 2564 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2559-2560	พนักงานคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2560-2564	นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ เทศบาลตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2564	นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ เทศบาลตำบลนาซอ
ถึงปัจจุบัน	อำเภอรามอินทรา จังหวัดสกลนคร